

IQARA

EESTI MOSLEMITE KUUKIRI NR 16

NOVEMBER 2010 /
DHU-L-QADA/DHU-L-HIŽŽA 1431

UUS RUBRIIK
"JEESUSE TÕELINE sõnum"

Algamas on
palverännaku
aeg

Kaaba lugu

Kiswa valmistamine

Minu imeline omra

Palverännak ja Kaaba

100 lk
ERIVÄLJAANNE

Assalamu alikum warahmatullahi wabarakatuh!

Oleme jõudnud juba 16. numbrini, mille peateemadeks on vastavalt saabuvale palverännakuajale palverännak ja Kaaba. Kuna juba eelmisel aastal rääkisime pikalt palverännaku kohtadest ja tegude ajaloo, ei hakka me sel aastal seda üle kordama, vaid oleme välja töötanud ülevaatliku isikliku palverännakuplaani. Räägime täpsemalt *dhu-l-hižža* kümnest esimesest päevast ja eriti Arafati päevast, selle erilisusest ja õnnistustest ning ka sellest, mida Prohvet Muhammed (*saws*) paljudele moslemitele oma Arafati päeva jutluses südamele pani. Samuti kordame üle selle, mida igaüks meist peaks teadma saabuva *eid ul-adha* kohta.

Iga moslem teab, kui eriline koht islamis on Jumala Kojal Kaabal. Selles numbris tutvume Kaaba ajaloo ja sellega, mismoodi valmistatakse Kaaba katet – *kiswat*.

Ka seekord alustame uue rubriigiga – „Jeesuse tõeline sõnum“ on tõlge Dr. A.B. Philipsi raamatust „The True Message of Jesus“.

Veidi uuem on ka „Egiptimaa“, kuna alates sellest numbrist hakkame teieni tooma „Egiptimaa“ 2. osa – „Eestlanna ja tuhat üks ööd“ – peatükke.

Seekordne pudrupotike podiseb meil *fatiirat* küpsetada. *Hadithid* jutustavad meile seekord äriiga seotud seadustest, *fatwad* räägivad palverännakust, *duaanurgast* võite leida *duaasid* selleks puhuks, kui mošees olete ja *adhaani* kuulete.

Meie araabia keele rubriigis on seekord viimane peatükk „Modernse araabia keele õpikut“; seega juba järgmisel korral saame alustada millegi täiesti uuega.

Meeldivat lugemist!

Fi amani llah!

Kuukirja koostajad

SISUKORD

1. Algamas on palverännaku aeg (Aisha)	4	17. Nimevalik Koraani ja sunnat järgides (Aisha)	46
2. Dhu-l-hižža kümme esimest päeva (Aisha)	5	18. Lisateavet lapsest: Lapse isiklik hügieen (Eesti Haigekassa)	48
3. Arafati päeva õnnistused (Aisha)	6	19. Naistevalus Hiina (Aisha)	51
4. Prohveti (saws) Arafati jutlus (Aisha)	8	20. Elu eesmärk – Paradiis: Jeesuse lugu VII – Ülestõstmine või ristilöömine? (Amina lirimaalt)	53
5. Minu palverännaku plaan (Aisha) EXTRA LISA!		21. Jeesuse tõeline sõnum (Aisha)	55
6. Eid ul-adha (Aisha)	10	22. Lugeja küsib, lugeja vastab!	57
7. Kaaba lugu (Aisha)	12	23. Pudrupotike, keeda! Fatiira eri!!! (Sarah lirimaalt, berberinaine Tata, Karima)	59
8. Kiswa valmistamine (Aisha)	15	24. Vürtside kasulikkusest (Sarah lirimaalt)	67
9. Islamiuudised (Eliza)	18	25. Koraaninurk: suura 86	69
10. Moslemipäevikud (Margareth, Ere)	21	26. Hadithinurk: ettemaks, eelisostuõigus, palkamine ja võla üle kandmine	71
11. Bahrain: palmid, pärlid ja moslemid (Amina Bahrainist)	23	27. Fatwanurk: palverännak	74
12. Minu Maroko: Tere perestroika, bürokraatia! (Kätlin Hommik-Mrabte)	27	28. Duaanurk: mošees käimine ja adhaan	77
13. Egiptimaa. Eestlanna ja tuhat üks ööd: Saatuse kummalised rajad (Nele Siplane)	33	29. Õpime araabia keelt! (pt 16) (Kätlin Hommik-Mrabte)	79
14. Reis ümber islamimaailma: Hiina RV (Aisha)	35	30. Lastele (Sarah Egiptusest)	90
15. Euroopa oma moslemid: Makedoonia, Bulgaaria ja Kosovo (Eliza)	38	31. Arvamuskülg	96
16. Islam ja kasvatus (Khadija)	42		

Algamas on palverännaku aeg!

Peagi suunduvad jälle kogu islamimaailma mõtted Mekasse, Arafatilie, Muzdalifasse – algamas on palverännaku aeg. **Dhu-l-hižža peaks Eestis sel aastal algama 7. novembril; seega eid ul-adhat on oodata 16.-18. novembril in ša Allah.**

Väga suur osa moslemitest küll ise sel aastal füüsiliselt Mekas ei viibi, kuid eks meie mõtted ole ikka seal ja oleks hea, kui me oma vaimu selleks elu tähtsaimaks reisiks ette valmistaksime. Seega tutvugem palverännakut puudutava informatsiooniga - <http://www.islam.pri.ee/index.php?id=120> (AVALEHT - EDASIJÕUDNUTELE - Islami viis tugisammast - Palverännak-HADŽ).

Lugeda tasub ka neil, kes seda juba teinud on, sest nüüdseks on kõik need tekstid toimetanud ja lisandusi teinud islami õigusteaduste magister, Eesti mufti Ildar Muhhameshini abikaasa Iman Mahmutova.

DHU L-HIŽŽA KÜMMME ESIMEST PÄEVA

Autor:Aisha

Palverännaku aeg on peagi käes, kuid enamik moslemeid veedab selle kodus. Ärge kurvastage! Palverännaku kuu kümme esimest päeva on suure õnnistuse aeg ja sellest õnnistusest jagub ka neile, kes koju jäävad. Järgnevalt väikesed näpunäited sellest, mida kodus võimalikult suure õnnistusesaagi korjamiseks ette võtta.

- Ibn Omar (*raa*) ja Abu Huraira (*raa*) käisid neil kümnel päeval turul ja kordasid: „allaahu akbar“ ja inimesed kordasid nende järgi (igäüks omaette).“ (Al-Bukhari)

- Neil päevil tuleks pühendada end ka paastule - Prohvet Muhammedi (*saws*) naised on edastanud, et Prohvet

- Ibn Abbas (*raa*) andis edasi, et Prohvet (*saws*) oli öelnud: „*Ei ole paremaid tegusid kui need, mis on korda saadetud nendel kümnel päeval.*“ Kaaslased küsisid: „Isegi mitte džihaad?“ Muhammed (*saws*) vastas: „*Isegi mitte džihaad, välja arvatud mehe puhul, kes lahkub kodunt, riskerib oma elu ja varaga ning naaseb tühjade kätega Isanda nimel.*“ (Al-Bukhari)

- Neil päevil on kõigil soovitatav püüda rohkem palvetada, Jumalat meenutada (*dhikr*), perega suhelda, almust anda, head soovitada ja halba keelata.

- Ibn Omar (*raa*) ütles: „*Ei ole Jumala juures olulisemaid päevi, millede teod oleksid Ta poolt rohkem armastatud, kui need kümme päeva. Seega korrake neil päevadel „allaahu akbar“, „lää ilääha illallaah“ ja „älhämdulillääh“.*“ (At-Tabaraniy – „Mu'jam Al-Kabir“)

(*saws*) paastus 9 esimest *dhu-l-hižža* päeva, *ašura* päeval ja kolmel kuu (keskmisel) päeval.“ (Imam Ahmad, Abu Dawud, An-Nassa'yy)

- Arafati päeva (9. *dhu-l-hižža* päev) paast on väga soovitatavaks *sunnaks* neile, kes ise palverännakul ei ole. Prohvet (*saws*) on öelnud: „*Looda Jumalalt tasu, et see paast kustutaks su möödunud ja tulevase aasta patud.*“ (Muslim)

- Abu Hurayra (*raa*) on edastanud, et Prohvet (*saws*) on öelnud: „*Omra kustutab selle ja eelmise omra vahelised patud ja Jumala poolt vastu võetud hadž ei anna muud tasu kui paradiisi.*“ (Al-Bukhari, Muslim)

ARAFATI PÄEVA ÕNNISTUSED

Autor: Aisha

Dhu-l-hižža – palverännaku kuu – üheksandal päeval peale päikesetõusu lähevad kõik palverändurid Arafatile, mis asub ligikaudu 15 km Mekast väljas. Siia jäävad nad terveks päevaks Jumalale palvetama ja *duaad* tegema. Siin võib Jumalalt küsida kõike, mida soovime.

Arafatis veedavad palverändurid terve päeva koos samas kohas ja samal ajal Jumalat paludes, kandes sarnaseid riideid, erinevusteta rassis ja isikus – see on praktiline vendluse, võrdsuse ja ühtsuse harjutus, millele ei leidu võrdset kusagil mujal.

See ei ole aeg maistele asjadele mõtlemiseks, vaid Teis-poolsuse üle mõtisklemiseks.

Kes 9. päeva lõpuks (päikeseloojanguks) Arafati territooriumile ei jõua, selle hadž on kehtetu.

Arafati päev on aga kõigi moslemite jaoks väga eriline päev, milles peitub hulgaliselt õnnistusi:

1. See on päev, mil usk täiustati ja Jumala soosing viidi lõpule.

Umar ibn Al-Khattab (*raa*) andis edasi, et üks juut ütles talle: „Oo usklike juht, teie raamatus, mida retsi-terite, on üks värss; kui see oleks meile, juutidele, ilmutatud, oleksime võtnud selle päeva pidupäevaks (*eidiks*).“ Umar (*raa*) küsis: „Mis värss?“ Mees vastas: „...Täna olen ma täiustanud teie religiooni ja lõpule viinud Oma soosingu teie suhtes ja olen teile usuks valinud islami (Jumala tahteale täieliku al- lumise) ...“ (5:3) Umar (*raa*) vastas: „Me teame seda päeva ja kohta, kus see Prohvetile (*saws*) ilmutati. See oli, kui ta reedel Arafatil seisis.“ (Al-Bukhari, Muslim)

2. See on eid neile, kes tol päeval Arafatil on.

Prohvet (*saws*) ütles: „Arafati päev, ohverduspäev ja niiskuse päevad (3 järgnevat päeva) on meie, islami rahva,

jaoks *eid* (pidupäevad). Need on söömise ja joomise päevad.“ (Abu Dawud)

Umar ibn Al-Khattab (*raa*) ütles: „Värss „... Täna olen ma täiustanud teie religiooni ...“ ilmutati reedel, Arafati päeval – mõlemad neist, ülistus olgu Jumalal, on meie jaoks pidupäevad.“

3. Jumal vandus selle päeva nimel.

Kõigevägevam ei saa vanduda millegi nimel, mis ei ole vägev. Arafati päev on üks neist vägevaist asjadest, mille nimel Looja vannub:

„... ja tunnistaja (reede) ja tunnistatu (Arafati päeva) nimel ...“ (85:3)

Abu Hurairah (*raa*) jutustas: Jumala Sõnumitooja (*saws*) ütles: „Töötatud Päev tähendab Viimset Kohtupäeva. Tunnistaja tähendab reedet ja päike ei tõuse ega looju ühegi päeva kohal, mis oleks parem kui reede. Sellel päeval on üks tund, mil moslemist sulase palve saab kindlasti Jumala poolt täidetud, kui ta midagi küsib. Kui ta palub ükskõik millise kurja eest kaitset, siis Jumal kaitseb teda. Tunnistatu tähendab aga Arafati päeva (palverännaku ajal).“ (At-Tabari 24:332)

„... ja paaris ja paaritu nimel ...“ (89:3)

Ibn Abbas (*raa*) ütles: „Paaris on ohverdampäev ja paaritu on Arafati päev.“ Ka Ikrimah ja Ad-Dahhaak olid sama meelt.

4. Sellel päeval paastumine lunastab kahe aasta patud.

Abu Qutaadah (*raa*) jutustas, et Jumala Sõnumitoojalt (*saws*) päriti Arafati päeval paastumise kohta. Ta vastas:

„See lunastab eelneva ja järgneva aasta patud.“ (Muslim)

Arafati päeval paastumine on sunnaks neile, kes ise palverännakust osa ei võta. Neile, kes aga palverännakul on, ei ole Arafati päeval paastumine sunnaks, sest Prohvet (*saws*) sel päeval Arafatil ei paastunud. On edastatud, et ta keelas Arafati päeval Arafatil paastuda.

5. See on päev, mil Jumal võttis Aadama järeltulijalt vande.

„Ja kui sinu Isand võttis Aadama lastest – nende niuetest – nende järglased ja pani neid neile endile tunnistama: „Kas ma pole teie Isand?“ Nad ütlesid: „Jah, me oleme tunnistanud!“, et te ei saaks Ülestõusmispäeval öelda: „Tõesti, me olime sellest teadmatutes.“

Või öelda: „Tegelikult meie vanemad sidusid varem teisi kummardamises Jumalaga ja meie olime vaid nende järeltulijad. Kas Sa tõesti hävitaksid meid millegi eest, mida võltsijad tegid?“ (7:172-173)

6. See on pattude andestamise, Tulest vabane-mise ja au päev neile, kes seal viibivad.

Aisha (*raa*) jutustas, et Prohvet (*saws*) ütles: „Ei ole ühtki päeva, mil Jumal vabastab Tulest rohkem inimesi kui Arafati päeval. Ta tuleb lähedale ja näitab oma uhkust inglite ees, küsides: „Mida need inimesed tahavad?“ (Muslim)

Ibn Umar (*raa*) jutustas, et Prohvet (*saws*) ütles: „Jumal näitab Arafati päeval *iša* ajal Oma inglitele Oma uhkust nende üle, kes on Arafatil. Ta ütleb: „Vaadake Mu sulaseid, kes on tulnud kammimatute ja tolmustena.“ (Ahmad)

PROHVETI (SAWS) ARAFATI JUTLUS

Tõlkinud: Aisha

Prohvet Muhammed (saws) pidas selle jutluse Arafati mäe Uruna orus dhu-l-hižža (palverännaku kuu) 9. päeval islami-kalendri 10. aastal (632 pKr). Seda tuntakse ka kui hüvastijātu jutlust, kuna see jäi Prohveti (saws) viimaseks nii suurele kogukonnale peetud jutluseks.

Arafati jutlus on eriti oluline, kuna võtab kokku kõik kõige olulisema islamis.

Peale Jumala ülistamist ning tänamist alustas Prohvet (saws) järgmiste sõnadega:

„Rahvas, kuulake mind tähelepanelikult, kuna ma ei tea, kas peale seda aastat olen ma veel teie hulgas või mitte. Seega kuulake mind äärmise tähelepanuga ja viige minu sõnad edasi ka nendele, kes täna siin olla ei saanud.

Rahvas, nagu te peate pühaks seda kuud, seda päeva ja seda kohta, nii pidage ka pühaks iga moslemi vara. Andke alati teie hoolde usaldatud hüved tagasi nendele, kellele need kuuluvad. Ärge tehke kellelegi haiget, nii et keegi ei teeks ka teile haiget. Pidage meeles, et saate kokku oma Isandaga ja Tema mõistab teie tegude üle kohut.

Jumal on teile keelanud liigkasuvõtmise (intressitu), seega on nüüdsest kõik intressiga võlakirjad tühistatud. Teie kapital jääb aga teile. Te ei tohi ei teisi intressiga maksustada ega ise seda maksta. Jumal on otsustanud, et intressi ei saa olema ja seega ka kõik intress, mis peaks kuuluma Abbas ibn Abd al-Muttalibile (*Prohveti (saws) onule*), on nüüdsest kehtetuks kuulutatud.

Kõigist õigustest, mis islamieelsel ajal kaasnesid mõrvaga (*näiteks õigus kadunukese hõimu poolt nõuda surma mõrvari hõimuliikmete hulgast*), nüüdsest loobutakse ja esimene taoliste hulgast, millest loobutakse saab olema seoses Rabia ibn al-Harithia mõrvaga.

Uskmatud lubavad endale rikkumisi seoses kalendriga, et muuta lubatuks see, mis on Jumala poolt keelatud ja keelata see, mis on Jumala poolt lubatud. Jumal on määranud kuude arvuks 12. Neli neist on pühad, millest omakorda kolm järgnevad üksteisele ja üks on üksikult *žumaada* ja *šabaani* kuude vahel. Hoiduge saatana eest, teie usu kaitseks. Ta on täielikult kaotanud lootuse teid kunagi eksiteele juhatada suurtes pattudes, seega hoiduge teda järgimast väikestes pattudes.

Mehed, on tõsi, et teil on oma naiste suhtes teatud õigused, kuid ka neil on teie suhtes teatud õigused.

Pidage meeles, et olete nad enestelele naiseks võtnud vaid Jumala usalduse all ning Tema loal. Kui nad tagavad teile teie õiguse, siis on ka neil õigus saada lahkelt toidetud ja kaetud. Kohelge oma naisi hästi ja olge nende vastu lahked, sest nad on teie partnerid ja teie abilised. Ja teie õiguseks on, et nad ei sõbrusta kellegagi, keda teie heaks ei kiida, samuti kui nad ei riku abielu.

Rahvas, kuulake hästi - teenige Jumalat, sooritage viis palvet päevas (*salaat*), paastuge ramadanikuul (*saum*) ja andke oma varast almust (*zakaat*). Käige ära palverännakul (*hadž*), kui teil on selleks võimalus. Kogu inimkond pärineb Adamast ja Eevast, araablane ei ole üle mitte-araablasest, nagu ka mitte-araablane ei ole üle araablasest; samuti ei ole valge (*inimene*) üle mustast, nagu ka must ei ole üle valgest; välja arvatud jumalakartlikkuses ja heades tegudes. Teadke, et iga moslem on teisele moslemile vennaks ja moslemid moodustavad ühtse vennaskonna. Midagi, mis kuulub ühele moslemile, ei saa olla legaalne teisele, välja arvatud juhul, kui see on antud vabast tahtest ja meelsasti. Ärge siis olge iseendi suhtes ebaõiglased. Pidage meeles, et ühel päeval ilmute te Jumala ette ja annate oma tegude eest vastust. Seega, olge ettevaatlikud ja ärge astuge kõrvale õigluse teest, kui mind enam ei ole.

Rahvas, peale mind ei tule enam ühtki prohvetit ega sõnumitoojat ning ühtki uut usku ei sünni. Mõelge hästi järele ja püüdke aru saada sõnadest, mis ma teile edastan. Ma jätan endast maha kaks asja – Koraani ja minu sunna. Kui te neid järgite, ei eksi te kunagi. Kõik, kes te mind kuulete, andke edasi minu sõnad ja nende kuuljad jälle omakorda edasi ja saagu viimased kuuljate seas mu sõnadest paremini aru kui need, kes mind otse on kuulanud. Jumal, ole mulle tunnistajaks, et olen Su sõnumi Su rahvale edasi andnud!

„ ... Täna on uskmatud kaotanud kõik lootuse teie usu suhtes, seega ärge kartke neid vaid Mind. Täna olen ma täiustanud teie religiooni ja lõpule viinud Oma soosingu teie suhtes ja olen teile usuks valinud ISLAMI (Jumala tahtele täieliku allumise) ...”
(Koraan 5:3)

Assalamu alikum, armsad õed-vennad!

Seoses sellega, et “Väike värviline abi-line islami mõistmiseks” on viimaks ka värvilisena ilmunud, oleme korraldanud raamatukampaania Eesti koolidele ja raamatukogudele. Kilode ja kilode kaupa raamatuid on laiali saadetud väga paljudesse Eesti koolidesse ja raamatukogudesse. Seoses sellega paistab taas kord meie *sadaqa* fondi põhi, kuid võime selle üle ju ainult heameelt tunda, sest kõik on kulunud sihtotstarbeliselt ja läinud asja ette.

Kes soovib meie pisikesi projekte (mis aja möödudes aina suuremateks paisuvad, *alhamdulillah*) endiselt toetada, saab seda teha järgmise pangakonto kaudu:

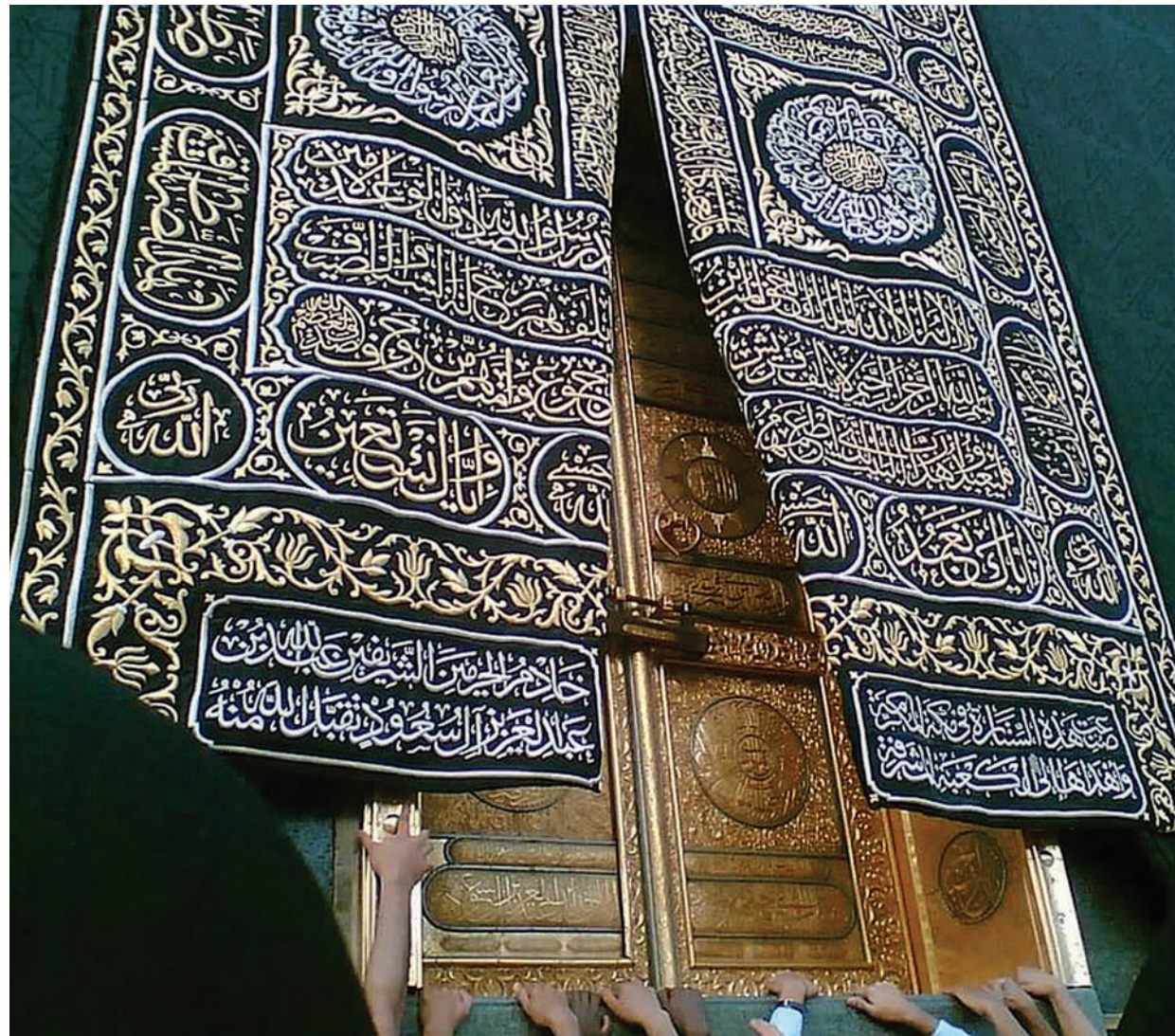
Kätlin Hommik
Märkusega “SADAQA”
Ühispanga konto nr. 10010608670016
IBAN: EE231010010608670016
BIC: EEUHEE2X

Prohvet (saws) ütles: “Heategevus kustutab patud nagu vesi kustutab tule.” (At-Tirmidhi)

Baarak Allahu fiikum!

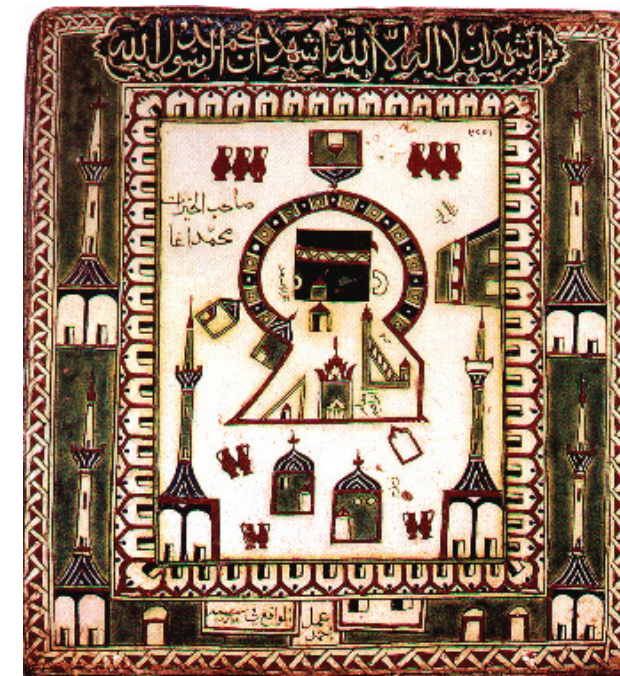

Autor: Aisha

1 ENNE MEKAT

• Palverännakuks *ihraami* võtta on võimalik *šawali*kuus, *dhu-l-qadaas* või *dhu-l-hižžas*, seega on võimalik Mekasse minna juba kaks kuud enne palverännaku aega ja seal oodata. Kui olen kohale jõudnud, võin *omra* ära teha, seejärel *ihraami* seisundist väljuda ja uuesti *ihraami* võtta alles *dhu-l-hižža* 8. päeval, kui algab hadž.

- Enne kodust lennuväljale minemist teen *ghusli* mõttega, et see on *ihraami* jaoks, mis algab lennukis. Panen selga *ihraami* riided.
- Lennukis teatakse, millal peab igaüks kuulutama end *ihraami* seisundisse. Kui enne seda on vaja uuesti teha *wudu*, ei kuluta ma selleks liialt palju vett ega aega, tuleb arvestada ka teistega.
- Kui öeldakse, et nüüd ollakse *miqaatil* (piiril), tõstan parem käe ja ütlen (valides *tamattu* palverännaku): „*Läbbäik allahumma omra.*“ („Siin ma olen, oo Jumal, omra jaoks.“) (Hadži jaoks ütlen *nija* hiljem, kui *omra* on läbi.)
- Iga kord, kui lennukis toimub oluline tõus või langus, tulebsedakorrata, kuid käte peaanamtõstma.
- Kogu tee palverännakule kordan *talbijat* – ***läbbäik allaahumma läbbäik, läbbäikä lää šäriika läkä läbbäik, innä l-hämda wa nä'mätä läkä wa-l-mulk, lää šäriikä läk.*** Eesti keeles kõlaks see järgmiselt: „**Siin ma Sul olen, mu Jumal, siin ma Sul olen! Siin ma Sul olen, Sinule ei ole kaaslasil! Tõesti, kiitus, halastus ja võim on Sinu! Sinule ei ole kaaslasil!**“ Kordan seda pidevalt, kui vähegi võimalik, päevade viisi. Alates Arafati päevast (9. *dhu-l-hižža* päev) ei korda ma enam mitte *talbijat*, vaid ütlen: „*lää iläähä illallaah.*“

2. OMRA RITUAALID

- Mekasse jõudes teen kõigepeal omra. Jõudnud *Masžid Al-Haraami*, võin kõigepealt teha kõigi ja kõige eest *duaad*, mida soovin.
- Seejärel teen *nija* omra *tawaafi* jaoks. Lähen Kaaba juurde, asetan end selle nurga kohale (ükskõik kui kaugel raadiuses sellest), kus asetseb Must Kivi, tõstan mõlemad käed taeva poole, nagu Kaaba suunas, ja ütlen „*bismillāh, allaahu akbar*“.
- Seejärel teen seitse vastupäeva ringi ümber Kaaba. Kolm esimest ringi proovin teha kiiremini, neli järgmist normaalsel kõnnakul. Kui selleks võimalus avaneb, võin suudelda Musta Kivi; kui seda ei saa, siis käega katsuda; kui seda ka ei saa, siis katsuda kepigaga; kui seda ka ei saa, siis lihtsalt selle suunas viibata ja öelda „*allaahu akbar*“.
- Enne iga ringi lõpetamist (st Musta Kivi nurka jõudmist) on Jeemeni nurk, kus ütlen *dua*: „*Rab-banaa äätinaa fii dunia hāsānātān wa fi l-aakhirā-*

ti hāsānātān wa qīnaa adhābān naar.“ – „Meie Isand, anna meile siinses elus head ja teispoolsuses head ja päästa meid (Põrgu)tulest.“

- Peale seitsmendat ringi teen kaerahakalise palve, soovitatavalt kusagil *maqaam Ibrahimi* (Aabrahami seismiskoha) ees, kuid kuna see rahvamassi tõttu võimatu on, proovin hoida vaid õiget suunda. Palves loen esimeses *rakas* peale Fatihad suura Kääfiruun, teises aga suura Ikhlaas.
- Sellega on *tawaafi* rituaal lõppenud.
- Enne edasi Safa ja Marwa juurde asumist võin juua ja Zamzami juures puhata.
- Jõudes Safale, ütlen: *Innā l-safa wal-marwata min šā'ā'iri llāhi fāmān hāžžā l-bāitā āu i'tamara fālāā žunāhā 'āleihī ān yattauwwafa bihimāā wamān tatauwwa'a khairān fāinnā llaaha šākirun 'āliym.* Eesti keeles kõlaks see järgmiselt: „Tõesti, Safa ja Marwa on Jumala määratud riituskohtade hulgast. See, kes teostab hadži (Isanda) Kotta või omra, sellel ei ole pattu, kui ta käib kahe künka vahel edasi-tagasi. (Teadku) see, kes teeb puhtsüdamlikult head, et Jumal on Tänulik ning Teadja.“
- Safa ja Marwa vahel käin 7 korda edasi-tagasi (4 x edasi ja 3 x tagasi). Kui võimalik, püüan alguses joosta (seda kohta näidatakse roheliste tuledega).
- Jõudes seitsmenda korruga (4 x edasi, 3 x tagasi) Marwa juurde, tõstan käed taeva poole ja lausu valjusti *dua* (nagu tegi seda kunagi Hažar oma poja Ibrahimi eest).
- Sellel kohal lõpeb omra. Kuna valisin *tamattu* palverännaku variandi, pean veidi juukseid ja

küüsi löikama ja tavariided selga panema. Kuni hadži alguseni võin puhata ja loengutes käia.

3. HADŽI 2. PÄEV – 9. DHU-L-HIŽŽA

- 9. *dhu-l-hižža* päev on palverännaku kõige olulisem päev ja seda juba koidust alates. Muide, kes 9. päeva lõpuks (päikeseloojanguks) Arafati territooriumile ei jõua, selle hadž on kehtetu.
- Sõidan bussiga Minaast Arafatile. Arafatil võin end sättida ükskõik kuhu, ei pea tingimata ronima mäe otsa.
- Arafatil asub Namira mošee. Enne *dohri* palvet kuulun seal *khutbat* (kuigi see ei ole kohustuslik). Kui mošeesse siseneda ei õnnestu, võin istuda ka

väljas. Peale *khutbat* palvetatakse *dohr* ja *asr* siin üksteise järel (1 *adhaan*, 2 *iqamat*), mõlemad vaid 2 *rakat*.

- Peale *asri* palvet seisan püsti, käed taeva poole, näoga Kaaba suunas, ja palun Jumalalt mida iganes või lihtsalt retsiteerin Koraani.
- Jään paigale kuni päikese täieliku loojumiseni.
- Peale päikeseloojangut liigun edasi Muzdalifasse (ligi 5 km kaugusel).
- *Maghrib* ja *iša* palvetan seal üksteise järel (*iša* on 2 *rakat*).
- Kohustus on sinna jääda vähemalt keskööni. Väsinud naised, nõrgad mehed ja vanad inimesed võivad alates keskööst edasi liikuda.
- Peale *išat* palvetan ka *witri*.
- Vaba aega kasutan õppimiseks ja palvetamiseks. Siin korjan ka väikeseid kivikesi, mida hiljem viskamiseks vaja läheb.

4. HADŽI 3. PÄEV – 10. DHU-L-HIŽŽA

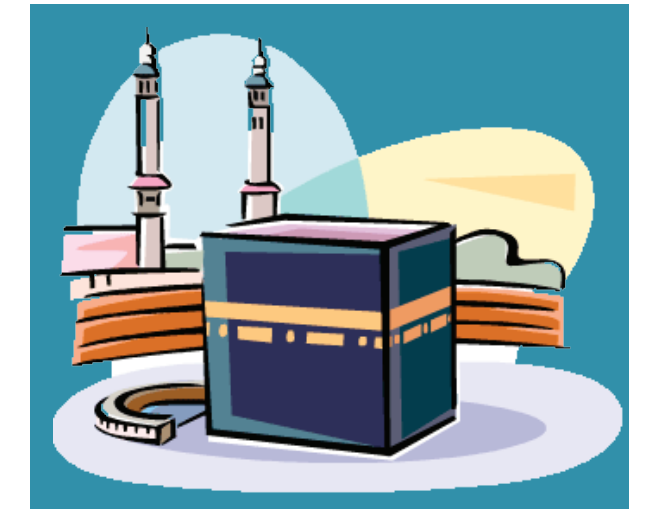
- 10. *dhu-l-hižža* päeva hommikul liigun tagasi Minaasse.
- Minaas viskan seitse Muzdalifast (või kui ei jõudnud, siis tee pealt või Minaast) korjatud väikest kivikest suure Džamara (saatanat sümboliseeriva samba) pihta, öeldes iga kord: „*bismillāh, allaahu akbar*“. Peale seda, kui kivid on visatud, ei ole mul vaja enam *talbijat* korrata.
- Kui järgmisest viiest teost on ükskõik mis järjekorras kolm sooritatud, võin tagasi „tavaelu“ juurde pöörduda (v.a. abielusuhetes, mis on lubatud alles 3. päeval peale *aidi*): 1) kivivise – *ar-ramii*, 2) ohver – *an-nahr*, 3) *tawaaf al-ifaada* – seitse ringi ümber Kaaba (nagu eelpool kirjeldatud), 4) 7 korda Safa ja Marwa vahel jooksmine, 5) juuste ja küünte löikamine. Ideaalne järjekord oleks: 1) kivid, 2) ohver, 3) juuste ja küünte löikamine, 4) *tawaaf al-ifaada*, 5) Safa ja Marwa. See kõik peaks olema tehtud maksimaalselt päikeseloojanguks.

5. HADŽI 4.-6. PÄEV – 11.-13. DHU-L-HIŽŽA

- Kolm viimast ööd veedan Minaas. (Kui on väga

kiire, siis alates 12. *dhu-l-hižža* päevast võib lahku-da.)

- Igal nendest kolmest päevast (NB! päev algab juba päikesekalendri mõistes eelmise päeva päikeseloojangul!) viskan seitse kivi kõigi kolme Džamara pihta, *dohri* ja *maghribi* (või ka *iša*) vahel. Alustan kõige väiksemast, siis suundun keskmise ja seejärel kõige suurema juurde.
- Peale *dhu-l-hižža* 13. päeva on hadž ametlikult läbi.
 - Enne lõplikku lahkumist lähen uuesti Mekasse, teen Kaaba ümber 7 ringi *tawaaf al-wadaad* (hüvastijätuks) ja palvetan 2 *rakat*.

Kuigi islamikalendri järgi algab uus päev koos päikeseloojanguga, arvestame siin „päevana“ siiski meile harjumuspäevast 00.00 süsteemi.

Eid Ul-Adha

Samal ajal, kui palverändurid Mekas ohvrilooma tapavad, teevad seda moslemid ka oma kodudes üle kogu maailma. Seda ohverdamispüha nimetatakse **eid ul-adha** või ka **eid ul-käbiir** – ohverduspüha või suur püha, mis eristub teisest moslemite pühast, ramadaanipaastu lõppu tähistavast *eid ul-fitrist* ehk *eid us-saghiirist* (väikestest pühast).

Eid ul-adha algab **dhu l-hižža** (palverännakukuu) **10. päeval** (täpselt 70 päeva peale ramadaani) ning **kestab kokku kolm päeva**. Seda püha peetakse meenutamaks prohvet Aabrahami (*as*) kuulekust, kui ta oli nõus oma poja Ismaeli (*as*) Jumalale ohverdama. Jumal aga saatis Aabrahamile (*as*) viimasel hetkel poja asemel ohverdamiseks oina. Selle mälestuseks ohverdavadki moslemid üle kogu maailma just sel päeval lamba, kitse või kaameli ning jagavad ohvriliha kolmeks, jättes ühe osa endale piduroaks, kinkides teise osa lähedastele ning annetades kolmanda osa vaestele.

Eidi palve.

Eid ul-adha hommikul lähevad moslemid kohalikku mošeesse **eidipalvusele**. *Eid ul-adha* õigeks palveajaks peetakse Prohveti (*saws*) *hadithi* kohaselt aega, kui päike oli umbes üks meeter horisondist kõrgemal. Tänapäeval pannakse piirkonniti moslemite jaoks paika, mis kell kohalikus mošees pühadepalvet peetakse.

Prohvet (*saws*) on öelnud: „*Laske vabadel naistel, neitsitel ja menstrueerivatel naistel tulla eidi palvele ning olla tunnistajateks kõigele heale ja usklike palvetele. Mis puutub aga menstrueerivatesse naistesse, siis nemad ärgu sisenege palvepaika.*” (Sahih Al-Bukhari) See tähendab, et menstrueerivad naised võivad küll minna mošeesse,

kuid palvest osa võtta nad ei saa, nagu ei või ka minna palveks ette nähtud ruumi.

Eid ul-adha palvele minnes sööma ei pea (nagu *eid ul-fitri* palvele minnes, et vältida paastu lõppemist), *sun-naks* on süüa peale ohverdamist ohvrilooma liha.

Väga soovitatav (*mustahab*) on teha enne *idi* palve minekut *al-ghusl* ehk suured ablutsioonid (suur puhastumine), kuna on teada, et Prohveti (*saws*) kaaslased tegid nii.

Meestel soovitatakse panna *idi* palveks selga oma kõige ilusamad riided. Naised aga peaksid Prohveti (*saws*) õpetuse järgi jääma tagasihoidlikuks. Kindlasti ei tohiks naised end ka *idi* päeva puhul lõhnastada ega meikida (va kodus).

Eidi palvele minnes korratatakse (mehed võivad valjusti): „*allaahu akbar, allaahu akbar, lää ilääha illallaah, allaahu akbar, allaahu akbar wa lilläähil hämd*” (Jumal on Suurim, Jumal on Suurim, ei ole jumalust peale Jumala, Jumal on Suurim, Jumal on Suurim, Jumalale olgu kiitus). *Eid ul-adha* ajal tuleb seda öelda veel ka peale mošeesse tulekut.

Eidi palve koosneb kahest rakast. Omar (*raa*) ütles: „*Reisija palve on kaks rakat, adha palve on kaks rakat, žumu`a (reedene kogukonnapalve) on kaks rakat – selline on nende täispikkus, edasi antud Jumala Sõnumitooja (saws) poolt.*” (Musnad Ahmad, Nasai jt.)

Eidi palve ette ei käi ei *adhani* (palveaja alguse kutset) ega *iqamat* (palve alguse kutset). Jabir ibn Samura (*raa*) ütles: „*Olen eidi palvet koos Jumala Sõnumitoojaga (saws) palvetanud mitmeid kordi, alati ilma adhani või iqamata.*” (Sahih Muslim)

Eidi palve ette ega taha ei palvetata vabatahtlikke palveid, välja arvatud juhul, kui palvet peetakse mošees ja

Ohverdamispuha

palvetaja jõuab kohale tükk aega enne palve algust. Ibn Abbas (*raa*) ütles: „*Prohvet (saws) väljus oma majast fitri päeval, palvetas kaks rakat ja ei palvetanud ei enne ega pärast seda (vabatahtlikke palveid).*” (Zaad al-Maad 2/443)

Eidi palve on üldjoontes nagu iga teine kaheakaline palve, välja arvatud, et sunnaks on esimese raka alguses tavapärase ühe täkbiira („allaahu akbar”) asemel 7-9 ja teises rakas 5 täkbiirat. Selle tõestuseks on ka hadith, milles Aiša (raa) ütles: „Jumala Sõnumitooja (saws) ütles nii fitri kui adha palves täkbiira: seitse esimeses (rakas) ja viis teises (rakas), kui välja arvata täkbiirid, mis öeldakse enne rukut (poolkummardust).” (Abu Dawud). Kõigi täkbiirade ajal tõstetakse käsi kõrvade kohale nagu tavalise täkbiira puhul.

Vastupidiselt reedesele palvusele peetakse *eidi* palve *khutbat* (jutlust) peale palvet. Ibn Abbas (*raa*) ütles: „*Olen eidi ajal palvetanud nii Sõnumitooja (saws), Abu Bakri, Omari kui Othmani taga ja kõik nad palvetasid enne khutbat.*” (Sahih Al-Bukhari) Palve lõppedes on soovitatav (*sunna*) jääda jutlusele, kuid see ei ole kohustuslik, kuna Prohvet (*saws*) ütles peale *eidi* palvet: „*Nüüd tuleb meil khutba, nii et kes soovib khutbat kuulata, jäägu siia, ja kes mitte, võib lahkuda.*” (Abu Dawud)

Paljudele moslemitele on saanud tavaks käia *eidi* päeval surnuaial, nõ tervitamas kadunukesi. See ei ole islami traditsioon, kuna ei ole mingisugust märget, et Prohvet (*saws*) oleks *eidi* päeval süstemaatiliselt surnuaeda külastanud. Ühe Muslimi *hadithi* kohaselt ütles Aiša (*raa*), et Prohvet (*saws*) olevat käinud surnuaial õhtuti, kusagil ei ole märget *eidi* päeval või reedel või ükskõik mis muul täpselt määratud päeval surnuaial käimisest. Prohvet (*saws*) on vaid öelnud: „*Külstage haudu, kuna see tuleb teile meelde teispoolust.*” (Sahih Muslim)

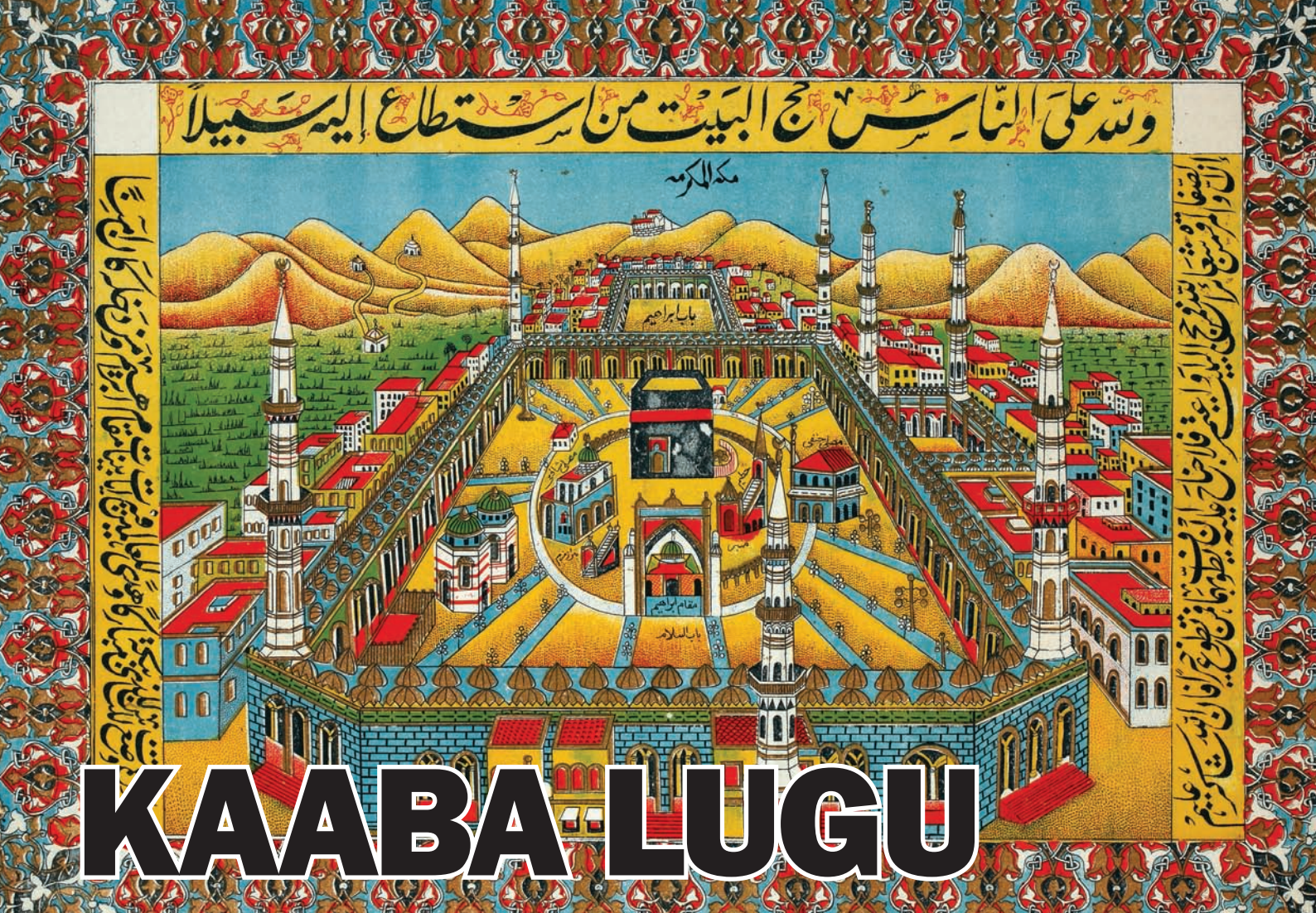
Tihti võtavad moslemid *eidi* päeva kohustust teisi moslemeid õnnitleda liiga otseselt ning võib juhtuda, et mehed käivad läbi kõik majad, mis neile tee peale ette jäävad, õnnitledes seal lausa kättpidi naisi, kes on (kuna nad on ju kodus) reeglite kohaselt katmata ja kellel *mahramit* juures ei ole. Teatud riikides kiputakse isegi omavahel põsesuudlusi vahetama, mis on täielikult islami seaduse vastane. Mehed võivad omavahel tervitada, nagu ka naised omavahel. Meesterahvas võib laubale või pähe suudelda oma ema, tütart, tädi ja muid naisi, kes on tema *mahramid* (st kellega tal on veresuguluse tõttu keelatud abielluda).

Eid on aeg, mis pühendatakse perele ning kus pööratakse erilist tähelepanu vaestele, lapsed saavad aga kingitusi. Pühade ajal peab isegi kõige vaesema mehe laud olema kaetud ning ka kõige vaesematel lastel seljas mõni uus rõivaese.

Eid ul-adha ajal ohvrilooma tapmine ei ole kohustus vaid sunna. Kellel aga vähegi on majanduslik võimalus, tapmiskoht ja teadmised olemas, võiksid seda siiski teha, kas või mõeldes sellele, kui raske on Eestis *halal* liha saada ning kui palju on neid ödesid-vendi (eriti just üksikuid ödesid), kellele teie tapetud looma kolmandik almuseks ja kolmandik kingiks antud liha rohkem ära kulub, kui te seda iial arvata oskate. Juhul, kui teil ei ole võimalik looma ohverdada ja sooviksite pühadeliha saada või kui ohverdate, kuid ise kedagi sellist ei tunne, kellele osa oma lihast anda, võtke meiega ühendust info@islam.pri.ee ja viime erinevad osapooled kokku.

Ilusat peatset pühadeaega!

KAABA LUGU

Koostanud: Aisha

Kaaba (ar k – „kuup“) on kuubikujuline pühakoda Mekas asuva *Masjid al-Haraami* siseöuel. Kaaba templi ümber on ehitatud suur mošee - *Masjid al-Haraam*. Alates Prohvet Muhammedi (*saws*) ajast, palvetavad kõik moslemid üle maailma just Kaaba templi suunas. Seega on igati õigustatud, et Kaaba tempel ja seda ümbritsev *Masjid al-Haraam* on islami kõige pühamaks paigaks.

Kuigi mitte-moslemitele võib tunduda, et moslemid kummardavad Kaaba templit või selle idanurgas asuvat Musta Kivi ennast, on Kaaba puhul tegemist siiski vaid ühise palvesuuna märgistaja ja mitte palve subjekti endaga.

VÄLIMUS

Oma olemuselt on Kaaba suur ligikaudselt kuubi kujuline kivehitis, mis on tehtud Meka lähedaste mägede graniidist. See seisab 25 cm marmoralusel, mis umbes 35 cm välja ulatub; on ligi 13,1 m kõrge ning 11,03 m ja 12,86 m lai. Kaaba neli nurka näitavad umbes nelja peamise ilmakaare suunas, seega nimetatakse põhjanurka *ruknu l-iraagi* ehk „Iraagi nurk“, läänenurka *ruknu š-šaami* ehk „Homnikumaa nurk“ ja lõunanurka *ruknu l-jamani* ehk „Jeemeni nurk“. Kaaba idanurka on müüritud kuulus „Must Kivi“ ehk *hažaru l-aswad*, seega nimetatakse seda nurka *ruknu l-aswad* ehk „must nurk“.

Kaabat katab mustast siidist ja kullast kardin või kate, mida nimetatakse *kiswaks*. *Kiswat* vahetatakse igal aas-

tal palverännaku ajal. *Kiswat* mööda ümber Kaaba – umbes kahe kolmandiku kõrgusel – jookseb kullaga tikitud vööt, millele on tikitud Koraani värsid ja islami usutunnistus ehk *šahaada*.

Kaaba loodekülje vastas, kuid mitte sellega ühendatud, on poolkaares valgest marmorist sein, mida nimetatakse *hatiimiks*. See on 90 cm kõrge ja 1,5 m lai. Kuna ruumi, mis jääb Kaaba ja *hatiimi* vahele, peetakse Kaaba juurde kuuluvaks, ei pea *tawaafi* teostajad ringe tehest sealt vahest läbi käima.

Tänapäeval ei ole reeglina Kaabasse siseneda lubatud, välja arvatud väga harva ja väga valitud külalistele. Kaaba sissepääsuks on kirdeküljel maast 2 m kõrgusel asuv kullast uks, mis kaalub 300 kg ja mis 1979. aastal vahetas välja 1942. aastal paigaldatud hõbedase ukse. Täna selle ukse peakäsitööliseks on Ahmad ibn Ibrahim Badr; eelmise ukse tegi tema isa Ibrahim Badr. Selleks, et Kaabasse siseneda, peab kasutama puidust ratastel treppi, mida tavaliselt hoitakse Banu Shaybah kaarekujulise värava ja Zamzami allika vahel.

Kaaba sees on marmorist ja lubjakivist põrand. Seinte alumine pool on kaetud marmoriga, millesse on kinnitatud Koraani värssidega tahvlid. Seinade ülemine osa on kaetud roheline kangaga, millesse on tikitud taas Koraani värsid. Kaaba hooldajad lõhnastavad marmorit essentsõlidega. Sama õli kasutatakse ka Musta Kivi võidmiseks.

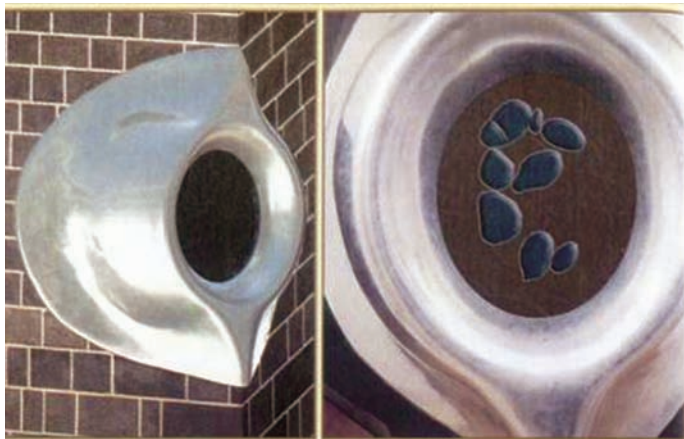
MUST KIVI

Mustal Kivil on Kaaba juures väga oluline tähtsus, kuna selle panid sinna Prohvet Aabraham (as) ja ta poeg Ismael (as). See asub Kaaba idanurgas ja seda ümbritseb hõbedast raam. Palverännaku ajal on sunnaks (kuid mitte kohustuslik!) Musta Kivi suudelda või puudutada, kuna Prohvet Muhammed (saws) tegi seda.

Salim jutustas, et ta isa ütles: „Nägin, kuidas Jumala Sõnumitooja (saws) Mekasse jõudis. Ümber Kaaba kõndides suudles ta kõigepealt Musta Kivi ning kolm esimest ringi seitsmest tegi ta ramaliga.“ (Sahih Al-Bukhari 1603)

Abis ibn Rabia jutustas: „Umar (raa) tuli Musta Kivi juurde, suudles seda ja ütles: „Tõesti, ma tean, et sa oled vaid kivi ja ei suuda kedagi aidata ega kahjustada. Kui ma poleks näinud Jumala Sõnumitoojat sind suudlemas, ei oleks ma sind suudelnud.“ (Sahih Al-Bukhari – raamat 26, hadith 667)

Tegelikkuses koosneb Must Kivi mitmetest kiviosakesetest, mida hoiab koos hõberaam, mille külge kivi hõbenaelttega kinnitatud on. Väiksemate osade liitmiseks on kasutatud ka tsementi. Need moodustavad 7 või 8 fragmenti, mis ka tänapäeval näha on.

Tänapäeval on Musta Kivi suurus umbes 20cm x 16 cm. Originaalsuurus ei ole teada, kuna erinevad allikad läbi aegade on andnud väga erinevaid suurusid (n: 10. saj. – 61 cm; 17. saj. – 1,4 m x 1,22 m; 18. saj. – 1,1 m; 19. saj. – 76 cm x 46 cm). Arvatakse, et algselt on kivi olnud suurem ja ühes tükis, kuid aja jooksul mingil (või mingitel) põhjus(t)el lagunened.

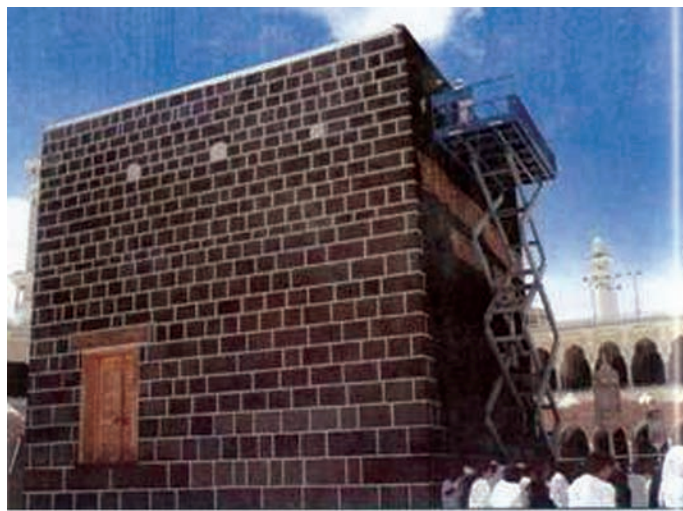
Teadlased on Musta Kivi päritoluks pakkunud põhiliselt meteoriiti, kuid ka näiteks laavat.

PUHASTAMINE

Kaks korda aastas Kaaba avatakse, et seda tseremoniaalselt puhastada. Seda tehakse umbes 30 päeva enne ramadaani ja umbes sama palju aega enne iga-aastase palverännaku algust.

Kaaba võtmeid hoiab enda käes Bani Shayba hõim, mille liikmed puhastustseremoonia ajal külalisi Kaabas tervitavad. Tseremooniale kutsutakse väike grupp mõjuvõimsaid isikuid ja välismaa diplomaate. Külalisi, kes rituaalselt lihtsate harjade abil hoonet puhastavad, juhib Meka linnapea. Kaabat pestakse seguga Zamzami veest

¹ Kiire kõnd, mille juurde käib ka käte ja jalgade liigutamine. Kolme esimese ringi ajal ümber Kaaba peaksid mehed, kuid mitte naised, sellist kõndi järgima.

ja Pärsia roosiveest.

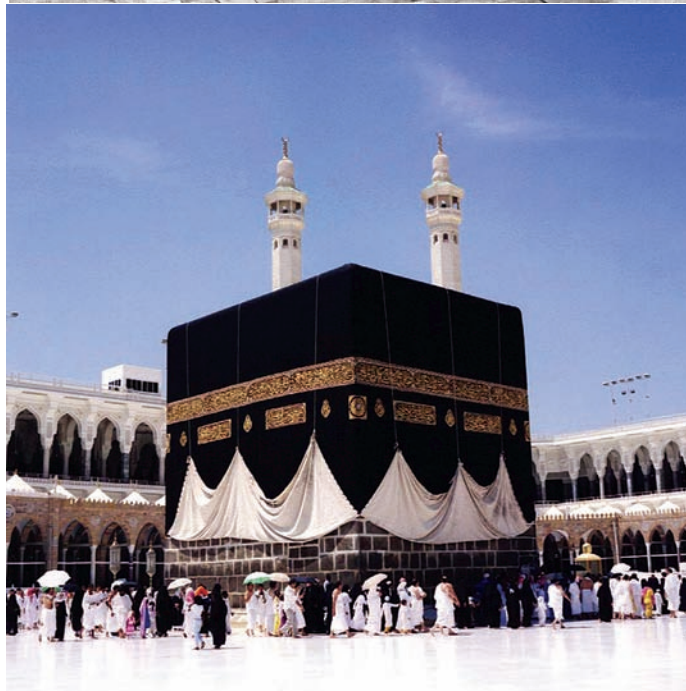
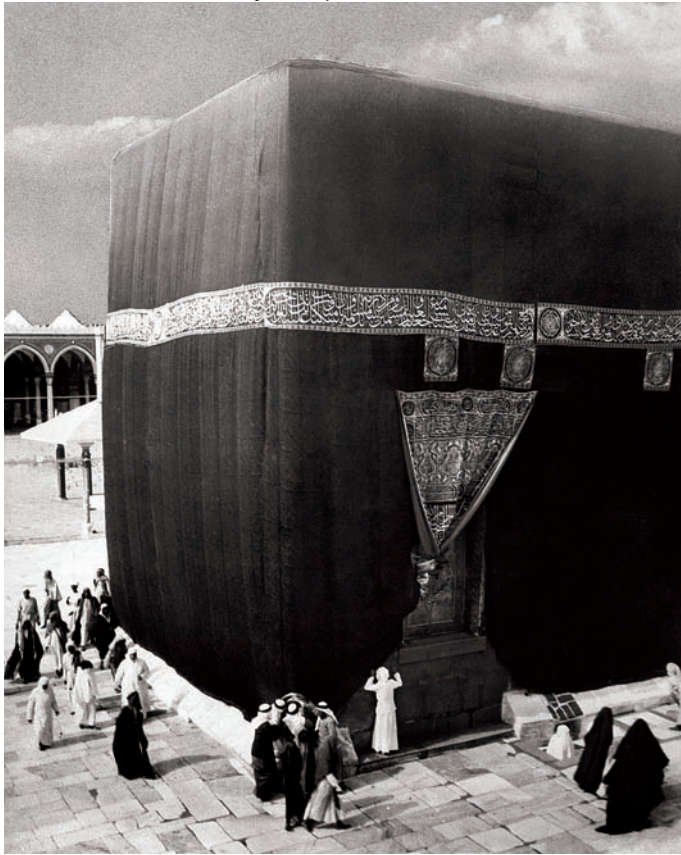
AJALUGU

Enne islamit

Maailma esimese pühakoja – Kaaba – ehitas Aadam (as). Jumal saatis taevast alla paradiisikivi, et Aadamale (as) näidata, kuhu pühakoda ehitada.

Noa (as) aegses uputuses Aadami (as) ehitatud pühakoda hävis, kuid Aabraham (as) leidis paradiisikivi samast kohast ja ingel Gabriel andis talle teada, et peab sinna jumalakoja ehitama. Prohvet Aabraham (as) koos oma poja Ismaeliga (as) ehitaski Kaaba templi uuesti üles (Koraan 2:125-128). Aabraham (as) oli ka esimene, kes inimesi palverännakule kutsus. Aja möödudes muutus valge paradiisikivi inimeste pattudest mustaks – see on seesama Must Kivi, mis praegugi Kaaba idanurgas on. Üks olulisimaid palverännaku rituaale on otseselt Kaabaga seotud – *tawaafi* ajal kõnnitakse seitse korda vastupäeva ümber Kaaba.

Aeg möödus ja inimesed unustasid Aabrahami (as) monoteistliku sõnumi. Mekalased hakkasid Kaaba palverännakut endi huvides ära kasutama – nad panid nii Kaaba templi ümber kui ka selle sisse ebajumalate kujusid, et võimalikult paljud Arabia hõimud Mekas palverännakul käiksid ja seega nende rikkuse kasvule kaasa aitaksid,

sest kui tuldi palverännakule, tuldi ka kauplema. Mekast sai seega rikas kaubanduskeskus, kus kummardati aina rohkem ja rohkem ebajumalusi ja Kaaba algne mõte unustati.

Muhammedi (saws) ajal

Prohvet Muhammedi (saws) ajal vastutas Kaaba eest tema hõim – quraišid. Tol ajal oli Kaabas ja selle ümber sadu kujusid, mis kõik sümboliseerisid erinevate Arabia hõimude jumalusi ja muid religioosseid tegelasi, kaasa arvatud Jeesus ja tema ema Maarja (as). Muhammed (saws) tõmbas oma hõimu viha enda peale, kuna nõusid, et Kaaba ebajumalatest puhastataks ja seal vaid Ainujumalat kummardataks. See oleks aga Meka kaubanduslikele huvidele halvasti mõjunud.

630. aastal marssis Muhammed (saws) peale aastaid Meediinas pagenduses elamist, võitjana koos oma kaaslastega Mekasse ja esimese asjana läksid nad Kaaba juurde. Muhammed (saws) keeldus aga Kaabasse sisenemast, kuna seal olid veel iidolid. Ta saatis Abu Sufyan ibn Harbi ja Mughira ibn Shuba neid sealt eemaldama.

Ibn Abbas (raa) jutustas: „Kui Jumala Sõnumitooja Mekasse jõudis, keeldus ta Kaabasse sisenemast, kuniks iidolid seal sees olid. Seega käskis ta need välja viia. Aabrahami ja Ismaeli pildid, millel nad hoidsid käes loosinooli, viidi välja. Prohvet ütles: „Jumal laastagu nad (st ebajumalakummardajad), kuna nad teadsid väga hästi, et nad (st Aabraham ja Ismael) kunagi nendega (st nooltega) loosi ei tõmmanud.“ Seejärel sisenes Prohvet Kaabasse ja ütles: „Allaahu akbar!“ selle igas suunas, tuli välja ja ei palvetanud seal sees.“ (Sahih Al-Bukhari – raamat 59, hadith 584)

Kaabast sai uuesti monoteistliku islami pühakoda ja sellest ajast peale oli iga-aastane palverännak, mille käigus külastatakse Mekat ja selle ümbruses asetsevaid islamisi olulisi kohti, lubatud vaid moslemitele.

Islami ajalugu märgib ka, et Kaaba ehitati 600. aasta paiku ringi, mille käigus Muhammed (saws) pidi lahendama erinevate Meka klannide vahelise tüli selle osas, kellel on õigus paigaldada Must Kivi. Muhammed (saws) lahendas probleemi sellega, et iga klanni vanem pidi kinni võtma kangast, mille keskel asus Must Kivi, et see Kaabani toimetada ja Muhammed (saws) pani sealt kivi oma kätega selle õigesse kohta. (Ibn Ishaq, „Sirat Rasuul Allaah“)

Peale Muhammedi (saws) aega

Peale Muhammedi (saws) aega on Kaabat nii ümber ehitatud kui ka korrastatud. 683. aastal ehitas selle täielikult ümber Abdullah ibn Zubair (raa) – üks Prohveti (saws) kaaslastest, kes valitses Mekat Ali (raa) surma ja umajaadide dünastia alguse vahelisel ajal. Ibn Zubair (raa) võttis ehitustööd ette innustatuna mitmetest *hadithidest* (Sahih Al-Bukhari 1506, 1508, Sahih Muslim 1333), mille kohaselt *hatiim* oli Aabrahami (as) ehitatud Kaaba osa ja Muhammed (saws) ise oli avaldanud soovi Kaaba nii ümber ehitada, et *hatiim* selle juurde kuuluks.

683. aastal sai Kaaba Zubayri (raa) ja umajaadide vahelise sõja ajal kannatada. 693. aastal lasi kaliif Abdul-Malik ibn Marwan vare maha võtta ja Muhammedi (saws) eluajal olnud kuubikujulise Kaaba restaureerida.

930. aasta palverännaku ajal ründasid *qarmatialased* Mekat, reostasid Zamzami allikat palverändurite surnukehadega ja varastasid Musta Kivi, viies selle Al-Ahsaa oaasi Ida-Araabias, kuhu see jäi kuni abbasiidid selle 952. aastal välja lunastasid.

Peale mõningate parandustööde ei ole Kaaba kuju ega struktuur sellest ajast enam muutunud.

Allikad: <http://en.wikipedia.org/wiki/Kaaba>, http://en.wikipedia.org/wiki/Black_Stone#Physical_description, <http://www.angelfire.com/ny/dawahpage/hist4.html>

Koraan ja „Sahih Al-Bukhari“

KISWA VALMISTAMINE

Tõlkinud: Aisha

Kaabat katab must siidiriie, mida nimetatakse *kiswaks*. Selle valmistamine on nii peen töö, et *kiswat* peetakse üheks kauneimaks islami kunsti esindajaks.

Igal aastal palverännaku ajal 10. *dhu-l-hižžal* vahetatakse Kaaba rüü uue vastu välja. Seetõttu on Meka äärelinnas Umm Al-Joudis avatud eriline tehas, kus töötab üle 240 käsitöömeistri ja mis terve aasta läbi *kiswa* valmistamisega tegeleb. Vilunud käsitöömeistrid kasutavad *kiswa* valmistamiseks uusimat tehnoloogiat kõrvuti vanade kangastelgede ja igihalja kalligraafiakunstiga. Kogu selle töö tulemuseks on tõeline eksootiline iludus.

MIS SELLEKS KULUB?

Iga uus Kaaba rüü maksab umbes 17 miljonit USA dollarit. Selle valmistamiseks kulub 670 kg kvaliteetset valget siidi, 120 kg puhast kulda ja 50 kg hõbedat. Riide kogupindala on 658 ruutmeetrit. Kate koosneb 47 erinevast tükist; igaüks neist on 14 m pikk ja 101 cm lai.

KUIDAS SEDA PEALE PANNakse?

Kiswa mässitakse Kaaba ümber ja kinnitatakse vasest rõngastega. Kuldtikanditega võõt kinnitatakse umbes kahe kolmandiku Kaaba kõrgusele. *Kiswa* osa, mis katab Kaaba kirdeseinal 2,13 m kõrgusel maast asetsevat ust, kaetakse eraldi rikkalike Koraanivärsside tikanditega, jättes Musta Kivi katmata.

MIS SAAB VANAST?

Vana *kiswa* võetakse pealt ära, lõigatakse väikesteks tükkideks ja kingitakse ära; näiteks küllastavatele välismaa juhtidele ja olulistele organisatsioonidele. Üks *kiswa* tükk on kingitud näiteks ÜROle.

Umar ibn Al-Khattabil (*raa*) oli kombeks *kiswa* tükkideks lõigata ja palveränduritele välja jagada, et neil oleks millegi alla Meka kuumuse eest varju pugeda.

AJALUGU

Kaabat on juba väga ammu ajast alati riidega kaetud. Seda traditsiooni jätkatakse suure entusiasmiga ka tänapäeval.

Kiswa värv on erinevate valitsejate ja kaliifide ajal olnud erinev. Ka on erinevatel aegadel *kiswa* vahetus toimunud erinevate kuupäevadel: algselt vahetati seda 10. *muharramil*, kuid aeglaselt liikus kuupäev 10. *dhu-l-hižža* peale.

Islamieelsel ajal oli Kaaba katmise au igal aastal erineva klanni käes. Klanniliidrid töid Kaaba katmiseks ka väiksemaid katteid. Prohvet Muhammedi (*saws*) vanaema näiteks kinkis kord Kaaba katmiseks valge *kiswa*. Prohvet Muhammed (*saws*) kasutas Kaaba katmiseks Jeemeni kangast. Kallifid Umar ja Uthman (*raa*) kasutasid valget Egiptuse kangast.

Läbi aegade on kangas sageli tulnud Bagda-

MEHR

dist, Egiptusest või Jeemenist –olenevalt sellest, kelle mõju Mekale parasjagu suurem on. 12. ja 13. sajandi vahetuse valitseja Nassir Abbasi kasutas algselt rohelist *kiswat*, vahetades selle hiljem musta vastu. Sellest ajast ongi must saanud traditsiooniks.

Varem olid *kiswad* lihtsad, kuid alates 1340. aastast hakati nende ääri tikkima. Selle traditsiooni algatas Egiptuse valitseja Hassan.

Väga pikka aega valmistati ja saadeti *kiswa* Egiptusest. *Kiswa* tootmine oli Egiptuse jaoks lausa riikliku tähtsusega. I maailmasõja ajal liitus Türgi aga Saksamaaga ja oli kaheldav, kas *kiswa* ikka õigeaegselt Egiptusest kohale jõuab. Seega organiseeris Türgi omapoolse *kiswasaadetise*, mis *Hejaz Railwayga* Istanbulist Mediinasse saadeti. Egiptuse *kiswa* jõudis aga õigeaegselt kohale, nii et Türgi *kiswa* jäi Mediinasse hoiule. Kui 1923. aastal Meka šerifi ja Egiptuse vahelised suhted eriti head ei olnud, kutsus Egiptus oma *kiswasaadetise* Jeddah'ist tagasi. Sel aastal läks Mediinas oma aega ootav Istanbuli *kiswa* käiku.

KISWA TEHAS

1926. aastal asutas Saudi Araabia kuningas Abdulaziz Mekas tehase *kiswa* valmistamiseks. Algselt toodi kõik käsitöölised Indiast. Rohkem kui 100 käsitöölisel kulus terve aasta, et vanaaegsetel kangastelgedel kangas kududa ja see suurepärase kalligraafiliste tikanditega katta. Kuna modernsed masinad puudusid, suleti tehase 1937. aastal. Tehas taasavati 1962. aastal.

KISWA VALMISTAMISE PROTSESS

Kiswa valmistamine on iseenesest üks huvitav protsess, mis kulgeb mitmes staadiumis. Kõigepealt tuuakse Itaaliast ja Saksamaalt sisse parim saadaolev siid, mida pestakse kaitsva vaha eemaldamiseks spetsiaalsete puhastusvahendite ja oliiviõli seebiga.

Naturaalse värvi saavutamiseks pestakse siidi mitmeid kordi ja jäetakse 90-kraadisesse kuumusesse. Veel kümme aastat tagasi pleegitati siidi käsitsi, kuid nüüd tehakse seda spetsiaalsete masinate abil. Peale pleegitamist kootakse sellest siidist kangas.

Algselt koosnes Kaaba vöö kaheksast tükist; hiljem see arv kahekordistati. 1971. aastal lisati veel kaks tükki: *ya hayyu* ja *ya qayuum*. Kate ja sisemine kiht valmistatakse samas osakonnas.

Koraanivärsid disainitakse tänapäeval arvuti abil, mis on selle töö palju kiiremaks muutnud.

Peale seda, kui kate on disainitud, see värvitakse. Keerulise töö hulka kuulub ka dekoratsioonide disainimine, vöö kirjade tikkimine, ukse katte valmistamine ja *Jacquardi* kanga dekoreerimine sisemuse ja välimise pealispinna katmiseks.

Järgmisena prinditakse ja värvitakse, seejärel kootakse ja tikitakse. Käsitsi kudumisega tegelevad kogenud käsitöölised, mehhaaniliselt kootakse aga väga modernsetel kangastelgedel.

Tikkimiseks kasutatakse kuld- ja hõbeniite, mis tänapäeval valmistatakse Saudi Araabias. Valmistajaks on sama kuldsepp, kes Kaaba ukse tegi. Valmis osad läbivad väga range kvaliteedikontrolli; neid testitakse enne kokkuõmblemist laboratooriumis.

Unikaalne tikkimismeetod näeb ette, et kõigepealt kinnitatakse kangale kirjakohtadele puuvillased nõõrikesed,

seejärel kaetakse need kollasest puuvillasest niidist tikandiga. Viimaks kaetakse kiri ülekullatud höbeniididest tikandiga, mis ulatub kangast 2 cm kõrgusele. Tavaliselt peab uus *kiswa* valmis olema umbes kaks kuud enne palverännakut.

Allikad: <http://www.turntoislam.com/forum/showthread.php?t=3597>,
<http://islamgreatreligion.wordpress.com/2008/04/16/making-kaaba-of-kiswa/>

ISLAMIUUDISED

Tõlkinud ja koostanud: Eliza

TERRORISMOHT EUROOPAS

Allikas: www.euronews.net

Pakistani ametivõimude teatel tapsid Ameerika luurelennukid teisel pool maakera Pakistanis mitu sakslasest islamisti. See alarmeerib siinset maailmajagu. Euroopa Liidu terrorismivastase võitluse koordinaator Gilles de Kerchove ütleb, et terrorism on liikvel, ning nõuab tõhusamat infovahetust, et peatada potentsiaalselt ohtlikud reisijad.

De Kerchove: „Al Qaeda tahab meid kõvasti rünnata, sest nad on Afganistanis ikka veel koalitsiooni surve all. Kõige murettekitavam on ekstremistide sisenemine Euroopasse või Ameerika Ühendriikidesse selliste inimeste näol, kes on siin sündinud või kes omavad mõne meie liikmesriigi passi, ning kes võivad seetõttu politsei ja luureteenistuste radarist mööda lipsata. Nad reisivad oma püha sõja tsoonides, olgu selleks siis Afganistan, Pakistan, Somaalia, Jeemen, kus nä-

gime rünnakut eelmise aasta detsembris, või Sahara-tagune Aafrika. Kuna „džihaadivõitlejad“ reisivad raskusteta ühest riigist teise, on oht seega palju laialdasem ning keeruline. Me peame niisiis parandama inimeste kohta informatsiooni kogumise viisi. Meil on ameeriklastega vastastikune leping finantstehingute jälgimiseks ning küsimus on, kas Euroopas peaks olema samalaadne süsteem ka reisijate kohta info kogumiseks. See tõstatab mõned isikupriivaatsust puudutavad küsimused, mille pärast Euroopa Parlament muret tunneb. Aga juhtiva isikuna koos mitmete juhtidega teistest riikidest leian, et taolise uue ohuga võitlemiseks vajame me ka uusi vahendeid, mida broneeringuinfo jälgimise süsteem PNR (Passenger Name Record) pakub. Meil peaks see olema, et oleks võimalik jälgida džihaadivõitlejate liikumist“.

SAKSAMAA KANTSLEER ANGELA MERKEL: MULTIKULTUURSE ÜHISKONNA LOOMINE SAKSAMAAAL ON NURJUNUD

Allikas: www.euronews.net

Saksamaa katse luua multikultuurne ühiskond, on täielik läbikukkumine, ütles Saksamaa kantsler Angela Merkel oma noortele kaasliikmetele Kristlike Demokraatide parteis.

Tema kommentaaridele järgnesid mitmete Saksa poliitikute anti-immigrantsed märkused.

„Selline multikultuurne lähenemine, et me lihtsalt elame kõrvuti ja oleme üksteise üle õnnelikud, on täielikult ebaõnnestunud“, ütles Merkel.

Kantsler rõhutas, et Saksamaal elavaid immigrante on vaja rohkem ühiskonda integreerida, sealhulgas tuleks neil ära õppida ka saksa keel.

„Siiski ei tohiks me jätta muljet, et need, kes kohe saksa keelt ei oska või kes ei ole üles kasvanud saksa-keelses keskkonnas, ei ole siia teretunud. See teeks meie riigile suurt kahju“, lisas ta.

Viimastel kuudel on arutelud sisserände üle Saksamaal intensiivistunud: Kristlik-Demokraatliku Liidu

juht Horst Seehofer väitis hiljuti, et multikultuursus on surnud ning endine Saksa keskpankur Thilo Sarrazin oli sunnitud ametist tagasi astuma pärast seda, kui kirjutas oma raamatus, et moslemitest immigrandid alandavad Saksa ühiskonna intelligentsitaset.

TONY BLAIRI NAISEÕDE LAUREN BOOTH PÖÖRDUS PÄRAST PÜHA KOGEMUST IRAANIS ISLAMISSE

Allikas: www.dailymail.co.uk

TV saatejuht ja ajakirjanik Lauren Booth (43) - Cherie Blairi poolõde - ütles, et kannab nüüd hižaabi alati kui kodust väljub, palvetab viis korda päevas ja võimaluse korral külastab kohalikke mošeed. Ta otsustas hakata moslemiks kaks kuud tagasi peale Fatima al-Masumeh pühamu külastamist Qomi linnas. „Oli teisipäeva õhtupoolik, istusin seal ja tundsin tugevat vaimse morfiini annust eneses - lihtsalt absoluutne õndsus ja rõõm“, kirjeldas ta.

Inglismaale tagasi jõudes otsustas ta kohe islamisse pöörduda. „Enam ei söö ma sealihha ja loen iga päev Koraani. Olen jõudnud 60. leheküljeni. Ma ei ole juba poolteist kuud ka tilkagi alkoholi joonud, kõige kauem olen olnud ilma 25 aastat“, ütles ta. „Imelik on see, et ajast, mil ma otsustasin moslemiks hakata, ei ole ma soovinud alkoholi juua, kuigi jõin varem päeva lõpus alati klaasi veini, vahel ka kaks“. Küsimusele, kas ta eales kannaks ka burkat, vastas ta: „Kes teab, kuhu mu vaimne teekond mind võib viia“.

Enne oma vaimset ärkamist Iraanis oli ta islami suhtes kaastundlik ning veetis palju aega Palestiinas töötades. „Mulle on alati avaldanud muljet see tugevus ja mugavus, mida islam pakub“, ütles ta oma religiooni kohta. Booth, kes töötab Press TVs, inglisekeelses Iraani uudistekanalil, on korduvalt Iraagi sõja vastu sõna võtnud. Ta sõitis 2008. aasta augustis koos 46 teise aktivistiga Küprosel laevaga Gazasse, et näidata maailmale okupeeritud territooriumil toimuvat Iisraeli-poolset rünnakut. Hiljem keelati tal nii Iisraeli kui Egiptusesse sisenemine. Aastal 2006 võistles Booth ITV telekanali saates „I'm a Celebrity. . . Get Me Out Of Here!“, ning annetas oma võidusumma Palestiina heategevusorganisatsioonile Interpal.

Booth ütleb, et loodab oma usukonversiooni abil muuta Tony Blair'i suhtumist islamisse. Oma viimase visiidi ajal Iraani kirjutas Booth härra Blair'ile avaliku pöördumise Al-Quds (Jeruusalemma) päeva märkimiseks - protestiks Palestiina okupeerimisele Iisraeli poolt. Kiri oli kibe rünnak endise peaministri aadressil, kes on nüüd Lähis-Ida erisaadik ning töötab rahu nimel probleemsetes piirkondades. „Mehed, naised ja lapsed minu ümber ei joo päeval tilkagi vett ega söö midagi (seda nimetatakse ramadaaniks, Tony, see on paast)“, kirjutas Booth. „Nad tulevad edukalt toime nälja ja januga 50 kraadises kuumuses, nagu ei oleks see neile midagi. Nad taluvad seeläbi üheskoos kogu islamimaailma kannatusi. Siin Iraanis kannatavad nad uhkusega, et väljendada solidaarsust Palestiina rahvale. See on umbes nii, nagu sa väljendad solidaarsust Ameerika vastu, kuid ilma ebaseaduslike keemiarelvade ja miljoni tsiviilelaniku elu hinnata“. Ta lisas: „Sinu maailmavaate järgi on moslemid hullud, halvad ja ohtlikud tunda. Oma autobiograafia viimases peatükis ütled, et me vajame „usulist vastureaktsiooni“ islami vastu. Ja „islami“ all mõtled sa kogunemisi Al-Qudsis, Palestiina rahutusi (mis põhinevad anti-apartheidi võitlusel, Tony, MITTE usufanatismil) ja iga araablasi, kes ei suuda end kuidagi kaitsta nende kodu ja põgenikelaagreid tabavate raketisadamete eest“.

Booth on abielus Craig Darbyga, neil on kaks tütart, Alexandra ja Holly. Oma suhete kohta Blairidega märkis ta: „Mul on hea meel, et võin neid poliitiliselt kritiseerida kui nad seda väärivad, kuid isiklikul tasandil saame me hästi läbi“.

PIISKOPKOND, KUS ON KAKS KORDA ROHKEM MOSLEMEID KUI KRISTLASI

Allikas: www.dailymail.co.uk

Ajaloolise Anglikaani Kiriku piiskopkond, kus moslemeid on kaks korda rohkem kui kristlasi, on määratud likvideerimisele. Inglismaa piiskopkondade komisjon on koostanud ettepaneku likvideerida rahaimejast Bradfordi piiskopkond ning ühendada see Riponi ja Leedsi omadega.

Inglismaa piiskopkonnad pigistasid eelmisel aastal riigi rahadest välja kokku umbes miljard naela. Statistikud ütlevad, et Inglismaa mošeedes on ühe nädala reedelgi rohkem rahvast kui anglikaani kirikutes pühapäeviti kümne aasta jooksul. Religioonistatistik Peter Brierley ütleb, et 80 000st Bradfordis elavast moslemist käib umbes 20 000 regulaarselt mošees, seega umbes veerand. Canon Rod Anderson, Bradfordi Püha Barnabase kirikust märkis, et tema 16

ametiaasta jooksul on pühapäevaste kirikuliste arv langenud 100lt umbes 60 või 40ni. Püha Margareti kirikus on aga iganädalane koguduse küllastajate arv 20-30 ringis ning kiriku enda käive kõigest 20 000£ aastas.

Bradfordi 80st mošeesest on iga käive rohkem kui 60 000£ aastas ning raha tuleb moslemitelt endilt. Bradfordi Mošeede Nõukogu pressiesindaja ütles, et reedeti on kõik mošeed puupüsti rahvast täis ning suuremates mošeedes ei ole sugugi haruldane näha 2000 kummardajat või rohkemgi ühe päeva jooksul. Pühapäevaseid kirikulisi on Bradfordi kirikutes umbes 12 300 aastas. Veel 2004. aastal oli see arv 12 800.

PRANTSUSE SISEMINISTER ANDIS TERRORISMIHOIATUSE

Allikas: www.euronews.net

Prantsuse valitsus ütles Saudi Araabia allikatele tuginedes, et Euroopat – eriti just Prantsusmaad – ähvardab potentsiaalne terrorirünnak.

Oht on tingitud al-Qaida organisatsiooni suurenenud aktiivsusest Araabia poolsaarel.

Prantsuse siseminister Brice Hortefeux avaldas jälitusteabe üksikasjad raadiointervjuu käigus.

Opositsioon kritiseeris teda septembri lõpus mitme

sarnase kuid määratlemata hoiatuse üksikasjade avalikustamise eest.

Mõned ütlevad, et see on poliitilise diversiooni taktika. Sellegipoolest jääb Prantsusmaa teiseks kõrgeimaks ohupiirkonnaks.

Hortefeux ütles, et keskmiselt kaks terroriplaani nurjatakse riigis igal aastal ning 61 inimest istub terrorismiga seotud õigusrikkumiste eest vanglas.

Moslemipäevikud

SADAQAST

Sadaqa - seda sõna tuleb hääldada nõ silbi kaupa ja rõhutada just viimast silpi. Tõlgituna araabia keelest tähendab see siirat kingitust.

Lugesin üht artiklit, kus oli põhjendatud miks on õigeusu kirikute ees väga palju vaeseid inimesi, kes „Kristuse nimel“ paluvad annetust. Õigel moslemil on aga keelatud annestust paluda, seega ei näe me mošee ees kerjuseid. Küll aga näeme neid nt Kairo linna suurimas metroojaamas Al-Šubras. Minu väikese uuringu põhjal käib antud metroojaamast läbi umbkaudu 2mlj reisijat päevas, neist võiks öelda iga neljas-viies annetab 20-50 piastrit (40senti-1 kroon). Kerjuseid istub seal üldjuhul 20-ringis ja iga päev on ühed ja samad näod.

Kuidas on kõige õigem annestust anda? Eks ikka nii, et keegi teine peale Allahi (subhana wa ta'ala) ei näeks. Niimetagem seda „varjatud *sadaqaks*“.

Sellisel annetusviisil ei alanda me saajat ja ei tekita temas vaenulikuse, kadestuse ja raevu tunnet rikkamate suhtes. *Sadaqa* andja ja saaja vahel tekib soe tunne, arusaam. Kui vaene inimene saab toetust sellises atmosfääris, mis aitab hoida tema väärikust, on tal palju kergem seda üle elada. See omakorda aitab tugevdada kogu ühiskonda. Annetaja samal ajal aga puhastab oma hinge. Tänu annetustele, kaitseb ta end teiste kadedustunde eest. Samas kui inimene annetab, aitab see tal vabaneda ka depressioonist. Kas te olete kunagi annetanud? Käest-kätte?

Kõndisin mööda Kairo linna ja naisterahvas istus tee ääres, müüs taskurätikuid. Kuna nagu ennemgi mainisin, tõeline moslem annetust küsida ei tohi, siis müüvad vaesed Egiptlased taskurätikuid. Neid on nad saanud kas odavamalt või sammuti annetusena. Ma ei pannud teda tähelegi. 15-meetri kaugusel temast leidsin maast

25 piastrit. Oh mis leidmisrõõm! Aga veel õnnelikumaks tegi mind see tunne, kui andsin leitud veerand naela sellele vanatädile, sest kõige parem on leitud raha annetada, mõeldes sellele, kes selle ära kaotas. See raha ei kuulunud nagunii minule ja seega ei ole mul õigust seda kasutada. Tunne on vapustab.

Subhanallah!

Margareth

<http://eestimuslima.blogspot.com/search/label/SADAQA>

KODUTUTEST JA VAESTEST NATUKE

Astusin täna uksest välja, ja avastasin, et meie ukse kõrval magab üks must rābaldunud riietega mees. Pea oli tsemendikamakale toetanud ja magas päikese käes, ise üleni kärbestega kaetud. See üks uus tegelane siin jälle. Pidi Ahmedi jutu järgi hull olema. Ükspäev oli iseendale punase telliskiviga pähe virutanud. Ahmed imestas, et midagi ei juhtunud mehega, hoopis kivi olevat katki läinud. Selliseid kodutuid võib siin kohata päris tihti. Kõik nad tulevad ja lähevad, aga üks on kohalik. Teda tuntakse nimepidi ja ta käib päris paljude juures söömas, ka minu ämma juures. Keegi olevat talle pakkunud tuba oma majas elamiseks ja igapäevast toitu, aga talle see ei sobivat. Toitu ka valib, tahab liha või kana, kala eriti ei söö. Mõnikord käib endale jalanõusid nuiamas. Aga juba järgmisel päeval on paljajalu. Müüb saadud asjad maha, et suitsu osta. Naiskodutuid ma siin näinud pole, küll aga teilekas (Kairo omi) ja neil on väga karm elu. Vägistamine näiteks on üsna tavaline.

Lihtsalt vaeseid on siin ka meeletult. Elavad onnides, hea kui katus peal on. Varem käis üks noor neiu abi palumas. Isa tal surnud, emal suhkruhaiguse tõttu mõlemad ja lad amputeeritud ja siis see tüdruk pidas ema ja kahte nooremat venda-õde üleval. Tüdruk ise oli väga kena ja puhas, ega üldse mitte pealetükkiv nagu tänavakerjused, kelle käest pääseda on ülikeeruline. Teda me aitasime hea meelega, aga kahjuks pole teda juba pikka aega näha olnud. Ja selliseid tõeliselt vaeseid inimesi on siin lademetes.

KRIMI

Käisin täna sugulase juures printimas, kuna meil kodus printerit pole. Ja sain jälle Egiptuse veidruse suhtes targemaks. Värviline laserprinter olevat siin keelatud, selle maaletoomise eest võib vangi sattuda. Liikvel on jutt, et üks mees olevat seitse aastat saanud sellise printeri maaletoomiskatse eest. Mul tekkis kohe küsimus, et mis selles printeris nii ohtlikku on. Ei tuleks ise nagu selle pealegi, et selle omamine kriminaalne võiks olla. Aga sellega saavat ju raha printida, valeraha! Vot siis!

AHLY JA ZAMALEK

Võiks ju arvata, et egiptlased jagunevad laias laastus moslemiteks ja kristlasteks. Või siis hoopis oma poliitiliste vaadete põhjal. Aga ei, on kas Ahly või Zamaleki fännid. Kes veel ei tea, siis need on kaks peamist tegijat Egiptuse jalgpallis. Ahly on punased, Zamalek valged. Täna toimuski nende kahe kohtumine ja peab ütleva, et mäng oli väga pingeline. Lõpuks jäidki viiki, kuigi kuni mängu viimaste minutiteni juhtis Zamalek. N. oli jälle oma vennad mängu vaatama kutsunud, kõik muidugi Zamaleki fännid. Pakkusin neile arbuusi. „Punane?! Sa pakud meile täna punast?!“. Tõelised fännid. Järgmine kord siis teen hoopis piimasuppi. Õhkkond oli suht rõõmus ja kui valged kolmanda värava

lõid, siis oligi vendade arvates mäng otsustatud. Oh seda rõõmu ja hõiskamist. Ka mina arvasin, et seis on otsustatud ja läksin ära omi asju ajama. Kus järsku läks hirmsaks karjumiseks ja söimamiseks, vedas, et keegi neist südamerabandust ei saanud – Ahly oli löönud kolmanda värava. Tegelikult paistab, et Ahlyl on õnne. Tundub, et isegi kohunik pigistas nii mõnegi vea puhul silma kinni. Egiptuse puhul ei saa isegi väikest altkäemaksu välistada.

MAJA VALGEKS

Eile hakati lõpuks maja Niilusepoolset külge valgendama. Ja kuidas siis Egiptuses sellise töö tegemine käib? Siiani on meie majal kolm korrust, plaanis on kunagi tulevikus veel üks korrus ehitada, nii et päris kõrge. Aga asja juurde.. Juba ligi nädal tagasi tehti esimesed ettevalmistused värvimiseks. Ja nagu teada sain, tellinguid ei kasutata. Selle asemel toetati kaks jämedamat puujuppi katuse ääre peale, nii et jupike ulatub üle ääre. Maas olevale otsale asetati mõned liivakotid kaaluks. Teisest otsast visati paksemat sorti pikk köis üle, alumine ots on aasaks. Ja sinna aasade sisse pandi omakorda kaks umbes 20 cm laiust lauda, kus värvijad peal seisavad. Kaks meest tegutsevad värvijate-na, ja kaks on üleval abitöölised, kes asju kätte annavad. Tööohutusest ei paista keegi midagi kuulnud olevat. Ei ole need mehed ei rihmadega seotud, ega kanna kiivrit. Libastumise ja kukkumise korral maanduksid nad kõval kohviku katusel. Kõige imelikum on see, et tegu on Euroopas töötanud meestega, seega ohutusest mingi ettekujutus peaks olema. Üks neist on isegi minevikus kukkunud, sai tookord lahtise jalaluu murru. Loodan, et saavad oma tööga siin varsti valmis, väike hirm on kogu aeg, kui nad akna taga turnivad.

Ere Egiptist
<http://eretuunas.blogspot.com/>

BAHRAIN

pärlid, palmid ja moslemid

Autor: Amina Bahrainist

MINU IMELINE OMRA

Assalaamu aleikum wa rahmatullahi wa barakaatuh!

Siin taas Bahrain.

Seekord jagan ma teiega oma elu kaunima ja unustamatu reisi muljeid.

Nagu ma juba eelmistes kuukirjades mainisin, sain ma viisa Saudi-Araabiasse ja nii avanes roheline tee minu esimesele omrale – ALHAMDULILLAH!

Ettevalmistused omraks algasid mul juba ramadaani ajal, mil pühendusin kõikidele oma katsumustele vaatamata sügavalt Koraanile ja palvetele ja õppisin juurde uusi suurasid ja *duasid* jne. Televisoorist vaatasin ainult kahte programmi ja need olid HUDA TV ja Meka LIVE kanal, kus kogu aeg oli otseülekanne Mekast ja kuulasin ka sellelt kanalilt iga päev Koraani retsiteerimist. Igal õhtul käisin Al-Fateh mošees ja paaril korral mujal *taraawih* palvustel.

Minu kaua oodatud reis algas 29. septembril koos minu kalli Bahraini õe, tema kahe tütreaga ja tema tädiga Katarist, kes oli juba meid Mekas ees ootamas.

Hommikul tegin *ghusli* ehk rituaalse puhastuse. Lugesin veel mitmeid kordi üle omraks vajalikud palved ja mida kus lugeda ja nii saabus minekuaeg.

Kodust lahkudes ütlesin kodust *lahkumise duua: bismilla-hi, tawakkaltu, 'alaa llahi, wa laa hawla wa laa quwatta illah billah.*

Jõudsime lennujaama viimaste seas, sest olin teinud juba *check-ini* läbi Interneti eelneval õhtul.

Lend Bahrainist Jeddah'sse algas kell 12:40 ja kestis kaks tundi.

Juba lennukisse sisenedes tundsin nii erilist sügavat pühalikku tunnet, sest kogu lennukitais oli minemas ju Mekasse. Peaaegu kõik lennukis olevad mehed olid oma valgetes

*ihraamiriietes*¹ ja naised erinevalt riietatud, nii valgetes kui ka mustades *abaajades* ja hižaabides. Paljudel, kes olid grupiga tulnud reisile, olid kaelas isevärvi nimesildid ja samuti osadel olid ühtvärvi peakatted jne. See kõik selleks, et rahvamassi seas üksteist ära tunda.

Istusin oma kohale ja laususin reisi *duua: allahu akbar, allahu akbar, allahu akbar, subhaan allathii sakhara lanaa haatha wa maa kunaa, lahu muqriniina wa innaa ilaa rabbinaa la munqalibuun.*

Siis ütlesin *omra nija: labbaik allahumma omra* (Siin ma olen mu Jumal, Omra jaoks).

Juba peale starti hakkasid kuulduma algul vaikselt ja siis juba tugevamalt ja tugevamalt meestehääled lugemas: *labbaik allahumma labbaik, labbaika –laa šaarika laka labbaik, innal-hamda wan-ni'mata laka wal-mulk, laa shaariika lak* ja seda jälle ja jälle korrates, kogu reisi ajal. Ühinesin nendega ja kogu lennukitais kordas ühel häälel seda *talbijat*.²

See oli nii VÕIMAS! Kül mavärinad jooksid üle minu keha! See tunne oli nii sõnaseletamatu. Pisarad vaid hakkasid voolama ja voolasid ja voolasid, sest järsku ma tunnetasin midagi eriliselt suurt ja võimast ja sügavat. *Subhaanallah!* Kuskil 15-20 minutit enne Jeddah'sse saabumist teatas kapten, et 5 minuti pärast ületame *miqaati* piiri ja siis ütlesid kõik jälle *labbaik allahumma omra.*

Ja nii kordasime jälle kuni maandumiseni võimsalt *labbaik allahumma labbaik, labbaika –laa šaarika laka labbaik, innal-hamda wan-ni'mata laka wal-mulk, laa shaariika lak. Subhaanallah!*

¹ Valged puuvillast/linast kaks riidetükki, millel pole ühtegi õmblust ja millega kaetakse vastavalt ala- ja ülakeha. (autori märkus)

² Vaata Fatwanurga viimast fatwat – „Talbiya kooris lausumine“ (toimetaja märkus)

Jõudsime kohale Jeddah'sse ja ootasin ees „keerukaid“ piiriületamise protsessi, aga... nagu kõik väravad olid mulle avatud, ei mingeid probleeme, ei mingeid takistusi. Pidin ainult täitma ühe erilise lehe omra-külastajate tarvis ja seda aitasid isegi piiriametnikud mul täita ja olingi Saudi Araabias, Jeddah's. *Alhamdulillah!*

Meid ootas juba eelnevalt tellitud mikrobuss ja nii alustasime oma sõitu Meka poole.

Olin nagu mingis imelises seisundis – esiteks ei uskunud ma üldse, et olen Saudi Araabias ja teel Mekasse ja see seisund kestis mitu päeva veel.

Jeddah'st Mekasse on umbes tund aega sõitu ja pool teed oli tasane aga siis juba tekkis meie ümber rohkem ja rohkem mägesid ja ka Meka on mägede vahel.

Esmalt, kui lähenesime Mekale, märkasin juba kaugelt kõrget Meka kellatorni ehitist ja nii olimegi Mekas kohal – *alhamdulillah!*

Meie hotell SHOHADA***** asetses 5-minuti kaugusel Masžid Al-Haraamist.

Meil oli broneeritud kaks tuba ja hotellipaketti kuulus ka *iftaari* puhvet.

Saime oma toad kätte, palvetasime toas maghribi, rutuga *iftaarile* ja siis valmistusime juba oma omraks.

Kõndisime oma hotellist Masžid Al-Haraami poole ja kõik tänavad olid täis Masžid Al-Haraami suunduvadi ja palveaega ootavaid inimesi.

Kõndimine tähendab siin nüüd massiga kaasa liikumist, sest nii suurt rahvamassi pole ma kunagi kohanud, välja arvatud Indias, aga siin oli kogu rahvamass liikumas ühes suunas ja vaid ühel ja samal eesmärgil. See tunne liituda selle ühtse rahvamassiga oli nii eriline ja kaasakiskuv.

Jõudime õhtuvalguses nii kaunisse Masžid Al-Haraami.

Sisenesime Abdul-Azizi värava kaudu (mis oli meie hotellile lähim) teisele korrusele. Otsides endale kohta iša palveks, nägin enda ees Kaabat. See nägemine oli nii uskumatu, et võttis mõne päeva, kuni tõeliselt mõistsin, kus olin! *Subhanallah!*

Zam-Zami veega anumaid oli igal pool ja ka meil olid kaasas pudelid, mille täitsime ja millest pidevalt jõime, sest hoolimata sadadest ventilaatoritelst oli uskumatult kuum.

Minu esimene palve Masžid Al-Haraamis oli iša, mis oli üks unustamatu osa selle imelise reisi imelistest hetkedest – olla palves koos selle rahvamassiga ...

Rahvast oli üle kogu maailma – öed Aafrikasrt, Türgist, Marokost, Saudi-Araabiast, Katarist, Sudaanist, Egiptusest, Süüriast, Jordaaniast jne. Kõik olid omavahel sõbralikud, nagu üksmeelse pere liikmed.

Paljudel oli kaasas teed, kohvi, võileibu, küpsetisi jne, mida jagati pereliikmete ehk meie kõigiga. Seda tegime ka meie – võtsime alati kaasa midagi vajalikku, mida edasi jagada ja anda. Andmise rõõm Jumala nimel on see suurim!

Iša palvusele järgnes *taraawih*, mille teise poole pidas kuulus šaik Al-Sudais. Tema hääl on nii kaunis ja tema Koraani retsiteerimine võrratu.

Kui olime lõpetanud oma esimese iša ja *taraawih* Masžid Al-Haraamis, alustasime oma omraga; mina oma esimese omraga.

Kõndisime ja kõndisime läbi rahvamassi ja äkki leidsin ma ennast seisvat Kaaba ees... *subhanallah!*

Omrat alustatakse Kaaba juurest **Musta Kivi kohalt, kus tõtsime mõlemad käed ülesse ja laususime: *bismillah, allahu akbar***. Seejärel leidsin ma ennast tegemas *tawaafi* ümber Kaaba koos selle rahvamassiga. See oli nagu laine, mis haaras mind endaga kaasa ja ma läksin ja läksin...

Iga tiiruga saime me Kaabale lähemale ja lähemale, kuni mingil hetkel olin ma juba Kaaba kõrval, nii et sain isegi katsuda mitte küll Musta Kivi, kuid Jeemeni kivi, mis on teisel nurgal.

Iga kord kui jõudsime Jeemeni nurga juurde ja kõndisime edasi Musta Kivi poole laususime iga kord *rabbana aatinaa fid-dunia hasanatan wa fil-aakhirati hasanatan wa qinaa 'adaaba n-naar*³

ja Musta Kivi kohale jõudes tõtsime üles oma parema käe ja laususime ***bismillah, allahu akbar!***

Kõik toimus nagu ilusas unenäos, *subhanallah*.

Kui olime lõpetanud oma seitsmenda ringi, peatusime *maqam* Ibrahim ehk Ibrahim seismiskoha taga ja palvetasime kaks *rakat* – esimeses suura Kafiruun ja teises suura Ikhlas

Sealt läksime edasi juba vaprana ja ema Hažari rajale ehk tegema *tawaafi* Safa ja Marwa küngaste vahel. Nagu teate viis Ibrahim oma naise Hažari üksinda väikese poja Ismaeliga Jumala käsul kõrbesse ja kuna seal ei olnud peale liiva ja mägede midagi ja väike laps vajab joogiks vett, hakkas ahastav ema abi otsima – inimesi, vett, toitu lap-

3 Vaata Fatwanurga eelviimast fatwat – „Tawaafi veed“.

sekesele. Vaatamata sellele, et ta oli sellises raskes olukorras, oli Hažaril usku Jumalasse, sest just Jumal oli andnud käsu Ibrahimil viia oma laps ja naine kõrbesse.

Seetõttu ei kaotanud ta lootust ja hakkas tegutsema, joostes nedne kahe künka vahel seitse korda ja kui ta tuli tagasi seitsmendalt tiirult, märkas ta, et lapse jalgade juurest purskas vett. *Alhamdulillah!*

Siit ka kõigile meeldetuletus – ärge kunagi kaotage usku Jumalasse! Vaid usk ja sellele vastavad teod viivad sihile! Olles oma seitse korda edasi-tagasi kõndinud, oligi meie omra tehtud ja me läksime väsinutena kuid üliõnnelikena tagasi hotelli, kus pidime veel sooritama viimase osa omrast ehk lõikama oma juukseid.

Minu esimene päev Mekas Masžid Al-Haraamis omrat tehes kulges tõeliselt nagu unenäos! Oli nii raske uskuda, et olin tõeliselt seal ja mitte ei vaadanud televiisorist otseülekannet Mekast...

Järgmisest päevast lisandus *taraawih* palvusele ka ööpalvus ja me viibisime igal päeval Masžid Al-Haraamis kuni kella 2:45.

27. ramadaanikuu päeval oli Masžid Al-Haraam nii puupüsti täis, et ei olnud võimalik sammugi teha, vaid pidi lihtsalt inimeste vahelt kuidagi endale teed tegema. Masžid Al-Haraami ümbrus alates meie hotellist oli täis palvetajaid. Ühel päeval, kui olin külastamas Masžid Al-Haraami vastas olevat ostukeskust ja olin teel oma hotelli, algas asri palvus ja seda hetke ei unusta ma kunagi – sellele hetkel nagu kõik seisatas: ükski auto ei sõitnud, ükski inimene ei kõndinud, vaid kõik ühel ja samal hetkel laskusid palvesse. Tundus, et kõik meie ümber – kaasa arvatud puud, majad ja postid – kummardusid samuti palvesse. *Subhanallah!* Võimsamat tunnet ja ilusamat vaatepilti, kui KÕIK tänavad on täis palvesse laskunud inimesi...

Sellel hetkel tundus nii võimsalt jälle see ühtsustunne, ühendus Jumalaga. *Subhanallah! Subhanallah! Subhanallah!*

Kuna tänavatel istuvad päevad läbi paljud väga vaesed inimesed, kes tulnud kaugelt, et olla seal kohapeal, siis otsustasime teha võileibu ja jagada neid väljas istuvatele inimestele.

Nii viimased päevad sutsu enne maghribi palvust, viisime sadu võileibu väljas olevatele inimestele ja need kadusid hetkega, sest tihtipeale unustame ära selle, et on väga-vä-

ga vaeseid inimesi siin maailmas ja see väike pakike võib neile ülimalt vajalikuks osutuda.

Nii möödusid minu elu imelisemad päevad Mekas; igatsen juba sinna tagasi! Kui oled korra seal käinud, siis on nagu vajadus minna uuesti. *Alhamdulillah!*

Plaanis on minna järgmisel aastal hadžile, *in ša Allah!* Selle 10 päeva jooksul külastasime ka ilust rohelist Jeddah linna Punase mere kaldal, käisime vaatamas Minaat ja nägime eemalt Arafati mäge.

Ja nii saabus 8.september ja reis hakkas lõppema. Kaasa ostsingi mälestuseks oma esimeselt omra reisilt Koraani, mis on kaetud selle kangaga, mis on Kaaba ümber ja see roheline kangatükike on Kaaba seest, sest Kaaba on seestpoolt kaetud selle rohelise kangaga, kus kirjas Koraani suured.

Seejärel viis tee meid tagasi Mekast Jeddah'sse ja sealt lend Bahraini, tagasi oma koju. Kogu elul on justkui uus väärtus ja see tunne, mis jäi südamesse, on nii ilus ja tugev ja ma leian ennast kordamas pidevalt neid sõnu – **ON NII SUUR ÖNN OLLA MUSLIMA! ALHAMDULILLAH, ALHAMDULILLAH, ALHAMDULILLAH!**

Ma assalaama!
Amina Bahrainist

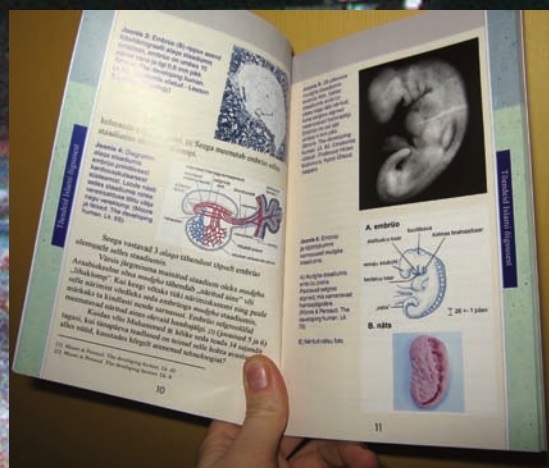
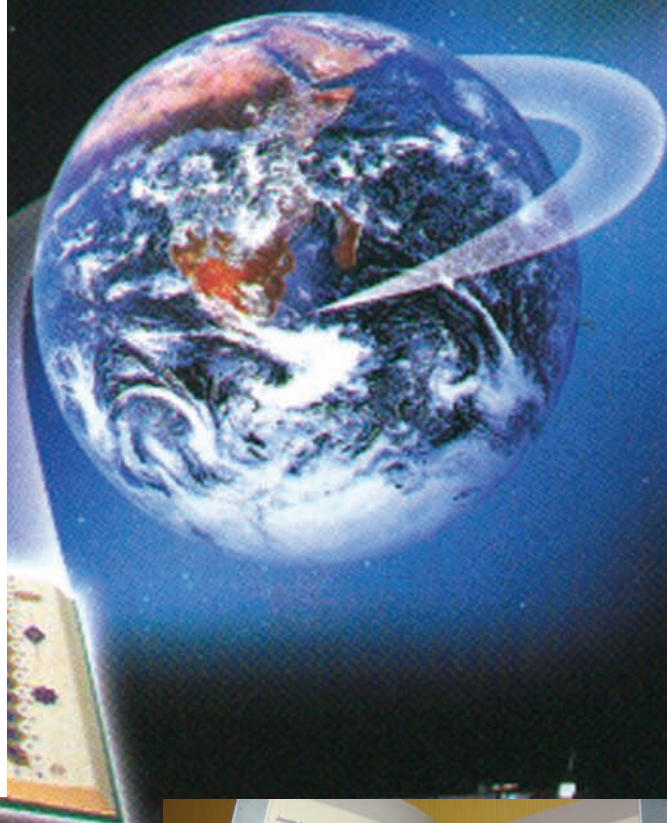
VÄIKE VÄRVILINE ABILINE ISLAMI MÕISTMISEKS

ARMSAD LUGEJAD!

**VIIMAKS ON KOHALE JÕUDNUD KAUAOODATUD
VÄRVILINE VÄLJAANNE RAAMATUST „VÄIKE
VÄRVILINE ABILINE ISLAMI MÕISTMISEKS“!**

Raamat annab elementaarset infot islami kohta nii mitte-moslemitele kui ka algajatele moslemitele. Käsitletud on sellised teemad nagu Koraani imed, islami hüved, millesse usuvad moslemid, islami tugisambad, islami prohvet Muhammed, millest räägib Koraan, islam ja teaduse areng, islam ja terrorism, naise staatus islamis jne.

Raamatut on võimalik meie kodulehe kaudu tasuta tellida - <http://www.islam.pri.ee/index.php?id=270>, või valige avalehel paremalt link „Tasuta materjalid“.

See kõik kõlab väga keeruliselt ja pikalt, ent midagi pole parata. Asun entusiastlikult asjaajamisega pihta. Ei tea, kui entusiastlik ja lootusrikas ma oleksin siis olnud, kui oleksin ette teadnud, et kogu legaliseerimis- ning tõlkimisprotsess võtab kokku aega terve aasta. Soovitan soojalt – kui vähegi võimalik, ärge abielluge väljaspool Euroopa Liitu, kui soovite, et abielu Eestis kehtiks.

Maroko Kuveidi saatkonna aadressi leian interneti vahendusel. Seletuseks on juurde kirjutatud, et see asub USA saatkonna kõrval. Kui sobiv koht Kuveidi „osariigi“ saatkonnale! Kui aga õigel aadressil Rabatis kohale jõuame, leiame eest vaid USA kultuurikeskuse. Mustapha läheb asja uurima, kuid tuleb hetke pärast jälle porisedes tagasi. „Nad ei tee ustki lahti. Ütleavad, et ei tea midagi. Mis me teeme?“

Pikast sõidust väsinud, ei taha ma kuidagi sellega leppida, et meiega isegi mitte ei räägita, ning ajan ennast pahaselt autost välja, tipin uhkelt, pea kuklas, väravani, ja helistan kella. Värav avaneb otsekohe ning minu ees seisab naeratav turvamees. „Kuidas saan teile kasulik olla, madam?“

„Me otsime Kuveidi saatkonda. Netist saime selle aadressi. Ega te ei oska öelda, kus see saatkond nüüd võiks asuda?“ küsin tähtsalt. Kui mu vaist mind ei peta, siis peaks ka siin, Marokos, sama süsteem toimima nagu Kuveidis, see tähendab, et „valgetega“ ei julge keegi ülbitseda, kuna ial ei või teada, kui tähtsad isikud võivad need valged ise või keegi nende perekonnast olla.

Samal ajal on majast väljunud ka ülikonnas ametnik. „Madam, palun astuge sissepoole, me kohe uurime asja. Kas soovite kohvi või teed?“

„Täna, ei!“

„Palun võtke istet. Võib-olla mineraalvett?“ Ametnik on kui sulavõi. Juba paar minutit hiljem astun kultuurikeskusest välja, käes paber Kuveidi saatkonna uue aadressi ja telefoninumbriga. Samuti annab ametnik mulle oma visiitkaardi, „nii igaks juhuks, kui peaks mingeid probleeme tekkima või te saatkonda üles ei leia“.

Kuveidi saatkond on justkui Kuveidi enese makett: hiiglaslik ootesaal on täis kullaga kaunistatud sambaid ja luksuslikke nahktugitoole, kõige nähtavamal kohal on aga emiiri ja kroonprints'i kuldraamides üleelusuurused portreed. Näib kummaline, et islamimaailmas, kus islami seaduse kohaselt peaks igasugune isikukultus ja valitsejate portreede demonstreerimine keelatud olema, on see tegelikult väga levinud.

Ka Maroko ei ole siin mingi erand – ükskõik kuhu minna, olgu see ministeerium, postkontor või kasvõi väike külahanuut, igalt poolt vaatab seina pealt vastu kuningas Muhammed VI. Kui siia juurde lisada marokolaste suur armastus oma punase rohetähga ehitud lipu vastu, mida samuti võib igal pool lehvimas näha, tulevad paratamatult lapsepõlv ja oktoobripühad meelde. „Suur Lenin, ta oli hea ...“ – või kuidas see lauluke käiski...

Selline fotodes väljenduv isikukultus on aga seda imelikum, et tavaelus inimesed väga palju pilte ei teegi. Võib-olla on see tingitud paljude islamiõpetlaste arvamusel, et pildistamine nagu kujude ja ikoonide tegemine on

justkui Jumala loomingut imiteerimine ja seega keelatud; võib-olla aga hoopis sellest, et sealsele rahvale ei ole veel sisse kasvatatud sellist jäädvustamisvajadust nagu meil Euroopas. Elatakse rohkem olevikus, minevik on läinud ja tulevik teadmata.

Ootesaali nurgas on väike klaasseinaga kontor. Samal ajal, kui Mustapha ametnikuga räägib, uurin mina klaasseinale kleebitud infot – siin on kõik saatkonna teenused ning hinnakiri araabia ja inglise keeles kirjas. Leian suurema vaevata Kuveidi dokumentide kinnitamise – 150 dirhamit.

„Meil veab, konsulil on praegu just vastuvõtuaeg,“ pöördub Mustapha minu poole, kui on oma dokumendi ette näidanud ja riigilõivu tasunud. Ametnik palub meil istet võtta ja kaob ootesaali teises otsas oleva massiivse ukse taha. Mõne minuti pärast on ta tagasi: „Kahjuks on konsul hetkel väljas, palun oodake natuke.“

„Ma juba mõtlesingi, et see kõik käib liiga lihtsalt,“ ei suuda ma oma mürgist kommentaari tagasi hoida, kui ametnik meid üksi on jätnud.

„Natukese“ kahe tunni möödudes kuuleme klasseinaga kontoris telefonihelinat, seejärel kiireid samme meie suunas. „Palun, konsul ootab teid!“ lausub ametnik ja palub meil endale järgneda. Ta juhatab meid ootesaalist pikka koridori, sealt omakorda mööda teist koridori uhkesse kontorisse.

Konsul on üle viiekümnene paks kiilakas mees, kes meie saabudes hoolega oma suu puhtaks puhib. „*Assalamu alikum!*“ lausub Mustapha.

„*Walikum ssalaam!*“ vastab konsul ametlikul toonil, seejärel pöörab ta pilgu meie poole ja kargab oma toolilt laia naeratuse saatel püsti. „*Ählän, ählän!*“ hüüab ta meie suunas veeredes ning oma kätt tervituseks Mustapha poole välja sirutades. „Palun võtke istet, palun võtke istet. Kuidas saan kasulik olla?“ vuristab ta. Möödun temast piisavalt lähedalt, et kuulda, kuidas ta läbi hammaste kartlikule ametnikule sosistab: „Miks sa ei öelnud, et naine ka ootab?“

Meie palve saab usumatult kiiresti täidetud. Oma uhkel troonil veelgi uhkema kirjutuslaua taga istuv konsul laseb ühel ametnikul meie dokumendi enda ette asetada, seejärel seab prillid ette ja loeb dokumendi läbi, ise samal ajal pead noogutades. „Teate, tegelikult peaksin ma kõigepealt Kuveidi välisministeeriumi teie abielu kohta päringu saatma, aga kuna sellega läheks niikuinii kaua aega, siis usaldan teid ja kinnitan selle dokumendi,“ selektab konsul, silmad ikka veel meie abielutunnistusel.

Pilku dokumendilt tõstmata nipsutab ta sõrmi ja teine ametnik ulatab talle kiiresti pitsati, mille ta laseb matsuga meie abielutunnistusele kukkuda. Seejärel nipsutab ta jälle sõrmi ning esimene ametnik ulatab talle pitseri, mis samuti meie dokumendile oma jäljendi jätab. Viimaks kinnitab ta kõik ekstravagantse konksallkirjaga. „Nii, kas saan teile veel millegagi kasulik olla? Võib-olla soovite tassikese teed või vahest kohvi? Kui probleeme peaks tulema, siin on minu visiitkaart,“ ulatab ta väikese

valge kuldtähtedega kaardi Mustaphale. „Kindlasti helistage! Olen alati teie teenistuses ja olgu probleem milline tahes, leiame sellele lahenduse.“

Ametnikule antakse käsk meid välja juhatada, mida too kummarduste saatel teebki. Viimase kummarduse osaliseks saame välisuskel.

„Noh, see ei olnudki nii raske, kui arvata võiks,“ lausub Mustapha, kui mööda tänavat auto poole kõnnime.

„Ei tea, miks see peakski üldse raske olema, meil on igal juhul õigus sellele teenusele, kuna abiellusime Kuveidis ja Kuveidi saatkond on kohustatud oma dokumente vajadusel kinnitama. Nägid, neil on isegi hinnakiri üleval,“ vastan ma nipsakalt, ise siiski samuti kergendust tundes.

„Alati ikka nii lihtsalt ei saa,“ lisab Mustapha ja pean nõustuma. Araabia maailmas tehakse kõike ikka pigem „homme“.

Eesti välisministeeriumi kodulehel on kirjas, et Eesti Vabariigi kodanikel on õigus Marokos viisavabalt viibida kolm kuud. Seejärel peab Eesti kodanik riigist väljuma ning võib kolme kuu pärast jälle tagasi minna. Kokku aga ei tohi ta Marokos viisavabalt viibida rohkem kui kuus kuud aastas.

Kui Mustapha meie Marokosse saabumisel kohalikus omavalitsuses meie abielutunnistust käib registreerimas, kinnitatakse talle, et kuna meie abielu on nüüd Marokos legaalne, ei ole mul kui Maroko kodaniku abikaasal enam ka mingit viisat ega muud paberit vaja – võin Marokos viibida nii kaua kui soovin. Arvestades sellega, mis minuga Kuveiti saabudes juhtus, ei saa minu süda rahu, seega uurime asja ka provintsipealinnas Khenifras, kus aga kinnitatakse sedasama.

Kui kolm kuud on peaaegu möödunud, satub Mustapha isa takso peale üks Rabati kõrge ametnik ning ka minu juhtum tuleb jutuks. Ametnik ajab silmad suureks ja kinnitab, et Maroko kodaniku abikaasa saab väga suure tõenäosusega elamisloa, kuid selleks tuleb ikka kõigepealt taotlus esitada. Samal päeval jään mina aga nii rängalt angiini, et keegi ei taha mind sellise kurva uudisega heidutada.

Kui ma nädal hiljem haigeveodist tõusen, on kolmest kuust juba paar päeva ülegi. Oh seda õudust, kui teada saan, mis tegelikult toimub! Juba järgmisel päeval sõidame Rabatti, et viisapikendust taodelda.

Meie loo ära kuulanud, kehitab ametnik vaid õlgu ja teatab: „Meil ei ole isegi parima tahtmise juures võimalik teile viisapikendust anda, kui teil viisat üldse ei ole. Ka ei saa elamisluba nii kiiresti valmis, kui teil vaja oleks. Teie ainuke võimalus on Marokost välja minna, tempel passi saada ning siis uuesti sisse tulla. Nii saate passi ka uue saabumist näitava kuupäevaga templi.“

„Aga härra, kui ma välja lähen, ei lasta mind ju kolme kuu jooksul enam sisse!“ nuuksun nõutult.

„Oh, ärge muretsege, proua, lastakse ikka,“ naeratab ametnik. „Kas te arvate, et olete sellises olukorras ainus? Kõik teevad nii. Tuleb ainult midagi natuke passi vahele

panna ja oletegi väljas nagu lipsti, kuigi olete viisarežiimi rikkunud. Tahate tagasi sisse tulla? Pange jälle midagi natuke passi vahele ja sees te oletegi. Meie, marokolased, suhtume sellistesse olukordadesse alati väga inimlikult – keegi ei lahutaks teid ometi teie abikaasast, teil on õigus siin olla. Ja kui ka seadus arvab teisiti, siis seadused on inimeste kasuks, mitte kahjuks mõeldud. Praegu sünniks sellest, kui teid välja jäetaks, vaid kahju ning ei mingit kasu, seega ...“ Veel kord kehitab ametnik õlgu ning naeratab mulle julgustavalt.

Ah või et mina peaksin piirivalvuritele altkäemaksu maksma, et nad mind välja ja siis jälle sisse laseksid? Ei tule kõne allagi!

Mõne tunni pärast, kui juba pool teed Ceutani seljataga, on Mustapha ning ta isa suutnud mind peaaegu ümber veenda. Mida kõike üks inimene elus läbi tegema ei pea! Näe, marokolased hüppavad üle müüri, ujuvad pimedas üle Gibraltari väina, istuvad vagusi Schengeni viisaga sugulaste auto pakiruumis, maksavad hiigelsummasid selle eest, et keegi neile Euroopast passi ostaks või töölepingu muretseks, aga mina ei saa rahulikult ja ametlikult altkäemaksuga piirigi ületatud?!

Isa püüab mind omasoodu lohutada: „Ei ole viga, te tulete ju kohe jälle tagasi! Lapsed, näe, lähevad *in ša Allah* Prantsusmaale ja saavad siis kodus käia vaid vaheaegadel.“

See on mulle uudiseks. „Mis lapsed?“ küsin Mustaphalt. „Onu tegi pärast ema surma ettepaneku, et võtab Wafaa ja Azizi enda juurde Prantsusmaale. Ta enda lapsed on ju suured ja naine kodune. Nüüd nad ajavadki hooldusõiguse pabereid. Pealegi oleks neil seal paremad õppimisvõimalused, parem tulevik ...“

„Mismoodi parem tulevik? Ilma isata? Isa on neil ometi ju olemas?“ pean ma vahele segama. Näen, kuidas isa pisaraid tagasi hoiab. Ta käed roolil värisevad natuke.

Ei saa mina aru, mis häda ja valu neil marokolastel selle Euroopaga on! Kuna enamik neist sinna kunagi minna ei saa, mõtlevad nad, et see on paradiis, kust tulla tagasi hunniku raha ning uhkete autodega. Kuid seda tavamarokolased ei näe, et need autod on liisingu või pangalaenuga ostetud ning rikkust vaid uhkete riiete jagu, pangakontod aga tühjad. Marokos ostetakse autosid sularaha eest ja uhkeid riideid vaid siis, kui tõesti pole raha kuhugi mujale panna. Eks ole see lumepalliefekt – iga marokolane, kes välja saab, peab tagasi tules tõestama, et temalgi on kõik see, mis teistel naasjatel, et mitte häbisse sattuda – ja nii see müüt imedemaa Euroopa kohta muudkui kasvab ja kasvab.

Pea piiri ületama Ceutas, et mitte lennukiga kuskile Euroopasse ja tagasi sõita. Nii jään ikka Aafrika mandrile, kuigi ametlikult olen Hispaanias. Ceuta on suhteliselt suure autonoomiaga 28-ruutkilomeetrine Hispaania linn Aafrika põhjatipus, mida juba roomlased ja kartaagolased pidasid oluliseks pidepunktiks. Kuigi see ala, nagu ka Melilla ning mitmed saared Maroko ümber, peaksid iga võimaliku loogika kohaselt Marokole kuuluma, on võim-

sad riigid selle pärast alati võidelnud ja viimati läks Ceuta juba sajandeid tagasi Portugali lipu alt Hispaania lipu alla. Ceutas asub hispaanlastele oluline garnison ning seda peetakse ka Aafrika ja Euroopa vaheliseks puhvertsooniks – asub ju Euroopa manner Ceuta põhjatipust vaid 20 kilomeetri kaugusel.

Kõige hullem on muidugi kogu asja juures see, et Mustapha, kellel Schengeni viisat ega punast passi ei ole, ei saa minuga kaasa tulla. Olen oma õnnetuses täiesti üksik. Õnneks leiab Mustapha mulle piiri ääres nii-öelda giidi, ühe noormehe, kes suurima heameelega ja täiesti tasuta on nõus mind oma tiiva alla võtma. Marokolaste ja hispaanlaste kokkulepete hulka kuulub Hispaania-poolne luba lasta põhjamarokolastel ilma viisata Ceutas käia. Maroko piirivalve vaatab, kus provintsis on marokolase pass välja antud, ja kui ta on pärit põhja poolt, võib too kodanik piiri ületada.

Tavaliselt käiakse Ceutast igasugust imeodavat kraami ostmas. Hispaania valitsus maksab vahe omast taskust kinni. Ah et miks? Kuidagi peab ju ometi hispaanlasi sinna pisikesse kolooniasse elama meelitama ning seal hoidma; vastasel juhul oleks Marokol palju kergem seda väikest maajuppi tagasi enda valdusesse saada.

Minu giid ongi põhjamarokolane ning tema igapäevane töö seisneb Ceuta vahet käimises ja sealt kauba Marokosse toomises. Sellest tulenevalt tunneb ta nii piirisüsteemi kui ka Ceutat kui oma kümmet sõrme. Libekeelne on ta ka. Enne kui arugi saan, olengi juba Hispaania poolel. „Nüüd teeme ühe linnatiiru, et ametnikud vahetuda jõuaksid,“ ütleb ta mulle hispaania keeles, mida müstilisel kombel tänu prantsuse keelele mõistan. Prantsuse, inglise ega klassikalist araabia keelt keelt noormees ei räägi, mina aga ei oska maroko dialekti veel piisavalt hästi.

Linnatiir osutub lausa mitmetunniseks. Ma ei suuda ära imestada, kui erinev võib olla üks ja sama maa vaid mõnisada meetrit eemal – olgugi et tegemist on teise riigi territooriumiga, Aafrika põhjatipp on ju see ühtviisi. Ceuta näeb välja nagu iga teine Lõuna-Euroopa väikelinn, samas kui Maroko-poolne Cibta on tüüpiline Maroko asula.

Siin, hoopis teises maailmas, viib mu giid mind ühte väikesesse tänavakohvikusse, käsib istuda ja närvitsemise lõpetada ning tassib mulle ette suure kannutäie kanget teed ja hunniku ülimagusaid Maroko koogikesi. Mu Ma-

roko ning Mustapha-igatsus on juba nii suur, et joon hea meelega tökat-teed ja süüa peale meekooke. Nii on kiluke Marokot ikka mul käeulatuses.

Ilmselt suudan oma giidi pideva küsimusega: „Kas nüüd võime juba minna?“ viimaks päris ära tüüdata, kuid ta ei näita seda sugugi välja ja kohtleb mind väga arusaajalt. Viimaks, kui olen juba kõik kõige hullemad stsenaariumid jõudnud läbi mõelda, ütleb giid: „Nüüd võime minna!“ Olen krapsti! püsti, mille peale ta naerma puhkeb. „Sul on ikka kole valu selle kojuminekuga,“ irvitab ta. Jah, koledasti tahaks koju!

Aga kohe veel ei saa. Kõigepealt peame minema „teejahile“, sest ega mu giid niisama Ceutas lõbureisil käinud. Käime läbi paar hulгимүүгилadu, kus ta vilunud ja teadlikul kombel õigelt riulilt õiged asjad leiab, ja viimaks võime taas kord sammud piiri poole seada.

Seekord läheb aega veidi kauem kui Marokost välja minnes, kuna rahvast on rohkem. „Istu sina siin, ma ise räägin nendega, sa värised kui lilleke tuules,“ naeratab giid mulle, haarates mu pudedate käte vahelt passi, toppides sinna vahele 100 dirhamit ning minnes piiriputka poole. Istun kõnniteeäärele maha ega oska endaga midagi peale hakata. Ma ei teagi, kui kaua aega möödub, enne kui noor piirivalvur pea putkaaknale hiivab, mind läbi prillide takseerib ning seejärel jälle aknalt kaob. Mõni hetk hiljem on ka mu giid väljas ning vibutab võidurõõmsalt käes mu passi. „Valmis!“ hüüab ta juba kaugelt. „Ütlesin, et jäid pakke valvama, et ma ei tahtnud neid putkasse tassida,“ lisab ta, kui juba minu juures on.

Pakke? Alles nüüd märkan, et ta on kogu oma kauba minu kõrvale kõnniteeäärele ladunud. Küll oleks alles kole lugu olnud, kui ma oma meeltesegaduses oleksin lasknud need ära varastada! Aga mis sellest enam – asjad on alles ja minu passis on uue saabumiskuupäevaga tempel!

Ja korraga ei lähe mulle enam üldse korda, et pidin selle eest altkäemaksu maksma. Või õigemini, oih! „Palun vabandust, kui juhm minust su 100 dirhamit mitte tagasi anda!“ pomisen häbelikult. „Oh, pole midagi, tegeleme sellega, kui oleme teisele poole jõudnud,“ lööb noormees käega ja asutab end oma kaubakoormaga minekule. Mina hõljun talle seitsmendas taevas järele. Nii tore, nii tore, saan ikka tagasi koju!

EGIPTIMAA II

Eestlanna ja tuhat üks ööd

Autor: Nele Siplane

SAATUSE KUMMALISED RAJAD

Küllap olete mingil eluperioodil mõtteid mölgutanud sellest, millistele kummalistele ja ettearvamatutele radadele oma teel satume. Kas või näiteks siis, kui töointervjuu käigus küsitakse teilt, kellena näete end viie või kümne aasta pärast. Ma saan aru küll, et tööandja soovib üksnes näha, kas olete võimeline ette mõtlema, aga kui võimalik on sellele siiski täpselt vastata? Kas oleksin ette kujutanud kümme aastat tagasi, et olen siin, kus olen, ja see, kes olen? Ilmselt mitte iialgi.

Hiljuti kirjutas mulle kursuseõde ülikoolipäevilt, mis jäid aega enam kui viis aastat tagasi. Ülikooli lõpp on teatud mõttes heaks viisaastaku alguse võrdluspunktiks – maailm on kooli lõpetanute ees avali ja huvitav on näha, kuhu keegi oma teel välja jõuab. See kursuseõde, nagu välja tuli, on jõudnud hoopis Austriasse. Kui erinevalt ja samas kui sarnaselt on hargnenud meie elutee sellest ühest punktist alates. Tee siis veel viisaastaku plaane!

Või võtame näiteks veelgi kaugema eluperioodi – lapsepõlve. Kui erinevalt on kulgenud elutee lapsepõlvesõpradega võrreldes ja ometi oma käänulist rada pidi on jälle üpris sarnasesse punkti välja jõutud. Nii sattusime eluaegse pinginaabriga ühel ajal sünnitusmajjagi, kus kõigest kahepäevase vahega sündisid meile mõlemale pojad. Ja nagu olime aas-

taid istunud kõrvuti ühes pingis, veetsime need esimesed päevad oma laste seltsis kõrvuti tubades. Või teine sõbranna, selle sama pinginaabri majanaaber, kellega ikka ühistel sünnipäevadel mängitud sai – tema on oma teel samuti välja jõudnud islamini ja nii elustas meie vahepeal soiku jäänud suhte taas ühine usk. Üsna ühel ajal, minul küll veidike hiljem, ilmusid meil mõlemal ka eluloolised raamatud. Tema küll jõudis oma radadel välja hoopis Marokosse. Kas oleksime seda kõike lapsepõlves üldse olnud võimelised ette kujutama?

Selle raamatuga seoses meenus mulle hiljuti veel üks seik. Lugesin parajasti Elizabeth Gilberti suurepärasest raamatust „Söö. Palveta. Armasta“, kus autor mainib üht sufi poeemi, et Jumal joonistas juba ammu liiva sisse ringi täpselt ümber selle punkti, kus me hetkel seisame. Ja siis menas mulle äkki minu kirjandusõpetaja. Keskkooli lõpus kutsus ta kõik oma parimad kirjutajad õpetajate vaheruumi nii-öelda väikesele viimasele koosolemisele ja andis kõikidele kingiks ühe raamatu. Keegi sai ajaloolise novelli, keegi romaani, keegi luulekogumiku. Jah, te arvasite õigesti – mina sain reisikirja.

Nii kohtan ma ikka ja jälle inimesi oma kunagiselt elurajalt, kes samuti jõudnud välja Egiptusesse või islamisse, kes isegi tunnistavad, et minu loost kunagi kuuldes, pani see neid üllatama, et miks küll, aga nüüd peavad tagantjärele tunnistama, et elavad

samade põhimõtete järgi isegi. Ja see kõik paneb jällegi mõtlema saatuseradadele ja sellele, kas kõik ikkagi on üks suur juhus?

Kui usust rääkida, küsitakse tihti, kuidas tänapäeval on üldse võimalik Jumalasse uskuda. Aga kui see teadmine millegi kõrgema olemasolust jõuab sinuni õigel ajal, siis tekib inimesel tihti küsimus, et kuidas teisiti? Ka saatuseraja valiku puhul on ajal väga oluline roll. Erineval eluperioodil võivad meie ees olla üsna sarnased teeviidad, kuid olles inimesena kasvunud ja edasi liikunud, võivad radade valikud olla vägagi erinevad, ühesugused ristteed võivad meid erinevatel eluperioodidel viia äärmiselt erinevatele radadele.

Islamis on uskumine ettemääratusse ehk saatusesse üks usu alustalasid. Jumal on jätnud inimesele vaba tahte, kuid sellest hoolimata on ta oma kõikvõimsuses juba kõik ette määranud, ta teab täpselt, millise raja keegi valib ja millisesse punkti lõpuks välja jõuab. Seega usuvad moslemid tugevalt erinevatesse märkidesse, mille abil Jumal meid oma teel juhatab. Usuvad sellesse sisetundes, kuuendasse meelde. Nii võib lihtsalt ära jääda ammu planeeritud reis või muu oluline ettevõtmine, kui kellelgi asja suhtes halb eelaimdus peaks olema. Samas tuleb tihti tõdeda sedagi, kui õigesti meie sisetunne meid juhatab.

Et Jumalalt juhatust paluda, selleks on moslemitel olemas lausa eraldi vabatahtlik palvus, mida soovitatakse palvetada eriti enne suurte ja oluliste otsuste langetamist. Ja nii kummaline, kui see ka ei tundu, hakkab mingis suunas minema paremini ja teises tekivad probleemid, või tekib inimeses alateadlikult korruga teatud selgus, otsusekindlus, või hakkab inimene nägema mingeid märke, mis kalduvad positiivselt või negatiivselt kummagi otsuse kasuks. Samuti võib mingisse punkti jõudnuna üksnes tervele elurajale tagasi vaadates teatud märkidest aru saada ja nendest killukestest tervikliku pildi kokku panna, mis varem seosetud või üllatavad tundusid. Erinevate religioonide ja rahvuste vahel, tihti lihtsalt erinevate arusaamade tõttu, kohtab üllatavalt

palju üksteise hukkamõistmist. Kristlased mõistavad hukka moslemeid ja vastupidi. Moslemid mõistavad hukka teisi moslemeid, kes nende arvates täpselt usureegleid ei järgi. Inimesed mõistavad hukka teisi inimesi, sest arvamused lähevad lihtsalt lahku. Ja küllap on mõningane hukkamõist ka vajalik selleks, et meie ümber olev ühiskond

võiks säilitada teatavad meile olulised moraalinormid. Aga kui kaugele ollakse siiski valmis minema teise inimese hukkamõistmisel või kust peaks minema see piir? Kusagilt peaks see ju ometi minema. Ma arvan, see peaks minema kusagilt seal, kus me ei soovi, et meid endid hukka mõistetaks. Kunagi ei tea, kuhu saatuse rajad meid endid viivad ja mis meie jaoks kõik veel varuks on, kus oleme ise selle viie või kümne aasta pärast. Kes teab, võib-olla oleme ise või on keegi meie lähedane üks neist, keda nii usinalt oleme hukka mõistnud.

Sisetunde kuulamist saatuseradadel kõndimisel ja vähem hukkamõistmist, rohkem mõistmist!

Pildid: Ahmed Hassan

EGIPTIMAA

EGIPTIMAA II

Eestlanna ja tuhat üks ööd

NELE SIPLANE

ELU ON MUINASJUTT
MUINASJUTUS, MIDA KIRJUTAME
LAENATUD SULEGA LAENATUD PAPERILE JA
MIDA JULGEM ON MEIE FANTAASIALEND, SEDA PÕ-
NEVAMAD NEED MUINASJUTUD SAAVAD. „ELAS KORD ÜKS
EESTI TUDENGINEIU, KES ARMUS EGIPTUSE TUDENGISSE...“ – NII
ALGAB MINU MUINASJUTT JA JUST SELLESSE ALGUSESSE SEE RAA-
MAT VIIBKI. SEEKORD ASTUB LUGEJA VÄLJA EGIPTUSE ARGIPÄEVAST
JA TUTVUB KÕIGE SELLEGA, MIS MUUDAB SELLE ARGIPÄEVA ERILI-
SEKS. NII SATUB TA IDAMAISTE MEELELOLUDE KESKELE, ANTIIKSELE
TURULE, VESIPIIBUKOHVIKUTESSE, KAEMA KAUNIST KÕHUTANTSU,
NAUTIMA ARAABIA KUNSTI JA SUMEDAID ÖID. KUID MITTE AI-
NULT. LISAKS PEATEGELASTEST ABIKAASALE MOHAMEDILE,
LASTELE NADIINILE JA OMARILE, ON SELLES MUINAS-
JUTUS OMA LOOD RÄÄKIDA KA TEISTEL. AGA
TULGE, ALUSTAME ALGUSEST!

„EGIPTIMAA II. Eestlanna ja tuhat üks ööd“ ilmub 8. novembril!

NELE SIPLANE

* REKLAAM * REKLAAM * REKLAAM * REKLAAM * REKLAAM * REKLAAM *

EGIPTI EESTLASTE KONTAKTLEHEKÜLG

Kuna paistab, et Egiptihuvilisi on meie seas kõige rohkem ja kuna kõik alatasa üksteise kontakte otsima kipuvad, paneme siia üles teadaande ühe Egipti eestlanna blogist – <http://innovatsioon.wordpress.com>

Hiljutisel Eesti saatkonna avamisel Kairos selgus, et eestlasi (loomulikult) on Egiptuses rohkemgi, seejuures isegi teise(!) põlvkonna eestlasi juba. Kuid nagu tihedal üritusel ikka – kõikidega ei jõudnud piisavalt juttu vesta, kaasas polnud pastakat, nimed ei jäänud meelde... sada muud häda. Sestap mõtlesingi, et võiks olla üks lehekülg, kust kõik kõiki leida saavad, kes suhelda soovivad.

Kui tahad endast märku anda, siis jätta allolevasse kommentaarikasti just nii palju teavet, kui soovid – meiliaadress või telefon, nimi või varjunimi, ja tore oleks ka, kui kirjutaksid enda kohta lühidalt – kus umbes elad, millega tegeled, kas pereinimene või noor ja lõbus alles, et oleks vastastikku kergem "hingekaaslasi" või ka lihtsalt "naabrinaisi" üles leida.

Just nii täpselt, kui soovid.

Natuke kohmakas ehk on, aga alustuseks – midagi ikka! Minu meiliaadressi saamiseks pöördu samuti "kasti" kaudu, ja kui see veel blogist selge pole, siis mina elan Menoufeya kubermangus, Shebin el Komis, aga käin vahel ka Kairos, vahel Sharmis ja vahel Aleksandrias. Olen selline pereelu ja pesaehitamist külakeskkonnas nautiv endine "yuppie", ja minul ja Teispoolel on kaks nooremas lasteaiaaas last.

Kirjutamisteni!

<http://innovatsioon.wordpress.com/eestlaste-kontaktlehekulg/>

Kommentaare on seal juba päris palju, nii et kellel on huvi, uurige asja!

Reis ümber islamimaailma

HIINA RV

Tõlkinud ja koostanud: Aisha

Üldpindala: 9 640 821 km²

Pealinn: Beijing (Peking) (umbes 15 miljonit)

Rahvaarv: 1 338 612 968 inimest (2010. aasta estimatsiooni järgi)

Ametlik keel: *putonghua* ehk standard mandariini keel (riigis kokku 292 igapäevaselt kasutatavat keelt, millest enamik on üksteisest nii erinevad, et inimesed teiste keelt ei mõista)

Ametlik kiri: lihtsustatud hiina kiri

Peamine etniline rühm: hanid (92%)

Muud rahvad: 55 tunnustatud vähemusgruppi, sh näiteks zhuang (16 milj), manšu (11 milj), hui (10 milj), miao (9 milj), uighur (8,3 milj), tuiža (8 milj), ji (7,7 milj), mongolid (5,8 milj), tiibetlased (5,4 milj), bujei (3 milj), dong (3 milj), jao (2,6 milj), korealased (2 milj), bai (1,8 milj), hani (1,4 milj), kasahhid (1,2 milj), li (1,2 milj), dai (1,1 milj) jne.

Politiiline kord: kommunistlik rahvavabariik

Iseseisvuspäev: 1. oktoober 1949

Rahaühik: *renminbi* (RMB), mille peamine ühik on *yuan* (¥)

Hiina Rahvavabariik, mida reeglina tuntakse lihtsalt Hiina nime all, on maailma kõige suurema rahvastikuga riik, kus elab üle 1,3 miljardi inimese. Seda Ida-Aasias asuvat ühepartei süsteemiga riiki juhib Hiina Kommunistlik Partei. Oma pindalalt on riik suuruselt maailmas kolmas või neljas; kui arvestada vaid maismaapindala, siis teine.

Vana-Hiina tsivilisatsioon on üks maailma vanimaid, mis on eksisteerinud juba üle väärika 6000 aasta. Enamuse oma ajaloost on Hiinat valitsetud päritava monarhia ehk dünastilise süsteemi järgi. Esimene neist dünastiatest oli Xia dünastia (2000 eKr), kuid esimene dünastia, kes Hiina üheks riigiks kokku koondas, oli Qini dünastia (221 eKr), mille järgi Hiina ka oma nime on saanud.

Viimaseks Hiina dünastiaks oli Qingi dünastia, mis lõpetas dünastiate valitsemisaja 1911. aastal, kui Kuomintang (Hiina Natsionalistlik Partei) kuulutas välja Hiina Vabariigi. 20. sajandi esimest poolt iseloomustab Hiina jaoks pidev kodusõda, milles omavahel jõudu katsusid Kuomintang ja kommunistid. 1949. aastal võitsid kommunistid viimaks kodusõja ja kuulutasid maismaa Hiinas välja Hiina Rahvavabariigi. Endise Hiina Vabariigi ja Kuomintangi võimu alla jäi nüüdsest vaid Taiwan, Kinmen, Matsu ja mõned maismaast kaugemal asuvad saared.

Alates 1978. aasta majandusreformist on Hiina olnud maailma kiireima kasvuga majanduspiirkond, maailma suurim eksportija ja maailma teine importija.

Hiina on maailmas tunnustatud tuumarelva riik, millel on maailma suurim armee ja maailma suuruselt teine kaitse-eelarve.

中國

中国

hiina kiri

RELIGIOON HIINAS

Kuna tegemist on kommunistliku riigiga, on inimesed ametlikult ateistid. Sellest hoolimata järgitakse endiselt erineval määral vanu usklike traditsioone. Peamised religioonid on budism, taoism ja Hiina rahvareligioon. Täpseid arve on siin aga raske määrata, kuna inimesed praktiseerivad oma usku väga erineval tasemel ja tihti segavad ka erinevaid uske omavahel. Mitmete allikate järgi on Hiinas umbes

660 miljonit kuni 1 miljard (50-80%) budisti, samal ajal kui taoistide arv on umbes 400 miljonit (30%). Kristlus jõudis esmakordselt Hiinasse Tangi dünastia ajal 7. sajandil koos nestoriaani kristlastega. Hiljem lisandusid fransiskaanid (13. saj), jesuiidid (16. saj) ja protestandid (19. saj). Täna on Hiinas kristlasi kusa-gil 40 miljonit (3%) ja 54 miljonit (4%) vahel. Samas on osade iseseisvate loenduste kohaselt kristlasi vaid 16 miljonit (1%).

Peale nimetatud religioonide on Hiinas veel ka väikesed vähemusreligioonid, nagu näiteks hinduism.

ISLAM HIINAS

Prohvet Muhammed (*saws*) ütles: „Otsige teadmisi, isegi nii kaugelt kui Hiina.“ (hadith daiif)

Islam jõudis Hiinasse juba 18 aastat peale Muhammedi (*saws*) surma kaliif Uthmani (*raa*) ajal, 651. aastal. Hiinat peeti Prohveti (*saws*) ajal maailma kõige arenenumaks tsivilisatsiooniks. Moslemid tulid Hiinasse kaupmeestena ja valitsesid Hiina importi ja eksporti Songi dünasti (960-1279) ajal. Nad said valitsusringis väga mõjukateks. Mingi dünastia (1368-1644) aega peetakse islami kuldajaks Hiinas ja sel ajal integreerusid moslemid täielikult hani ühiskon-

Piltidel: Hiina üks vanimatest mošeedest Quanzhou's (vasakul all), vanim mošee Huaishengis (vasakul all), bambusest raamat (paremal)

da.

Esimese Hiina mošee lasi Cantoni sadamalinna ehitada Tangi dünastia imperaator Yung Wei (628-683). See suurepärane ehitis on omal kohal seisnud juba 14 sajandit.

Tuntud hiinlastest moslemitest tasub kindlasti nimetada maadeuurijast ja diplomaadist admiral Zheng Hed, kindral Lan Yud ja kuulsat arhitekti Yeheidie'erdingi (Amir Ad-Dini).

Aastate jooksul ehtasid moslemid palju mošeesid ja koole, kus käidi õppima isegi Venemaalt ja Indiast. 1790-datel aastatel oli kokku umbes 30 000 islami üliõpilast ja tolleaegset Hiina linna Bukharat, mis on ühe islami suure õpetlase imaam Bukhari sünnikodu, tunti kui „islami alustala“.

Kui võimule sai Chingi dünastia (1644-1911) hakkasid aga asjad muutuma. Chingid ei olnud mitte hanid vaid manšud, üks Hiina vähemusrahvastest. Nad kasutasid oma võimu säilitamiseks „jaga ja valluta“ taktikat, hoides nii huid (moslemid), hanid, tiibetlased ja mongolid alati üksteise vastu võitluses. Nad külvasid islamivaenulikkust üle terve Hiina ja kasutasid just hani sõdureid, et Hiina islamipiirkondade ülestõuse maha suruda. Kui 1911. aastal Hiina Vabariik välja kuulutati, teatas Sun Yat Sen otsekohe, et Hiina kuulub ühtviisi nii hanidele, huidele (moslemitele), manšudele, mongolitele kui ka tiibetlastele. Säärane poliitika muutis olukorra veidi paremaks.

Peale Hiina Rahvavabariigi väljakuulutamist 1949. aastal toimusid Hiinas suured muutused, mis kulmineerusid kultuurirevolutsiooniga. Moslemid, nagu ka kõik ülejäänud Hiina rahvas, kannatasid väga. Peale 11. keskkomitee kolmandat kongressi muutis valitsus paljuski oma poliitika islami ja moslemite suhtes vabamaks. Peale usuvabaduse väljakuulutamist 1978. aastal on Hiina moslemid paljuski hakanud oma kultuuri taasavastama ja oma usku praktiseerima.

Tänapäeval on Hiinas umbes 30 miljonit (2%) mos-

lemit, kuigi pakutud on ka kuni 100 miljonit.

56st Hiina erinevast rahvusgrupist 10 on peamiselt moslemid: huid, uighurid, kasahhid, dongxiangid, kirgiisid, salarid, tadžikid, usbekid, bonanid ja tatarlased. Kõige suuremaarvulised moslemite poolt on nendest huid ja uighurid.

Hui moslemid on hani hiinlastega abiellunud Araabia, Pärsia ja Türgi moslemite järeltulijad. Hiinas on kokku umbes 10 miljonit hui moslemit. Nende kultuur ja keel on detailideni samad, mis hani hiinlastel, seega eristab ajalooliselt hane ja huiseid vaid nende usk ja fakt, et huid ei söö siga ega joo alkoholi. Nad elavad samades kohtades, nende elustiil on sama ja nad räägivad sama keelt. Tänapäeval jääb küll paljude huide jaoks moslemiks olemine vaid perekonnatraditsiooni tasemele, seega ei tea nad islamist eriti midagi ega hoidu ka alkoholist ja sealihast, samas siiski end huiks pidades. Teisalt on tänapäeval ka hanide hulgas palju selliseid moslemeid, kes islamit paljudest huidest enam praktiseerivad ja au sees hoiavad, samal ajal oma puhta hani vere üle uhkust tundes. Seega on vanal ajal väga selgelt eristatud hui ja hani vahelised piirid muutunud küllaltki udusteks, pea olematuteks.

Osad traditsioonilised hui nimed on tuletatud araabia või pärsia nimedest. Siin mõned näited: Ma või Han – Muhammed, Ha – Hasan, Hu – Hussein, Sai – Said, Sha – Shah, Zheng – Shams.

Hiina praeguse valitsuse all elab islam läbi tagasihoidlikku taassündi. Usujuhid on täheldanud, et praegu on usklikke rohkem kui enne kultuurirevolutsiooni ja eriti positiivne on noorte moslemite suur hulk.

1998. aasta mošeede väljaande järgi oli Hiina Rahvavabariigis 20. sajandi lõpul 32 749 mošeed, millest 23 000 ainuüksi Xinjjangi provintsis. Igasugused üle-Hiinalised islamiassotsiatsioonid teevad kõvasti erinevate Hiina moslemite koostöö nimel tööd. Islamikirjandus on küllaltki lihtsalt kättesaadav ja hetkel on olemas kaheksa Püha Koraani tähenduse tõlget hiina keelde ja mitmed muudesse vähemuskeeltesse. Teised religioonid suhtuvad moslemitega ka palju tolerantsemalt. Regionides, kus moslemid on enamuses, on mitte-moslemitel seakasvatus keelatud. Moslemikogukondadele on lubatud eraldi surnuaiad, moslemitest paaridel on õigus end lasta imaamil paari panna ja moslemitest töelistel on õigus islamipühade ajal vabadele päevadele. Hiina moslemitele on antud ka õigus Mekasse palverännakule minna.

EUROOPA OMA MOSLEMID

Seekordses numbris anname ülevaate kolmest Kagu-Euroopa moslemite kogukonnast:

torbešid Makedooniast, Kosovo mägiselt piirialalt Gorast pärinevad goranid ja Bulgaaria moslemid pomakid, kes kõik elavad Kagu-Euroopas ja on kõik ka slaavi päritolu.

MAKEDOONIA MOSLEMID: TORBEŠID

Põlised Makedoonia slaavi moslemid torbešid moodustavad ühe kolmest kagu-slaavi moslemite kogukonnast. Teised kaks on põliselanikud goranid Kosovo mägiselt piirialal Goras, ja pomakid Bulgaaria piirkonnast. Torbešide ajalugu ulatub ajavahemikku 16. kuni 19. sajandi keskpaigani, mil Makedoonia läbis väga aeglase ja rahumeelse islamiseerumisprotsessi. Seal ei toimunud kunagi massilisi konversioone kui selliseid, islamiusu aktsepteerimine oli pigem igaühe era- ja individuaalne asi. Paljud makedoonlastest konverteeridid tulid Kesk-Reka ja Kičevo-Jama piirkondadest, endiste katolike peredest. Suur hulk torbešide on säilitanud oma kristlastest sugulaste traditsioonid kuni tänase päevani, sealhulgas näiteks jüripäeva tähistamise.

BULGAARIA MOSLEMID: POMAKID

Islam on Traakia piirkonnas juba 7. sajandist. Ummai jaadide väed olid sel ajal Ida-Traakia piirkonnas pikalt laagris enne lõppkokkuvõttes ebaõnnestunud katset lüüa Konstantinoopol, tol ajal hirmuäratava Ida-Rooma impeeriumi (Bütsantsi) pealinn. Aastatel 674 kuni 677 rajasid araablased Konstantinoopolist pisut lõunasse Cyzikose nimelise koloonia. Alates sellest ajast on moslemid bulgaarlastele tuntud, kuigi nad ise asusid Traakiasse elama alles hiljuti. Just tollest ajast pärineb väike islamikogukond Bulgaarias, kes võtsid islamiusu vastu vagade moslemitega kokkupuutumise tõttu.

10. sajandi alguses pöördusid Volga bulgaarlased massiliselt islamisse, kui nende juht, tsaar Simeon (893-927) üritas araablaste islamimaailmaga kindlustada liitu nende ühise kristlasest vaenlase, Rooma impeeriumi vastu. Seega võttis suur osa Traakiast rahulikult üle islami usu juba enne Ottomani impeeriumi vallutusi sealkandis. Ottomani vallutuste ajal Makedoonias ja Bulgaarias aastal 1300, aitasid bulgaaria moslemite järeltulijad pigem oma usukaaslaste ning tegid koostööd Ottomani vägedega. Seepärast nimetasid kristlastest bulgaarlased oma moslemitest kaasmaalased „pomagach“ (toetaja / abiline), mis lühendati „pomakiks“.

KOSOVO MOSLEMID: GORANID

Töökad goranid („alpinistid“) on Kosovo slaavi moslemid. Goranid on oma nime saanud mägiselt piirialalt Gora („mägi“) järgi ning kuuluvad oma Torlaki dialektiga goranski ehk „nashinski“ („meie“) kagu-slaavi keelkonda. Väikeseid goranide kogukondi võib leida Makedoonia loode ning Albaania kirde piirkonnast. Goranid pöördusid islamisse 18. sajandi lõpus õigeusu kristlusest. Pidevate majandusprobleemide tõttu nende alaarenenud Gora kodumaal, on paljud goranid jätnud oma mägiselt kodukoha ning läinud tööle erinevatesse endise Jugoslaavia provintssidesse. Nende eks-patriootidest töötajate järeltulijad

moodustavad tänapäevase Gorani diasporaa. Tõsi on ka, et Kosovo albaanlased on suured patrioidid, mistõttu on nad vähemusrahvuste osas väga vaenulikuks osutunud. Kosovo-Albaania tagakiusamised goranide suhtes on sundinud goranid välja rändama naaberladele. Tagakiusatud kogukonnana Kosovos on tähendatud, et kord pool-autonoomset Gora kogukonda enam ei eksisteeri.

Allikas: europeans.ws

Piltidel: mošee Sofias, Bulgaarias (vasakul ülal), mošee Kosovos (paremal ülal ja vasakul all), mošee Pristinas, Makedoonia (parema)

HIPSIK

HIPSIK – LÖPUKS OMETI EESTI OMA NOKIA?

Juba aastaid on Eestis kuumaks teemaks meie oma Nokia otsingud, mis viiks meid maailmaturu nimede sekka, nagu Nokia Soomega on teinud. Küll on meie Nokiaks pakutud erinevaid teaduslikke leiutisi, meie kõrgetasemilist ja taskukohast kõrgharidussüsteemi, infotehnoloogia arengut kui paljut muudki, kuid äkki saab meie Nokiaks uuel mahe-ajastul hoopis Hipsik – korduvkasutusega mugav, praktiline ja loodussõbralik mähe?

Koraan hoiatab meid: „**Rikutus (reostus) on ilmunud üle maa ja mere sellest, mis inimeste käed on teeninud, et Ta võiks lasta neil maitsta osakest sellest, mis nad on teinud; võib-olla nad siis naasvad (jumalakartlikkusele).**“ (30:41)

Iga moslemi kohus on hoida meie käsutusse antud Maad võimalikult puhtana. Kas teadsid, et tänapäeval kasutatakse iga beebi peale ligi 3650 ühekordset mähet? (Ühes pakis on 50-100 mähet. Proovi siis ette kujutada 3650 kasutatud mähet!) Kas teadsid, et need mähkmed ei kõdune isegi sajandite jooksul vaid jäävad reostusena Maale? Kas teadsid, et mähkme sisus hakkavad paljunema igasugused viirused ja bakterid, mis jõuavad põhjavette imbutades viimaks tagasi meie toidulauale? Ühekordseid mähkmeid ära visates saastame nii loodust kui enda söögilauda. Neid samu mähkmeid põletades saastame aga õhku ja keskkonda. MIDA TEHA?

TOOTESARJA TUTVUSTUS

Hipsik sari pakub tervet arengut toetavaid erineva hingavuse ja vettpidavusega tooteid, mis muudavad mitmekordsete riidemähkmete kasutamise enneolematult mugavaks, võimaldades vähendada ühekordsete mähkmete kasutamist ja võimalikku kahjulikku mõju nii lapsele kui ka loodusele. Hipsik Tervisemähe on puuvillast, vettpidav, kuid

hingava imeõhukese targalt paigutatud membraanikihiga korduvmähe, mis on mõeldud igapäevaseks kasutamiseks.

KIIREMINI MÄHKMEVABAKS

Tervisemähkmetega kasvab laps kiiremini mähkmevabaks. Seda põhjusel, et laps tunneb, millal ta on märg. Varajane kontrolli saavutamine oma sooletöö ja põie üle on oluline just lapse arengu seisukohast, kuna laps, kes kontrollib ise oma potil käimist on enesekindlam ja tugevama mina-tundega.

Hiline potitreening on lapse enesehinnangule negatiivse mõjuga. Kuid mähkmetest vabanemise juures on oluline roll ka vanematel. Kahe esimese eluaasta jooksul, süveneb lastes tugev tundmus sellest kas nad on või ei ole armastatud ja aktsepteeritud. Oluline on reageerida kiirelt lapse kutsumisele ja vahetada mähe.

ÕHK JA PUUVILL – TERVE NAHA SALADUS

Miski pole lapse pepule parem kui õhk ja puuvill. Lapse mähkmeid tuleb vahetada tihti, kuna bakterid hakkavad paljunema kohe, kui mähe puutub kokku väljaheidetega. Beebi nahk on väga õrn ja vastuvõtlik, seetõttu tuleks eelistada naturaalseid materjale ja vältida keemiat.

Enamus mähkmeid on aga niiskust imava geeliga, mis sisaldavad keemilisi ühendeid. Mähkmed, mis on kaetud kilega, ei lase nahal hingata ning tekib nahakahjustuse ning haudumise oht.

Mähkmed tuleks vahetada võimalikult ruttu peale lapse abi-kutsungit, siis tajub laps, et tema vajadustega arvestatakse ja ta on armastatud. Nii tekib tugev kiindumussuhe.

KUI PALJU HIPSIKUID ON VAJA?

Mõistlik kogus Hipsikuid on 10 ehk 5 kuivamas ja 5 kasutuses. Täiskasutusel varuda 20, ehk 10 pesus ja 10 kasutuses. Täiskasutuse juures kulub terve mähkme-ea peale ca 73 Tervisemähet. Ühekordseid mähkmeid läheks samade kasutuskordade peale 3650tk. Mida rohkem kasutate, seda rohkem säästate nii loodust kui raha.

Julge pealehakkamine on pool võitu! Miks mitte alustada kasvõi paari Hipsikuga? Nii võid loodusesse viskamata jätta 10%, 20%, 30% ... ühekordse kasutuse mähkmetest, mis on juba suur asi!

SUURUS

Hipsik on saadaval 4-s suuruses: XS (3-6 kg), S (6-8 kg), M (8-10 kg) ja L (10-13 kg) – kuni 2-aastasele lapsele. Hipsikud istuvad mugavalt, tänu reguleeritavatele krõps-kinnitustele külgedel. Vajaduse korral lisa Hipsik Rätik. Sõbralikud Mothercare ja Apteek1 teenindajad ja apteekrid aitavad leida sobivaima.

ERINEVAD VARIANDID

Hipsik on müügil nii klassikalise mähkmena, potitreeningupüksina kui ka õhuvannipüksina. Saadaval ka Hipsik rätikud. Täpsema info saamiseks vaata – www.hipsik.ee.

HIND

Üks Hipsiku tavamähe maksab 99 EEK, potitreeningupüks 89 EEK, õhuvannipüks 69 EEK, rätikud (3 tk pakis) 59 EEK pakk.

Moslemiemmed, kes ei ela Eestis – kindlasti leidub mõni tubli pereliige või hea sõber, kes on nõus Hipsikut ostma ja saatma!

KÄTTESAADAVUS

Hipsiku mähkmeid võid osta Apteek1 apteekidest ja Mothercare poodidest:

Tallinn, Kesklinn Lastepolikliiniku apteek – Ravi tn 27

Tallinn, Lasnamäe – Aasa Apteek – Mustakivi 3a

Tallinn, Kesklinn – Aia apteek – Narva mnt 7

Tallinn, Põhja-Tallinn Pelgulinna Apteek – Ädala 12

Tallinn, Haabersti – Õismäe apteek – Õismäe tee 1a

Viimsi – Viimsi Marketi Apteek – Randvere tee 9

Tartu – Annelinna Keskuse apteek – Kalda 43

Tartu – Tartu Sõbra apteek – Sõbra 56

Pärnu – Suurejõe Apteek – Riia mnt 131

Viljandi – Mulgi apteek – Jakobsoni 2

Võru – Maxima Võru haruapteek – Vabaduse 10 B

ÕHUVANNIPÜKS

TERVISEMÄHE

RÄTIKUD

Rakvere – Virumaa apteek – Rakvere Tallinna tn 43

Narva – Narva Kesklinna apteek – Puškini 13

Paide – Paide Vee tänava apteek – Vee tn 3

Kuressaare – Saare Selveri Peatänava Tervise Asjatundja – Tallinna mnt. 64

Haapsalu – Rannarootsi Tervise Asjatundja – Rannarootsi tee 1

Kohtla-Järve – Kohtla-Järve apteek – Kalevi 32A

Tallinn – Rocca Al Mare keskuse II korrus

Tallinn – Kristiine keskuse II korrus

LASTEKASVATUSEST ISLAMIS

Autor: Aisha Megri-Cherraben
Tõlkinud: Khadija

II PEATÜKK

LASTE ÕIGUSED NENDE KASVATAMISEL

Mida saame õppida islami tekstidest laste kasvatuse ja nende õiguste kohta? Mida rõhutavad Koraan ja sunna kõige enam? Kuidas peab ergutama kasvatuslikku suhet lapse eneseteostamise vaatepunktist? Paljudele selletaolistele küsimustele proovimegi vastata.

Mõlemad, nii Koraan kui ka sunna, keelavad täiskasvanutel lapsi oma koolituse ajal halvasti kohelda. Lisaks sellele leiame moslemi kogukonna soovitusliku käitumise koodeksist, et peame hoidma suhet lapsega tema sünnist kuni teismeliseks saamiseni, mil viimast peetakse juba ise oma tegude eest vastutavaks, ent see ei tähenda veel, et peaksime siis kasvatusele punkti panema. Need soovitusel on seega ardesseeritud suuremalt jaolt lastevanematele, samuti ka kõigile neile, kes on muul viisil laste kasvatamise ja õppeasutustega seotud.

Kõigepealt uurime lapse staatust mitmetes erinevates tekstides, seejärel räägime laste tapmisest, abortist, aga ka vastsündinu vastuvõtmisest, esimesest kokkupuutega kasvatusega jne. Orvud ja tütarlapsed on just need lapsed, kellele Koraan on eriliselt tähelepanu pööranud. Saame ka teada, milles see erilisus seisneb.

LAPSE STAATUS ISLAMIEELSEL AJAL

Islamieelsel (ehk ignorantsuse ehk žaahiliia) ajal oli Araabias tavaline, et väljaspoolt abielu sündinud lapsi ja tütarlapsi, keda peeti tol ajal pere häbiks,

maeti elusalt. Ka laste tapmine oli väga sagedane juhtum.

„Ja niisamuti on paljude polüteistide jaoks nende kaaslasted ilustanud nende laste tapmist, et neid hävingule viia ja neile nende usk segadusega katta. Ja kui Jumal oleks tahtnud, ei oleks nad seda teinud. Seega jäta nad ja see, mida nad leiutavad.“ (6:137)

Allolev värss kirjeldab, kuidas paganlikud araablased tütarlapsi põlastasid:

„Ja kui ühele neist teatatakse naissoost (lapse sünnist), muutub ta nagu tumedaks ja ta on kurb. Ta peidab end rahva eest õnnetuse tõttu, millest talle teatati. Kas peab ta selle alanduses alles jätma või maha matma? Tõesti on nende otsus paheline.“ (16:58-59)

LAPSE STAATUS ISLAMIS

1. Lapse õigus elule

Koraan mõistab rangelt hukka igasuguse lapsetapmise. Väljaspool abielu sündinud lapsed ei ole küll islami seisukohast vastuvõetavad, ent neil on juriidiliselt oma staatus ja võimalik kasvada moslemi kogukonnas, adopteerituna kasuvanemate juures, sest lapsed ei ole vanemate patus süüdi.

Lapsetapmise kohta on Koraanis kirjas:

„... ja ärge tapke vaesuse tõttu oma lapsi; Me anname nii teile kui neile ...“ (6:151)

„Ja ärge tapme vaesuse kartuses oma lapsi. Me anname neile ja teile. Tõesti, nende tapmine on suur patt.“ (17:31)

„Tapmise“ tähendus on siin kõige laiemas võimalikus tähenduses, st et islami seaduse järgi ei tohiks ka veel sündimata last tappa ehk aborti teha.

Sheikh Sadiq Muhammad Sharaf kirjutab oma raamatus „Islami viis tugisammast“: „Ei isal ega emal pole õigust lootelt elu võtta, seega on islamis abort keelatud, väljaarvatud juhul, kui rasedus emale ohtlik on ning selle lõpuni kandmine ema surmaga võib lõppeda.“

Sama autor tsiteerib hadithi:

„Küsisime Prohvetilt (*saws*), mis on kõige suuremad patud. Ta vastas: „Kui keegi usub Jumala kõrval veel teist jumalust.“ Küsisime taas: „Ja veel mis?“ Ta (*saws*) ütles: „Kui tapad oma lapse hirmus, et pead jagama oma toidupala ja kui oled abielurikkumise toime pannud oma naabrimehe naisega.“ (Bukhari, Muslim)

2. Vastsündinu õigused

Islamis on nii tütar kui ka poeg samaväärne rikkus, „maise elu õnn“. Koraanis on kirjas:

„Ja Jumal tegi teile teist endist kaasad ja tegi teile teie kaasadest lapsed ja lapselapsed ja Ta on varustanud teid headest asjadest. Kas usuvad nad siis valesse ja eitavad Jumala armu?“ (16:72)

Lapsed on Jumala armu ja hea uudise märgiks. Islami juurde kuulub, et lapse sünni üle rõõmustada, vanemaid õnnitleda ning sündmust tähistada.¹

Lapse sünniga seoses on ka teada islamist mõned head käitumisreeglid.

Al-Hassan Ibn Ali edastas, et Prohvet (*saws*) ütles: „See, kellele anti vastsündinu, õelgu ta paremasse kõrva palve ja vasakusse adhaan; see hoiab eemale deemonite halva mõju!“²

Seda kahel peamisel põhjusel: esiteks peaks uus ilmakodanik esimese sõnana kuulma Jumala suuruse kohta. Teine põhjus, seletab Adoumni, on et adhaan ja iqaama panevad saatana põgenema; need sõnad nõrgestavad tema mõju vastsündinule. Ka on kutse islamisse ja religioosse tunde äratamine osa inimese loomusest³.

Kuulmisele järgneb maitsmismeel. Vastsündinule tuleks anda midagi magusat. Prohvetil (*saws*) oli harjumuseks hõõruda vastsündinu igemeid puruksnäritud datli või meega, et vastsündinu avastaks juba ilma sündides selle, mis on hea.

Islam on sünd väga tähtis ja seega rõhutatakse selle tähistamist.

Lapsel peaks lõikama juukseid, et uued tugevamad saaksid kasvada. Prohvet (*saws*) ütles, rääkides vastsündinust: „Eemaldage temalt see, mis pole tema tervisele hea – juuksed, mis tal sündides olid, et need kasvaksid tervemad ja tugevamad.“⁴

Seitsme päeva jooksul peale sünni, peab lapsele nime panema. Kindlasti peaks see olema üks kena

eesnimi, mida on lihtne hääldada ja mis annab lapsele väärtust juurde. Ka Prohveti(*saws*) kogukonna liikmete hulgas oli neid, kes pidid omi nimesid muutma. Koraanis on kirjas:

„... Ja ärge söimake üksteist ega kutsuge inetute nimedega. Vastik on see allumatuse nimi peale uskumist. Ja kes ei kahetse, need on tõelised patustajad.“ (49:11)

Samas on võimalik anda lapsele mitu eesnime. Need peavad väljendama näiteks ilusaid asju loodusest või häid iseloomujooni.

Ka lapsele mõne prohveti – näiteks Muusa (Moose), Ibrahiim (Aabraham), Yusuf (Joosep) või Muhammed – järgi nime andmine on ilus sunna, mis väärrib igati järgimist.

Tuletame meelde, et Jumalal on teisigi nimesid kui Allah, nagu näiteks al-Walid, al-Karim, al-Rahim jne ja neidki nimesid on soovitatav kasutada tingimusel, et enne Jumala nime lisada „Abd“ mis tähendab araabia keeles „sulane“. Seega, miks mitte anda oma lapsele selline väärtuslik nimi nagu Abdallah (Jumala sulane), Abdelkarim (Lahkeima sulane), Abdelala (Kõrgeima sulane) jne.

Prohvet Muhammed (*saws*) on öelnud:

„Üks lapse õigustest tema vanemate suhtes on, et nad valiksid ta eesnime hästi.“

„Tõesti, teid kutsutakse Vimsel Kohtupäeval teie eesnime pidi ja teie vanemate eesnime pidi. Valige eesnimed seega hoolikalt.“⁵

Kui sünnib poisslaps (ja seda ainult poisslapse puhul!), tuleks ta ümber lõigata. Ümberlõikamist (al-hitan) on teostatud juba prohvet Aabrahami (as) ajast ja Prohvet Muhammed (*saws*) hoidis selle traditsiooni alles. „Moslemite jaoks on ümberlõikamine siiski vähem tähtis kui juutidele, sest islamis on sel vaid hügieeni hoidmise otstarve, samal ajal kui juutide jaoks sümboliseerib ümberlõikamine pakti Jumalaga.“⁶ rõhutab professor Hamidullah. Ka prohvetid Mooses (*raa*) ja Jeesus (*raa*) olid ümber lõigatud ja soovitasid seda ka oma kaaslastele. Prohvet Muhammed (*saws*) soovitas samuti oma kogukonnas Jumala poolt kohustuslikuks seatud hügieenireegleid võimalikult hästi järgida.⁷

Ümberlõikamist võib teha päeva vanuselt, kuuselt, aastaselt. Tegelikult võib seda teha lasta ükskõik millises vanuses, ent soovitatav on see ära teha kindlasti enne viiendat eluaastat.

3. Orbude õigused

Orbusid tuleks kohelda erilise armastuse ja hoolega, kuna nad on kaitsetud, kaastundest ilma jäetud, reeglina materiaalselt kindlustamata ja emotsionaalselt palju tundlikumad kui vanematega lapsed nende ümber. Seega pöörab islam neile erilist tähelepanu.

1 Amdouni, Hassan, „La famille musulmane“, lk. 66.

2 Amdouni, Hassan, „La famille musulmane“, lk. 68.

3 Amdouni, Hassan, „La famille musulmane“, lk. 68.

4 Amdouni, Hassan, „La famille musulmane“, lk. 71.

5 Amdouni, Hassan, „La famille musulmane“, lk. 77.

6 Hadithi edastanud Abu Dawud, Hamidullah, Muhammad, „Le Prophète de l'islam: sa vie, son oeuvre“, köide 2, lk. 948.

7 Amdouni, Hassan, „La famille musulmane“, lk. 125.

Prohvet (*saws*) ise oli orb ja teadis, kui raske on lapsel ilma vanemateta kasvada. Jumal on Koraanis palju olbude olukorrast ja õigustest rääkinud ja orbude head kohtlemist moslemitele südamele pannud.

„Nad küsivad sinult (oo Muhammed), mida nad peaksid kulutama. Vasta: „Kõik, mida te head kulutate, olgu vanematele, lähedastele, orbudele, vaestele ja reisijatele. Ja kõik, mida te head teete, sellest on Jumal Teadlik.“ (2:215)

Soovituste kõrval annab Koraan ka väga täpseid näpunäiteid selle kohta, mis orbudega seoses keelatud on:

- orbude vara puutuda, välja arvatud kui muud võimalust pole:

„Ja pange orvud proovile, kuni nad on jõudnud abiellumisikka. Kui te siis leiate, et nad on otsustusvõimelised, andke nende vara neile kätte. Ja ärge sööge seda liialt ja kiirelt (kartuses), et nad kasvavad suureks. Ja kes (orbude hooldajatest) on rikas, hoidugu (orbude vara kasutamisest) ja kes vaene, võtku mõistlikult. Kui annate neile nende vara kätte, tooge neile tunnistajad. Ja Jumal on piisav Arvepidaja.“ (4:6)

„Ja ärge lähenege orvu varale, välja arvatud parimal viisil (st seda kasvatades), kuni ta jõuab täisikka. Ja andke täismöödus ning kaaluge õigluses. Me ei nõua üheltki hingelt rohkem kui ta on võimeline.“ (6:152)

- orbu pärandusest ilma jätta:

„Kas oled näinud seda, kes salgab Viimset Kohtupäeva ja seda, kes tõukab põlastusega endast ära orvu ...“ (107:1-2);

- orvule füüsiliselt haiget teha:

„Seega, orbu ära rõhu⁸ ...“ (93:9)

- orbu inimväärilt kohelda:

„Ei, aga te ei kohtle orbusid lahkelt ...“ (89:17)

Kooran rõhutab eriti seda, et tuleb kaitsta orbude vara, nimetades seda pühaks varaks, mida keegi ei või ära võtta, isegi mitte lapse eestkostja:

„Ja andke orbudele nende vara ja ärge asendage puudulikku (oma vara hulgast) heaga (orvu vara hulgast). Ja ärge kasutage nende vara kui enda oma. Tõesti, see on suur patt.“ (4:2)

Islami seaduse vaatepunktist on huvitav sellise lapse hooldaja kohta rohkem teada: kes ta on, kas laps on temale kui adopteeritud poeg või tütar, kas tal on samad õigused kui hooldaja lihastel lastel?

Islam ei tunnista adopteerimist ja lausa keelustab selle meie tänapäevases Euroopa mõistes, tehes lõpu islamieelsele traditsioonile, mille kohaselt valiti laps ja toodi ta perre kui täisõiguslik liige, kärpides seega teiste laste õigusi.

„See on loomuvastane tegu,“ kinnitab Sadiq Muhammad Sharaf, kuna see „lubab peres ühel võõral inimesel saada sama kasu ja õigused, mis on pere lihastel lastel.“ Lisaks sellele peab see laps teisi pere lapsi oma õdedeks ja vendadeks, mille loomulikuks

8 Qatadah (*raa*) ütles: „Ole orvule nagu halastav isa.“ (*Al-Qurtubi* 20:100)

järjeks on keeld nende võõrasõdede ja -vendadega abielluda, ent tegelikult on need inimesed talle vere suhtes täiesti võõrad ja tal on legaalne õigus nendega abielluda. Adopteeritud laps võib seega oma võõrasvanematelt pärida ja nii võib juhtuda, et lihased lapsed, kellel on tegelikult õigus pärida, jäetakse pärimisõiguseta.“

Adopteerimine tänapäevases Euroopa mõistes on islamis küll keelatud ent orbude eest hoolitsemine on siiski islami seaduse järgi väga julgustatav tegu. Moslemiperel on õigus orbude või muidu laste eest hoolitseda, neid kasvatada, kuid kohustuseks on lapsele juba algusest peale seletada, kust ta tegelikult pärit on ja kes on tema tõelised vanemad. Võõras peres kasvav laps võib olla küll pere täisväärtuslik liige, kuid ta teab, et ei ole pere vanemate lihane laps ja kannab oma tõelise isa nime. Nii saavad väga mitmeid probleemeid korruga lahenduse: lapse eest kantakse hoolt, kuid samal ajal ei pea laps hiljem üle elama šokki, kui saab teada, et teda kasvatavad inimesed ei olegi tema tõelised vanemad (nagu tihti lääneühiskonnas juhtub).

Koraanis on kirjas:

„Jumal ei ole mehele sisse loonud kahte südant. Ja Ta ei ole teinud teie naise, keda te endale keelatuks kuulutate, teie emadeks.⁹ Ja ta ei ole teinud teie väidetavaid (adopteeritud) poegi teie poegadeks. See on vaid ütlemine teie suus. Ja Jumal räägib tõtt ja Tema juhib teele. Kutsuge neid (st orbusid, kes teie hoole all on) nende isade (nimede) järgi, see on Jumala silmis õiglasem. Kui te aga nende isasid ei tea, siis on nad teie vennad usus ja teie hoolealused. Ja teil ei ole süüd selles, milles olete eksinud vaid selles, mida teie südamed plaanisid. Ja Jumal on alati Andestav ja Halastav.“ (33:4-5)

Islam julgustab orbude ja vaeste laste abistamist igas võimalikus mõttes ja neid on lubatud, oma lastelt samal ajal õiguse ära võtmata, ka oma testamenti lisada.

Sahl ibn Said (*raa*) jutustas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) ütles: „Orvu hooldaja ja mina saame Paradiisis olema nagu need kaks,“ ja ta pani oma nimetissõrme ja keskmise sõrme kokku.“ (*Abu Dawud* 5:356, *Muslim* 2983)

Huwaylid al-Huza edastas, et Prohvet (*saws*) ütles: „Oo Jumal, ma karistan kõige karmimailt neid, kes rikuvad orbude ja naiste õigusi.“ (*An-Nasai*, *An-Nawawi*)

4. Tütarde õigused

Tüdrukute haridus on kaua aega islamiühiskonnas tagaplaanile jäänud ja on seda edasi isegi tänapäeval, kuna tütarlapsed on laialt levinud eelarvamuste kandjateks. Tütar on perekonna au peegeldus. Tema

9 *Islamieelse ajal oli meestel kombeks, kui nende naised neid vihastasid, öelda „Sa oled minu jaoks nagu mu ema selg!“ Peale selle ütlemist pidasid nad naist enda jaoks ebaseaduslikuks, kuna too olevatki „nagu nende ema“, kuid samas pidi naine oma mehega ikka abiellu jääma. Islam keelas sellise naiste õiguste vastu käiva traditsiooni. Vaata ka 58:3-4.*

range kasvatus põhineb enamjaolt ühiskonna traditsioonidel, seega ebausul, hirmudel ja alanduskartusel. Ärgem unustagem, et islamieelse aja piskesed tüdrukud olid tihti siia ilma sündides koheselt surmale määratud: nad kas tapeti või maeti elusalt kõrbeliiva. Tihti on inimesed – nii islamieelses araabia kultuuris kui ka mujal islamimaailmas, kus samuti islamieelne kohalik kultuur võimutseb – omades vanades tavades nii kinni, et islami naist ja tütreid soosivast seadusest peetakse vähem kui vanadest tavadest.

Nefissa Zerdouni kirjutab oma raamatu „Enfants d’hier, l’éducation de l’enfant en milieu traditionnel algérien“¹⁰ sissejuhatuses tüdrukute kasvatamisest traditsionaalses Alžeerias: „Tütar võetakse peres vastu vaimustusega, isegi oma ema poolt, kes võib-olla ehk sooviski oma esimeseks lapseks tüdrukut, ent kes teab väga hästi, et pere on sellest segaduses. Tema tütre saab olema poisslapsest väga erinev lapsepõlv (...) Tema isiksust surutakse pidevalt alla, tal pole võimalust ennast tõestada ja areneda. Iga sugune initsiatiiv, kohustus ja vastutus lämmatatakse kindlalt ja süstemaatiliselt naiseliku käitumisega ...“

Koraan mõistab hukka nii tütarlaste kui laste tapmise üldse ja seda kõige rangemal võimalikul viisil. Tütarlapse kasvatamine ja tema hea kohtlemine on äärmiselt olulised.

Prohvet Muhammed (*saws*) on öelnud: „Olge oma laste vastu õiglasemad.“ (An-Nawawi) ja „Ema on kool. Kui tema on haritud, siis on kogu ühiskond haritud,“ seega on tütarlaste hea kasvatamine ja harimine terve ühiskonna jaoks äärmiselt oluline.

Prohvet Muhammed (*saws*) on ka öelnud: „Isa, kes oma tütar hästi kasvatab, siseneb Paradiisi.“

Islam ei ole lubanud üht last teisele eelistada või ühele rohkem anda kui teisele.

Anas edastas, et ühel päeval istus üks mees Prohveti (*saws*) seltskonnas, kui tuppa sisenes selle mehe poeg. Ta suudles teda ja pani oma põlvele istuma. Seejärel sisenes ta tütar ja ta pani ta enda kõrvale

istuma. Seepeale ütles talle Sõnumitooja (*saws*): „Sa ei olnud eriti õiglane.“¹¹

Aisha (*raa*) jutustas: „Üks naine tuli oma kahe tütrega minu juurde, et almust paluda. Ma ei leidnud midagi muud, kui üheainsa datli ja andsin selle naisele. Ta jagas datli oma kahe tütre vahel, tõsis ja lahkus. Prohvet (*saws*) sisenes seejärel tuppa ja ma jutustasin talle juhtunust. Ta ütles: „See, kes on mingil põhjusel murest murtud oma tütarde parast, ent siiski on nendega hea, see on tule eest kaitstud“.

Mitte see, mida jaotatakse pole tähtis, vaid kuidas seda tehakse. Antud tekstis oli see õiglane jagamine laste vahel, jättes ema sellest almusest ilma, vaatamata näljatundele, mida temagi pidi tundma.

Prohvet Muhammed (*saws*) on öelnud: „Kes kasvatab oma kaht tütar kuniks nad on küpsed, on Viimisel Kohtupäeval minuga võrdväärne.“¹²

Hassan Amdouni kirjeldab tütarlapse staatust järgmisena: „Täiskasvanud tütarlaps, kes on jõudnud abiellumise ikka ja läheb mehele, läheb oma isa vastutuse alt oma abikaasa vastutuse alla. Islam kohustab isa (hoolitsejat) hoolitsema kõigi laste, kuid eelkõige just tütarde eest.“

Tõepoolest, tüdrukule või naisele ei tohi kunagi tema vajadusi keelata, kui nende täitmiseks on võimalus. Isa või abikaasa peab tegema kõik, et tütar või naine millestki puudust ei tunneks. Amdouni lisab: „Islam pole vanust, mil tütre eest ei pea enam hoolitsema, teda moraalselt abistama ja kaitsma.“

Usklike ema Aisha (*raa*) jutustas: „Ma pole iialgi näinud inimest, kes sarnaneks nii palju Prohvetile (*saws*) nii käitumisega, oleku kui juhatusviisi poolest, kui tema tütar Fatima. Kui ta sisenes oma isa juurde, tõsis viimane, et talle vastu minna, võttis tal käest ja suudles teda ning pani ta enda kõrvale istuma. Ja kui ta (*saws*) läks oma tütre poole, tõsis tütar, võttis ta käe, suudles teda ning pani ta edna kohale istuma.“ (Abu Dawud).

11 Amdouni, Hassan, „La famille musulmane“, lk. 156.

12 Amdouni, Hassan, „La famille musulmane“, lk. 169.

10 „Eilse lapsed – laste kasvatus Alžeeria traditsionaalses keskkonnas“

NIMEVALIK KORAANI JA SUNNAT JÄRGIDES

Autor: Aisha

SOTSIoloogiline sissejuhatus

Nime valikul võib lähtuda väga erinevatest põhimõtetest. Reeglina valitakse nimi, mis vanemate kultuuris on levinud või vähemasti teada. Samas võime tänapäeva Eesti laste nimesid vaadates tihti imestada, kust küll vanemad sellised nimed leidnud on – mida kummalisem ja võõrapärasem, seda uhkem! Kust muidu saaks üks pisike Eesti tüdruk omale nimeks Chärlyz, Dyavolessa või Cayro-Liza ja pisike Eesti poiss Maye-Jander, Matrix või Riko-Givy?

Sotsioloogid võivad ühiskonna ja isegi indiviidide nimevalikust paljugi välja lugeda. Nii näiteks väidavad mitmed tuntud Prantsuse ühiskonnauurijad, et kõrgklassi ja kõrgema keskklassi inimesi iseloomustab suurem konservatiivsus laste nimede valikus. Töölisklassi rahva eesnimed on aga paari viimase kümnendi jooksul üleilmse amerikaniseerumise mõjul anglitseerunud. Palju kasutatakse näiteks selliseid nimesid nagu Jennifer, Kevin, Kelly, Steven jne.

Sama paralleeli võiks tegelikult tuua ka Eesti ühiskonnaga. Ka meil on võõrnimed (ja kummalised nimed) rohkem levinud just madalama haridustasemega inimeste hulgas, samal ajal kui „kõrgklassi“ (ehk Eesti mõistes siis kõrgema haridustasemega inimeste) hulgas on siiani levinud lihtsad ja „vanad Eesti nimed“ või Piiblinimed, nagu näiteks Aadu, Anna, Mai, Maria, Johannes jne. Tihti valivad Eesti kõrgema haridustasemega inimesed, samamoodi kui Prantsuse aristokraadipered, lapsele nime esivanemate nimede hulgast. Seega on taas kasutusse jõudnud näiteks sellised nimed nagu Paul, Gustav, Herman, Adeele, Marta, Oskar, Jaan, Miina jne.

OLuline valik

Iga moslem seisab suure tõenäosusega vähemalt üks kord elus mingi nimevaliku ees. Nime valimine on väga vastutusrikas, kuna nimi on midagi, mis jääb selle kandjaga terveks eluks. Seega tahaks iga lapsevanem oma

lapsele just selle õige nime leida. Millega peaks aga üks moslemipere oma lapsele nime valimisel arvestama? Mis on lubatud, mis keelatud?

KEELATUD JA MITTE-SOOVITATAVAD NIMED

Nimevalikus, nagu ka kõiges muus islamis, on reegliski see, et kõik, mis ei ole *haram* (keelatud), on järelikult *halal* (lubatud). Seega on kõige lihtsamaks näpunäiteks moslemist vanemale, et kui valitud nimi 1) ei ole ega sisalda endas midagi islamis keelatud ja 2) ei ole ka üks Jumala Enda nimedest, on see järelikult lubatud. Näiteks võib lapsele nimeks panna Abdurrahman (Armulisima sulane), aga mitte Ar-Rahman (Armulisim), sest see on üks Jumala nimedest.

Vanemad ei tohiks oma lapsele valida nime, mille tähendus kategoriseeriks lapse teise usku (n: Kristjan, Christian (kristlane), Kristiina, Christina (kristlanna), Juudit, Judith (juuditar) jne).

Kui kellestki saab moslem ja ta ise kannab nime, mis islami seaduse järgi keelatud on, olgu siis tegemist araabia- (n: Abdul-Messiah – Messiase sulane, Abdul-Kabah – Kaaba sulane jne) või muukeelse nimega, peab ta oma nime ära vahetama, kuna Prohvet Muhammed (saws) õpetas oma kaaslasti nii toimima, kui neil juhtus islamile vastuvõetamatu nimi olema. Näiteks oli Prohvet Muhammedi (saws) ajal väga levinud poisslaste nimeks Harb (Sõda), mille Prohvet (saws) käskis Silmi (Rahu) vastu välja vahetada.

Abu Huraira (raa) jutustas, et Prohvet Muhammed (saws) ütles: „Nimetage endid minu (ees)nime (Muhammed) järgi, kuid ärge nimetage mind minu *kunia* (Abul-Qasim) järgi.“ (Bukhari 1:110)

Jabir ibn Abdullah (raa) jutustas: „Jumala Sõnumitooja (saws) oli otsustanud keelata oma järgijatel nimeks panna Ya'la (kõrgendatud), Barakah (õnnistus), Aflah (edukas), Yasar (rikkus) ja Nafi' (kasulik), kuid ma nägin, et ta vaikis sellest hiljem ja ei öelnud kuni oma surmani mida-

gi. Seejärel otsustas Umar (raa) nende nimede panemise keelata, kuid loobus hiljem sellest ideest." (Muslim 5331) Abu Huraira (raa) edastas, et Jumala Sõnumitooja (saws) ütles: „Nimi, mida Jumal kõige enam vihkab, on Malik Al-Malik (kuningate kuningas).“ (Bukhari 819, Muslim, Abu Dawud, At-Tirmidhi)

Malik (raa) edastas Yahya ibn Saidilt (raa), et Jumala Sõnumitooja (saws) küsis lüpsikaamli kohta, keda kohe lüpsma hakati: „Kes seda kaamelit lüpsab?“ Üks mees tõusis püsti. Jumala Sõnumitooja (saws) küsis: „Mis su nimi on?“ Mees vastas: „Murra (mõrudus, kibedus).“ Jumala Sõnumitooja (saws) ütles talle: „Istu.“ Seejärel küsis ta: „Kes seda lüpsab?“ Üks mees tõusis püsti ja Jumala Sõnumitooja (saws) küsis: „Mis sinu nimi on?“ Ta vastas: „Harb (sõda).“ Jumala Sõnumitooja (saws) ütles: „Istu.“ Siis küsis ta: „Kes seda kaamelit lüpsab?“ Üks mees tõusis püsti ja Jumala Sõnumitooja (saws) küsis temalt: „Mis sinu nimi on?“ Mees vastas: „Yaish (ta elab).“ Jumala Sõnumitooja (saws) ütles talle: „Lüpsa.“ (Muwatta 54.24)

SOOVITATAVAD NIMED

Islami traditsiooni kohaselt peaksid eelistatavamad nimed olema need, mille alguses on Abd-ul... ehk „... sulane“. Neist omakorda on eelisseisus Abdullah (Jumala sulane) ja Abdurrahman (Armulisima sulane).

Abu Wahb Al-Jushami (raa) jutustas: „Prohvet (saws) ütles: „Nimetage endid prohvetite nimede järgi. Jumalale kõige kallimad nimed on Abdullah ja Abdurrahman, kõige tõesemad on Harith (maaharija) ja Hammam (suurmees, pealik) ja kõige hullemad on Harb (sõda) ja Murrāh.“ (Abu Dawud)

Väga hea on ka, kui moslem nimetab oma lapse mõne prohveti (as) nime järgi. Selle eeliseks on multikultuursete perekondade puhul, et väga paljud prohvetite nimed (n: Adam - Aadam, Nuuh - Noa, Yaqub - Jakob, Yusuf - Joosep, Dawud - Taavet, Younes - Joonas jne) on üle maailma tuntud ja aktsepteeritud.

Abu Musa (raa) jutustas: „Ma sain poja ja viisin ta Prohveti (saws) juurde, kes pani talle nimeks Ibrahim, pani talle suhu datli mahla (mille ta oli enne oma suus läbi närinud), palus Jumalal teda õnnistada ja andis siis lapse mulle tagasi.“ See oli Abu Musa (raa) vanim poeg. (Bukhari 8.218)

TAHAD PAREMAT NIME?

Kui värskel moslemil on nimi, mis on islami seaduse mõistes neutraalne (näiteks Kalle või Malle), ei ole tal kohustust seda ära vahetada, kuid ta võib seda teha, kui arvab, et leiab endale mõne parema nime. Islami konseptsiooni kohasel on nimi parem, kui see on alandlikum (näiteks Abdulbari - Looja sulane, Abdulala - Kõigekõrgema sulane jne). Teadke, et Paradiisis hakatakse meid kutsuma siinse elu parima nime järgi, *in ša Allah*.

Aisha (raa) ütles: „Prohvet (saws) vahetas inimeste nimed paremate vastu.“ (At-Tirmidhi 4774)

Abu Huraira (raa) jutustas: „Zainabi algne nimi oli Barrāh (jumalakartlik, n), kuid öeldi, et läbi selle annaks ta endale nagu eesõiguse jumalakartlikkusele. Seega vahetas Prohvet (saws) ta nime Zainabi vastu.“ (Bukhari 8.212)

Abu Wahb jutustas, et Prohvet (saws) küsis Hazn ibn Abu Wahbi käest: „Mis su nimi on?“ Ta vastas: „Hozn (järsk).“ Prohvet (saws) ütles: „(Aga) sa oled Sahl (sile).“ Hazn vastas: „Ei, sileda peal trambitakse ja seda põlatakse.“ Said ütles: „Ma arvasin siis, et järskus jääb peale seda meie hulka.“ (Abu Dawud)

Abu Dawud on öelnud, et Prohvet (saws) muutis selliseid nimesid nagu Al-As, Aziz (võimas, armas), Atalah, Shaytan (saatan), Al-Hakam (vahekohtunik (üks Jumala nimest)), Ghurab (kauge), Hubab (eesmärk) ja Shihab (leek) ja kutsus teda Hishamiks (lahkus). Ta (saws) muutis nime Harb (sõda) nimeks Slim (rahu). Ta (saws) muutis nime Al-Munba'ith (kes valetab) nimeks Al-Mudtaji' (kes astub üles). Ta (saws) muutis nime Afrah (viljatu maa) nimeks Khadrah (roheline). Ta (saws) muutis nime Shi'b Ad-Dalalah (mägine eksitee) nimeks Shi'b Al-Huda (mägine juhatustee). Ta (saws) muutis (hõimu)nime Banu Az-Zinyah (abielluvälise suhte lapsed) nimeks Banu Ar-Rushdah (õigel teel olivate lapsed) ja muutis nime Banu Mughwiyah (eksiteel oleva naise lapsed) nimeks Banu Rushdah (õigel teel oleva naise lapsed).

PEREKONNANIMI

Naissoost konvertiidid vahetavad tihti esimese asjana ära kogu oma nime - nii eesnime kui ka perekonnanime, hakates kandma oma abikaasa perekonnanime. Seda nad islami seaduse järgi aga teha ei tohiks, kuna keegi ei tohiks oma isa perekonnanimest loobuda. Seetõttu ei vaheta mosleminaised abiellumisel oma perekonnanime nagu lääneühiskonnas tavaks vaid jäävad eluks ajaks oma isa nime kandjateks.

KUNIA KASUTAMINE

Samas on lubatud, nagu juba mainitud sai, vahetada eesnime kui ka lisada oma nimele *kunia* („... isa“ või „... ema“ tiitel), näiteks: Abu Ameenah Bilal Philips (Abu Ameenah (Amina isa) Bilal (uus eesnimi Prohvet (saws) kaaslaste Bilali järgi) Philips (perekonnanimi, pärit isalt).

Kunia ei pruugi alati olla seotud otseselt lapse nimega vaid moslemit võib kutsuda ka millegi isaks või emaks, mis teda iseloomustab.

Sahl ibn Saad (raa) jutustas: „Ali kõige armsamaks nimeks oli Abu Turab (tolmu isa). Talle meeldis väga, kui me teda selle nimega kutsusime, sest (alguses) ei kutsunud keegi teda nii peale Prohveti (saws). Kord sai Ali (oma naise) Fatima peale vihaseks, läks välja ja magas mošees ühe seina ääres. Prohvet (saws) tuli teda otsima ja keegi ütles: „Seal seina ääres ta lamab.“ Prohvet (saws) läks ta juurde, kui ta selg oli tolmuuga kaetud. Prohvet (saws) hakkas ta selga tolmust puhastama, öeldes: „Ärka üles, oo Abu Turab!“ (Bukhari 8.223)

Allikad: <http://muttaqun.com/names.html>,
<http://www.epl.ee/?artikkel=253741>,
<http://limousin-poitou-charentes.france3.fr/emissions/c-est-mieux-le-matin/rubriques/famille-je-vous-aime/36286397-fr.php>,
<http://ress.revues.org/383>.

LISATEAVET LAPSEST

LAPSE ISIKLIK HÜGIEEN

Lilli Gross – pereõde

Lapsepõlves omandatud harjumused säilivad järjepidevalt kogu elu. Vanemate osa mänguealise lapse isiklike hügieeniharjumusi kujundades on eriti tähtis.

KÄTEPESU

*Juku, miks peab enne sööki käsi pesema?
Sellepärast et lusikat mitte ära määrada.*

Puhtuse hoidmine algab käte pesemisest. Käte pesemine vee ja seebiga on tõestatult efektiivne, et eemaldada neilt haigustekitajad.

Millal käsi pesta?

- Kohe pärast kojujõudmist.
- Eriti tähtis on käte pesemine enne söögitegemist ja sööma hakkamist.
- Käsi tuleb kindlasti pesta pärast tualetis käimist, muidu kanname edasi kõik need bakterid, mis meil soolestikus elavad.
- Käsi tuleb pesta alati pärast õues käimist.

Kuidas käsi pesta?

- Tee käed märjaks jooksva vee all.
- Käsi peab seebiga pesema vähemalt pool minutit, pärast seda tuleb saastunud seep kätelt puhta veega maha pesta.
- Ära unusta pesemast käe tagaselga, sõrmi, pöialt ja küünealuseid.
- Loputa käed volava vee all.
- Kuivata käed hoolikalt selleks mõeldud käterätikuga.

NAHA JA JUUSTE PESU

Terve naha puhul pestakse last veega ja mustad kohad

õrnatoimelise dušigeeliga. Tavalise seebi asemel oleks hea pesta last naha niiskuse tasakaalu hoidvate dušigeelidega, kuna lastele mõeldud pesemisvahendid kuivatavad nahka tavalistest pesuainetest vähem. Kuiva nahaga lapse puhul võib seebi asemel kasutada pesemiseks ka kerget baaskreemi. Peale pesemist kuivatatakse nahk hoolikalt. Terve lapse nahk ei vaja üldjuhul kreeme, kuid kuivadele nahapiirkondadele võib kanda baaskreemi. Juuste pesuks kasutatakse kas ainult vett või õrnatoimelist laste šampooni. Pead tuleks pesta korra nädalas laste šampooniga. Kuna mänguikka jõudnud lapsel on väljakujunenud potirežiim ning lõikunud kõik piimahambad, siis peaks ka lisaks vannis käimisele meeldivaks harjumuseks saama regulaarne käte- ja hammaste pesu.

HAMMASTE EEST HOOLITSEMINE

Tervislikud söömisharjumused

Et hoida ära hammaste lagunemist, on eriti olulised tervislik toit, liigse magusa vältimine ja söögiaegade korrapärasus. Suu bakterid toodavad suhkrust ja tärklisest happeid, mis lahustavad hamba pinda. Normaalne sülg parandab happe põhjustatud kahjustused. Kui aga süljele ei jää piisavalt aega, tekivad hammastesse vähehaaval augud.

Söömine ja joomine tuleb koondada söögiaegadele ning kasutuid vahepalasid vältida. Vesi on parim janu jook ning seda võib muretult juua ka söökide vaheaegadel.

Hammaste harjamine

Hambaid harjatakse igal õhtul ja hommikul. Oluline on vanemate eeskuju rutiini kujundamisel. Vanemad võiksid last harjamisel aidata, kuid samas tuleks jätta lapsele endale võimalus õiget tehnikat õppida. Harja liigutatakse edasi-tagasi lühikeste hammastereasuunaliste liigutustega. Tähelepanu tasub pöörata eriti igemepiirile.

Kui lapsel tulevad jäävhambad, peab neid eriti hoolsalt puhastama.

Hammaste pesu peaks kestma umbes 3 minutit. Hambapastat pannakse harjale vaid väike herneterasuurune raas. Pasta floor mõjub paremini, kui suud üksnes kergelt loputada.

PARASIIDID

Kui avastate lapsel parasiidid, on oluline mitte häbi tunda, vaid teha kindlaks nakkusallikas ja teavitada lastekollektiivi ja sõpru. Nii hoiate ära parasiitide laia leviku.

Peatäi

Kõige sagedamini on täid 3–11aastastel lastel, kuivõrd nad on teistega kõige rohkem kehalises kontaktis. Täi levib otsesest kokkupuutest nakatunud inimestega, nen-

de juustest, kammilt, mütsilt, kõrvaklappidelt, käterätilt. Peatäi elab ainult inimese peas juustega kaetud alal. Lemmikpiirkonnad on kõrvatagused ja juustepiir kaelal. Lükates juuksed lahku ning vaadates juukseid peanaha lähedal, on näha juuste küljes valkjaid tinge tavaliselt just kõrvade taga ja kaelal. Peatäidest võib olla tingitud ka lümfisõlmede suurenemine kaelal ja kõrvade taga.

Kuidas vabaneda?

Määri juuksed peamäärdega või pese apteegis saada oleva pedikuloosivastase šampooniga. Puhasta tolmuimejaga põrandad, vaibad, pehme mööbel, seejärel puhasta ja vaheta ka tolmuikott, sest tingud on veel 10 päeva elus. Pese rõivaid tulise veega. Täile on surmav temperatuur alla 22° ja üle 44° C. Madalamal temperatuuril pestud riided tuleb üle triikida.

Kõike, mida ei saa pesta, kuid mis võib olla nakatanud (mütsid, paksud mantlid), pane kaheks nädalaks suletud kilekotti. Autos ei tohiks unustada puhastada istmekatteid.

Kuidas ennetada?

Samad reeglid kehtivad nii kodus, lasteaias kui ka laagris:

- Igaühel on oma isiklik kamm, juukseklambrid ja patsikummid.
- Igaühel on oma padi, mida teisega ei vahetata.
- Enne vööri juukseharja või kammi kasutamist pestakse see puhtaks.
- Pärast teisele laenamist tuleb puhtaks pesta ka oma kamm.

Sügelised

Kuigi sügelised on kehva hügieeni tagajärg, võib need parasiidid oma kehale saada ka puhas inimene. Sügelised levivad nahakontakti kaudu inimeselt, kes haigust põeb. Lest võib haakuda ühiseid käterätte või kindaid kasutades, kuid ka näiteks kaupluses valmisriideid selga proovides.

Sügelisi tekitab väike nahalest, kes on inimsilmale vaevalt nähtav. Sügeliste ainevahetus kiireneb öhtul ja öösel ning just siis asuvad nad tegevusse. Laps hakkab ennast kratsima, tekitades rohkesti kriimustusi. Neis hakkab arenema nahapõletik ja -mädanik, tekivad kärnad. Sügelised puurivad ennast läbi marrasnaha ja tekitavad selle alla käigud. Sügeliskäik on nahast veidi kõrgem kuni sentimeetripikkune jooneke. Lest eelistab käikudeks inimese sõrmede sisekülgi, randme sisepinda, peopesi ja küünarnukke, lastel ka jalatallaaluseid.

Kuidas ära hoida?

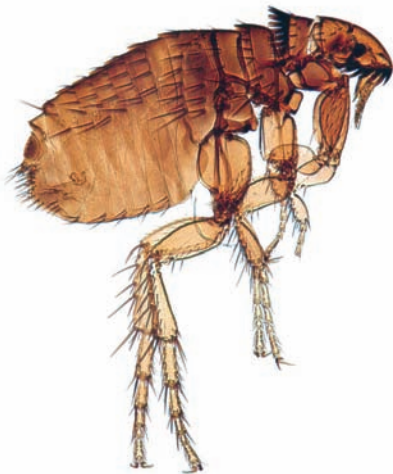
- Hoolikas hügieen. Eriti tähtis on pesta käsi!

Kuidas vabaneda?

Ravida tuleb kõiki pereliikmeid. Ravim kanda kogu kehale. Ihu- ja voodipesu vahetada enne ravikuuri alustamist ja pärast lõppu. Mänguasjad tuleb hoida kuni kaks nädalat kilekotti suletuna. Et ravi oleks edukas, tuleb pärast nende vahendite pealekandmist vahetada voodi- ja ihupesu ning tekk ja pesta neid vähemalt +60° juures üle 10 minuti. Käterätte tuleb vahetada kaks korda päevas.

Kirbud

Kirbud levivad koduloomade ja nende pesade kaudu. Kirbu hammustus põhjustab tugevasti kiheleva ja punetava kubla, mille keskel on veidi verd. Harilikus keskmiselt puhtas kodus ei parasiteeri kirbud inimesel püsivalt, peremeheta jäänud kirp peab vastu kõigest mõned päevad. Kuid ka kõige hoolikama koristamisega jääb meie majapidamisse veel rohkesti kirbumune.

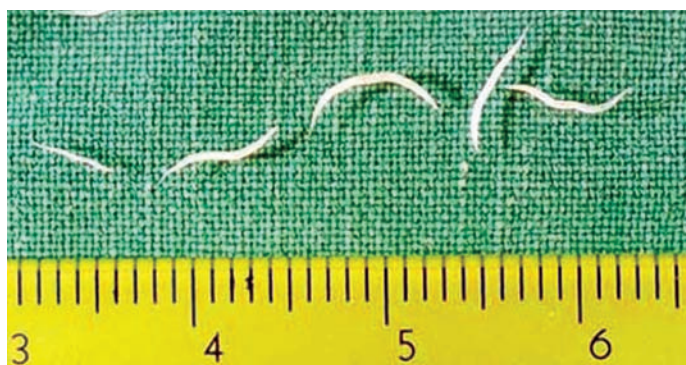

Kuidas vabaneda?

Kirpude tõrjumiseks on vaja vältida lindude ja väikeloomade pesi eluruumides. Kirpude esinemiskohad pritsitakse puutemürkidega või aerosoolidega. Täide ja kirpude tõrjet vajavad ka pehmed mänguloomad. Parasiitidest vabanemiseks panna mänguasjad kilekotti ja 48 h sügavkülma.

Sooleparasiidid

Sooleparasiidid on inimese sooles elutsevad ussnugilised. Nakatutakse mustade käte või saastunud söögi (aed- või puuvilja, liha või kala) kaudu. Paljudel inimestel ussid haigustunnuseid esile ei kutsu, vahel ilmnevad aga seedehäired ja väsimus. Ussnugiliste munad roojas on märk infektsioonist. Ümarusside klassi kuuluvatest sooleparasiitidest on kõige rohkem levinud askariidid ehk solkmed ning naaskelsabad ehk linaluu-ussid ehk niitussid (*Enterobius*). Solkmed ehk askariidid arenevad inimese peensooles 2,5 cm pikkusteks roosakateks ussimunadeks, mis on saadud mustade kätega (lastel saastunud maapinnal ja liivakastis, tolmusel põrandal

koeraga mängides) ning saastunud puuviljade, köögi- viljade ja marjade söömisel (ka kärbsed võivad solkmete mune levitada!). Solkmetõbi toob kaasa isuhäired, iivelduse ja suurenenud süljevooluse, aeg-ajalt kõhuvalu ning oksendamise (solkmed võivad väljuda suu kaudu). Lastel on seedehäired ka kõrge palaviku ja erutuvusega, nad muutuvad jonnakaks. Solkme munade avastamiseks uuritakse rooja mikroskoobiga.

Naaskelsabad ehk linaluu-ussid on väikesed valge niiditsa taolised 1 cm pikkused ussikesed, mis liikudes põh-

justavad öösiti päraku piirkonna sügelemist. Rohkem on neid lastel, kes kipuvad nii sõrmi kui ka mänguasju (millel on ussimunad) suhu panema. Kuu aja jooksul tekivad soolestikus munadest küpsed linaluu-ussid. Kui laps end kratsib, siis võivad ussimunad sattuda ta kätele ja sealt suhu, ning ring kordub. Linaluu-ussid võivad põhjustada ka laste voodimärgamist, kuid kõhuvalu linaluu-ussid enamasti ei tekita. Kui teisi usse avastatakse väljaheites ussimune leides, siis naaskelsabased vaid päraku piirkonna kaabet uurides (vahel on näha väljaheitel ka usse).

Kuidas neid ära hoida?

- Tuleb järgida kõiki hügieenireegleid. Alati peab pesema käsi, ka küünealuseid enne söömist, pärast tualetis käimist ja enne magamaheitmist.
- Mitte närida küüsi.
- Pesta hoolikalt köögi- ja puuvilja (eriti kui süüa neid toorelt).
- Koertele ja kassidele on vaja regulaarselt teha ussitõrjet.

Kuidas sooleparasiitidest vabaneda?

- Ravi parasiitidevastaste ravimitega, mille kohta küsige nõu perearstilt või pereõelt.
- Ravi saavad kõik pereliikmed samaaegselt.
- Ihupesu tuleb vahetada iga päev. Aluspesu tuleb pärast pesemist ka triikida.

Allikas: http://www.kliinikum.ee/attachments/114_lapse-areng.pdf

NAISTEVALUS HIINA

Tõlkinud: Aisha

Allikas: TÜ prantsuse filoloogia tõlkepraktika; ajalehes ilmunud uurimus

Hiinas on praeguse seisuga mehi rohkem kui naisi. Kuigi selle ebanormaalse olukorra põhjused - valikuline abort ja ebapiisavast hoolitsusest tingitud liialt kõrge noorte tüdrukute suremus - on teada, on tagajärgi jätkuvalt raske hinnata.

Juba ligi kolmkümmend aastat on Hiina majandus oma ajaloos enneolematul tõusuteel. Aastatel 1978-2003 kasvas rahvamajanduse kogutoodang seitse korda, perekondade keskmine sissetulek viis korda. Paralleelselt sellega on langenud hiinlannade viljakus, laskudes 1970. aasta 5,7lt lapselt naise kohta praegusele 1,8le lapsele, muutes sedasi põhjalikult Hiina demograafilist maastikku. Rahvastiku juurdekasv on seega väga väike (vähem kui 1% aastas), kuid laste arvukuse vähenemise ning eluea pikendamise tagajärjel elanikkond vananeb. Aastaks 2030 on üks kuuest hiinlasest üle 65e aasta vana. Selline asjade kulg toob endaga loomulikult kaasa teatud tagajärjed pensionite ja vanuritele loodud infrastruktuuride arendamise vallas.

See ei ole aga ainus demograafiline väljakutse, millele Hiina peab lähematel aastakümnetel vastu astuma. Riigis on arenemas üks vägagi ebatüüpiline olukord: nais-tepuudus. Hiinas on mehi järjest rohkem ning naised ei moodustavad seal mitte veidi enam kui poole elanikkonnast, nagu enamuses muudes maailma regioonides, vaid hoopis veidi alla poole. Tegu on demograafilise kõrvalekaldega, millel on tulevikus tervele ühiskonnale olulised tagajärjed.

PATRIARHAALNE ÜHISKONNAKORRALDUS

Kui meestel ja naistel on võrdne ligipääs tervishoiule, kaldub rahvastiku vaekauss alati naiste kasuks. Euroopas, mida peetakse kõigist maailmajagudest kõige naisterohkemaks, oli 2005. aastal 48,1% elanikkonnast mehed. Euroopale järgnevad Ameerika (49,3%), Okeania (49,8%) ja Aafrika (49,9%). Aasia on aga ainus maailmajagu, kus mehed moodustavad 51%-lise enamuse.

Eriti tugevalt paistab Aasias silma Hiina, kuna seal moodustavad mehed 51,5% rahvastikust, mis on peale Pakistani kõige kõrgem meeste protsent maailmas. Pealegi on sealne meeste osakaal kasvanud juba viimased 20 aastat.

Tuleb tõdeda, et esiteks pole meeste ülekaal Hiina rahvastikus tekkinud loomulikult teel ja teisalt kasvab see pool kiiremini kui naiste osakaal. Antud olukord on tingitud kahest 1980. aastail ilmnenu nähtusest: erakordselt kõrge poeglase sündimus ning tütarlaste ülemäära kõrge suremus, eriti esimesel eluaastal.

Hiina ühiskonnas on poegade eelistamine tingitud patriarhaalsest ning konfutsionistlikust ühiskonnakorraldusest, mille kohaselt asetatakse mees naisest kõrgemale. Viimaste aastakümnete majanduslikust moderniseerumisest hoolimata on tüdrukud ja naised säilitanud teisejärgulise staatuse. Pojad aga seevastu pakuvad mitmeid eeliseid, nagu näiteks perekonna järeltulijate kindlustamine, vanemas eas vanemate eest hoolitsemine ja majanduslik toetus. Kuna 1973. aastast kehtiv sünde piirav seadus näeb ette luba iga sünni jaoks ning määrab karistuse igale perekonnale, kus on lubatust rohkem lapsi, on tütreid muutunud soovimatuteks lihtsal põhjusel, et nad võtavad oma vanematelt võimaluse poega saada. Sellise piirava poliitika kõrval tuleb arvestada ka hiljutiste muutustega pereplaneerimise osas. Majanduslike reformide kontekstis on aina rohkem ja rohkem perekondi, kes, arvestades elukalliduse tõusu ning ühiskonna moderniseerumist, otsustavad väiksema perekonna kasuks. Jätkuvast poeglase eelistamisest tingituna, jätkub lapse soo valimine nii enne kui ka peale sünni.

EBANORMAALSELT KÕRGE SUREMUS NAISSOOST IMIKUTE SEAS

Kui on kohustuseks või sooviks saada vaid üks, maksimum kaks last ja tahetakse kindlasti poega, on ainukeseks väljapääsuks võimaluse piirides tütre sünni takistamine. Kõigi Hiinas avastatud diskriminatsioonivormide hulgas kõrvaldab just valikuline abort kõige enam tüdrukuid. Tänapäeval on tehnoloogia areng teinud võimalikuks oma järglaste sugu valida peale paari kuud rasedust teostatavate ultraheli või kromosoomuuringute abil. Kui tegemist on poisiga, võib rõõmustada, kui aga tüdrukuga, seab see vanemad dilemma ette: kui tütar alles jätta, kas on siis veel uut võimalust poega saada? Ning kas vastaval juhul ollakse võimelised maksma laste suurenevaid ülalpidamis- ning koolituskulusid? Selle asemel, et pojast loobuda, otsustavad vanemad seega tihti abordi teel tütre vabanemise kasuks.

Juba 1949. aasta kommunistlikule revolutsioonile eelnevatel aastakümnetel oli laste, ja sellest tulenevalt ka täiskasvanute sooline jaotuvus tasakaalust väljas, eriti just äärmiselt kõrge suremuse tõttu naissoost laste hulgas, mille peamiseks põhjuseks oli nende tapmine. Antud tava vähenemine ja naise staatuse paranemine 1950. aastatest alates, mil mingit sündivuskontrolli ei olnud veel peale sunnitud, võimaldas taastada tasakaalu tüdrukute ja poiste vahel. Kuid 1980. aastatel katkes sugude loomulik reguleerimine taas. Tugevdades oma sündide reguleerimise poliitikat, soovis Hiina majanduse arengu takistuste kõrvaldamiseks pidurdada oma demograafilist kasvu. Hoolimata isikuvabadustest ning kultuuritraditsioonidest olid alates 1979. aastast vanemad sunnitud leppima vaid ühe lapsega. Sel hetkel saigi ainulapse poliitikast de facto ainsa poja reegel. Keegi ei olnud nõus loobuma võimalusest poega saada ja seetõttu hakkas tüdrukuid puudu jääma, kuna nood olid muutunud soovimatuteks. Sündivate laste sooline jaotuvus, mis tavaliselt on umbes 105 poissi 100 tüdruku kohta, ulatus 1990.

aastal 111e poisini. Kümme aastat hiljem ulatus see juba 117e poisini, mis tähendas 10%-list tüdrukute puudust sünnil. Nii ongi kahekümne viimase aasta jooksul sündimata jäänud ligi 12 miljonit tädrukut.

Poisslaste ülekaal sünnil ei ole Hiina ainuke demograafiline hälve. Ühiskondades, kus naised ei diskrimineerita ei tervishoiu ega toitumise osas, on igas vanuses meestel suurem kogem kui naistel. See on loomulikult kompensatsiooniks samuti igati loomulikule meeste ülekaalule sünnil. Hiinas kehtib see reegel täiskasvanute, kuid mitte kõige noorema vanusegrupi laste puhul.

Kommunistide poolt 1950. aastatel paika pandud tervishoiupoliitika on endaga kaasa toonud märkimisväärseid edusamme laste ellujäämises: tänane imikute (kuni 1 aasta) suurem on võrreldes 1950. aastatega kuus korda väiksem. Kuid samas on 1980. aastatest kasvanud lõhe erinevast soost laste suremuses tüdrukute kahjuks. Ilma inimese vahelesekumiseteta on poisslaste suurem tüdrukutega võrreldes ligi 20% kõrgem. Hiinas kadus see seaduspära juba 1970. aastatel, mil poisslaste suurem ületas vaid 12% võrra tüdrukute oma. Alates 1980. aastate lõpust on olukord veelgi halvenenud: nüüdsest sureb tüdrukuid lausa 30% rohkem kui poisse, mis viib tütarlaste suuremuse ebanormaalselt kõrgele – neid sureb 50% rohkem kui poeglapsi.

KUS ON NAISED?

Hiina ei ole ainus naistedefitsiidiga riik. Maailmas olevat puudu ligi 100 miljonit naist, millest suur enamus Aasias.

Aruanne on masendav: naistedefitsiit maailma rahvastikus olevat tänapäeval 100 miljonit ja asuvat eelkõige Aasias. Hiina (rahvastiku suuruselt maailmas esimesel positsioonil) ei ole ainus riik, keda see puudutab. Nimekirja lisanduvad veel India (teisel kohal), Pakistan (kuuendal kohal), Bangladesh (seitsmendal kohal), Taiwan ja Lõu-

na-Korea – kuus riiki, mis annavad juba üksi 2,8 Maa 6,5st miljardist elanikust. Nende rahvastikus on mehed enamuses, eriti just Indias (50,6% mehi), Bangladeshis (51,1% mehi) ja Pakistanis, mis hoiab ka rekordit (51,6% mehi). Nende riikide ühiseks jooneks on tugev eelistus poegade suhtes, mis muutub seda tugevamaks, mida vähem on naise kohta lapsi. Indias sünnib tänapäeval 111 poissi 100 tüdruku kohta, Taiwanis 110. Lõuna-Koreas on peale seda, kui nähtus saavutas 1990.-te aastate keskel oma kõrgpunkti, ületades 115 poissi 100 tüdruku kohta, olukord stabiliseerunud, näidates 2004. aastal meessoos ülekaaluks sünnil 108.

Konfutsianism, islam või hinduism – olgu nende a priori vastandlike ühiskondade kultuuriruum milline tahes, omad sarnasused on neil siiski. Nii Indias kui Hiinas on tütar oma vanemate juures vaid läbikäigul. Abielludes ta lahkub, et oma mehe perele pühenduda. Üks hiina kõnekäänd ütleb, et tütre kasvatamine on nagu teise mehe põllu harimine. Indialaste jaoks on see naabri aia kastmine. Patriarhaalne süsteem, isaliini pidi jooksivad perekonnad, sotsialiseerimistprotsess, mis julgustab naise allumist oma mehele ning mehe perele, korraldatud abiellud ... Ühesõnaga: pere säilitamiseks, oma nime edasi andmiseks ja ühiskondliku ning bioloogilise paljunemise kindlustamiseks on vaja poega.

Bangladeshis ja Pakistanis, kus naised teevad veel kaks kuni kolm korda rohkem lapsi kui Hiinas, Taiwanis või Lõuna-Koreas, on diskrimineerimise mõõdupuuks põhiliselt ellujäämine. Koos Indiaga kuuluvad Taiwan ja Lõuna-Korea nende maailma haruldaste riikide hulka, kus naiste eeldatav eluiga on võrdne meeste omaga. See kujutab endast demograafia seisukohast ebavõrdsust, kuna tavaliselt peaks vahe olema naiste kasuks. Võrdluseks võib tuua kaheaastase vahega Musta Aafrika, mis on üks maailma vaesemaid regioone, kuueaastase vahega Malaisia, seitsmeaastase vahega Jaapani ... Indias, Taiwanis ja Lõuna-Koreas töötab naise loomuliku eelise vastu seega inimene, kinnitades nii naise sotsiaalselt alamasse staatusesse, või loodus ise, määrates naisele sünnitusega seotud riskide kandmise. Kõigest hoolimata on sugudevaheline ebavõrdsus surma ees just väikelaste puhul kõige tugevam. Indias on kuni 5-aastaste tüdrukute suurem 7%, Pakistanis 5%, Bangladeshis 3% kõrgem kui poistel. Islamiriikides nagu Tuneesia, Egiptus või Mauritania, mille arengutase on eelnevate riikidega võrreldav, peab aga reegel, mille kohaselt kuni 5-aastaste poiste suurem ületab mõne punktiga samas eas tüdrukute suuremuse, paika. Seega ei ole Pakistani ja Bangladeshis moslemitüdrukute suuremuses võimalik süüdistada mitte islamit vaid India subkontinendi (ja Kesk- ning Ida-Aasia) tugevaid kultuuritraditsioone, mis eelistavad poeglapsi.

ELU EESMÄRK - PARADIIS

Tõlkinud ja koostanud: Amina Iirimaalt

JEESUSE LUGU VII

ÜLESTÖSTMINE VÕI RISTILÖÖMINE?

„... et nad ütlesid: „Me tapsime Messias Jeesuse, Maarja poja, Allahi sõnumitooja.“ Nad ei tapnud teda, ega löönud teda ka risti, vaid see näis neile nii ning need, kes seda ei usu, on täis kahtlusi. Neil ei ole kindlaid teadmisi, nad järgivad vaid oletusi. Tõesti, nad ei tapnud teda ...“ (4:157)

Pärast seda kui Jeesuse (*alaihī salam*) juutidest vastased kaebasid tolle ajal võimul olnud kuningale ning juhtisid tolle eksiteele, sest nad himustasid Jeesust tappa ja risti lüüa, sai prohvet Jeesus taevasse tõstetud.

Ibn Abu Hatim on edastanud Ibn Abbasilt (*radiya Allahu anhu*): „Kui Allah tahtis Jeesuse üles taevasse tõsta tuli viimane oma kaaslaste juurde majja. Kokku oli seal kaks-teist inimest, kellest mõned olid tema jüngrid. Ta oli äsja end pesnud ja tema pea pealt tilkus veel vett. Ta teatas neile: „Teie hulgas on neid kes ei usu minusse kaksteist korda pärast minusse uskumist.“ Siis ta küsis: „Kes teie seast võtab minu sarnasuse ja tapetakse minu asemel, et ta jõuaks minu auastmele?“ Nooruk astus ette, kuid Jeesus palus temal tagasi istuda. Seejarel kordas ta sama küsimust ja sama nooruk tõusis püsti, tuli edasi ning kostis: „Mina“. Jeesus ütles: „Sina oled see!“ Siis Jeesuse sarnasus pandi temale ning ta ise tõsteti maja (katuse)aknast üles taevasse.“

Juudid tulid teda otsima. Nad võtsid tolle nooruki, löid ta risti ja tapsid ta. Hiljem jaotati nad (st Jeesuse sõnumi järgijad) kolme rühma.: üks, keda kutsutakse jakobiitideks (*ya'qubiya*) usuvad, et Jumal ise oli nende seas ja jäi nendega nii kaua, kui Ta tahtis, siis läks tagasi taevasse;

teine, keda kutsutakse nestoriaanideks (*nasturiya*) uskusid, et see oli hoopis Allahi poeg, kes oli koos nendega ja jäi nende sekka nii kaua, kui tahtis, siis Allah tõstis ta üles; kuid tõsiusklike grupp andis teada, et ta oli Allahi sulane ja Tema sõnumitooja, kes jäi nendega seniks, kui ta soovis, siis tema Isand Allah võttis ta üles enda juurde. Kaks uskmatute rühma liitusid omavahel usklike vastu ja võtsid neilt elu ja nõnda said tõelised Jeesuse õpetused, islam õpetused pimedusse maetud kuni Allah saatis prohvet Muhammadi (*salla Allahu alaihi wa sallam*).

Hasan Basri ja Ibn Ishaq ütlesid: „Kuningas, kes käskis Jeesuse surma saata oli David bin Naura. Ta andis käsu Jeesus tappa ja risti lüüa. Nad ümbritsesid Jeesuse, kes oli majas Bait-ul-Maqdises. Oli laupäeva öö. Kui nad olid parajasti majja sisenemas, pandi tema sarnanus ühele neist, kes oli seal kohal koos temaga. Ja Jeesus tõsteti maja (katuse)aknast taevasse. Kui sõdurid majja astusid, leidsid nad sealt noormehe, kes oli muudetud Jeesuse sarnaseks, võtsid ta endaga ja löid ta risti. Nad isegi panid mõnitamiseks ta pea peale okkakrooni. Need kristlased, keda sel ajal seal ei olnud, uskusid aga seda, mida juudid väitsid – et nad tõesti hukkasid Jeesuse.“

Allah ütleb: **„Ja Raamatu Rahvaste hulgas nad tõesti kõik usuvad temasse enne ta surma. Ja Ülestõusmispäeval on ta nende üle tunnistajaks.“** (4:159) See viitab ajale, mil prohvet Jeesus (*alaihī salam*) laskub enne Kohtupäeva maa peale, tapab sead, murrab Risti, muudab *žizja'* kehtetuks ja võtab vastu (inimestelt) ainult islamireligiooni.

Ibn Jarir on edastanud Wahb bin Munabbihlt: „Jeesus tuli koos oma seitsmeteistkümmne jüngriga majja. Sõdurid tulid ja piirasid maja ümber. Kui nad majja sisenesid, pani

¹ Riigimaks, mida islamiriigis elavad kristlased ja juudid maksavad, kuna nad ei ole moslemid ja seega religioosset zakaati ei maksa.

Allah kõikidele neile seesolevatele Jeesuse sarnasuse. Nad sattusid segadusse ja lausuvad: „Te olete meid nõidunud, tulgu Jeesus meie juurde või tapame teid kõiki.“ Jeesus ütles oma kaaskondlastele: „Kes ostab täna koha žannas (Paradiisis)?“ Üks mees vastas: „Mina“, ja astus uksest välja, väites, et tema on Jeesus. Nad võtsid ta endaga ja löid ta risti. Ja nõnda nad said väärpildi osaliseks oma uskumises, et tõepoolest tapsid Jeesuse. Samuti said peidetud ka kristlased ise. Kuid Jeesus tõsteti tollel päeval Allahi juurde taevasse.

Ibn Asakir lausus: „Maarja elas pärast Jeesust viis aastat ja suri viiekümne kolme aastaselt.“

Hasan Basri ütles: „Jeesusel oli 34-aastane, kui ta taevasse tõsteti.“ Sa'id bin Musayyaib aga ütles: „Ta oli 33-aastane, kui ta taevasse tõsteti.“

Kasutatud kirjandus: „Stories of the Prophets“, Ibn Kathir

سَلَامٌ عَلَيْكَ

Dr. A.B. Philips

Jeesuse tõeline sõnum

Tõlkinud: Aisha

SISSEJUHATUS

Jeesus Kristus on maailma kahe kõige rohkemate järgijatega religiooni – kristluse ja islami – ühisosa. Järgnev uurimus Jeesuse sõnumist ja isikust põhinebki sellel ühisosal. Loodetavasti mõistavad nii moslemid kui ka kristlased läbi selle uurimuse paremini Jeesuse tähtsust ja tema sõnumi tähendust.

Et Jeesuse tõelist sõnumit ära tunda, peab uurimuse käigus säilitama objektiivsuse. Me ei tohi lasta emotsioonidel varjutada oma nägemist ja seega muutuda tõe suhtes pimedaks. Me peame Jumala abiga vaatama kõigile küsimustele mõistuspäraselt ja eraldama tõe vales.

Kui vaatame kõiki erinevaid valesid uske ja hälbinud uskumusi üle maailma ning innukust, millega nende järgijad oma usku alal hoiavad, mõistame peagi, et need inimesed ei saagi tõe näha, kuna nad on oma uskumusse pühendumisest pimestatud. Nende järjekindl truudus ei põhine reeglina mitte intellektuaalsel arusaamal sellest õpetusest, vaid võimsal kultuurilisel ja emotsionaalsel mõjul. Kuna nad on üles kasvanud teatud perekonnas ja ühiskonnas, hoiavad nad ka kramplikult selle ühiskonna usust kinni, arvates et just nemad on õigel teel.

Ainus viis, kuidas millegi kohta tõe välja selgitada, on seda asja süstemaatiliselt ja loogiliselt uurida. Kõigepealt kaalume me tõendeid ja seejärel võtame vastu otsuse, kasutades intelligentsi, mille Jumal on meile andnud. Materiaalses maailmas on just intelligents see, mis eristab inimese loomadest, kes käituvad vaid vastavalt oma instinktidele. Peale seda, kui oleme objektiivse tõe välja selgitanud, peame end emotsionaalselt sellele pühendama. Jah, ka emotsionaalsel pühendumisel on oma koht, kuid

see peab alati tulema peale teema põhjendatud ja läbimõeldud mõistmist. Emotsionaalne pühendumine on hädavajalik, kuna see on tõendiks tõelisele mõistmisele. Vaid siis, kui suudetakse korralikult ja põhjalikult teema reaalsust mõista, ollakse ka vaimset valmis seda reaalsust innukalt toetama.

Just sellest intellektuaalsest ja vaimsest vaatepunktist lähtudes analüüsime järgnevatel lehekülgedel Jeesuse sõnumit ja selle tähtsust neile, kes soovivad Jumala tahte järgi oma elu seada.

Dr. Bilal Philips,
Saudi Araabia,
1989.

1. PEATÜKK

PÜHAKIRJAD

Teema „Jeesuse tõeline sõnum“ võib jaotada kaheks peamiseks osaks:

1. Jeesuse sõnum
2. Jeesuse isik

Selleks, et mõista Jeesuse sõnumit, peame me teadma, kes ta oli. Kuid selleks, et mõista, kes ta oli, on oluline ka tuvastada ja mõista ta sõnumit.

Jeesuse identiteedi ja sõnumi sisu kohta on võimalik andmeid koguda kahest erinevast allikast. Üks neist põhineb ajaloolistel dokumentidel, mille tänapäeva ajaloolased on tolle aja kirjatükkidest ja reliikviatest kokku kogunud, ja teine põhineb ilmutatud pühakirjadel.

Tegelikult on Jeesuse Kristuse isiku ja sõnumi kohta alles väga vähe ajaloolisi tõendusmaterjale. Tolle-

aegsetes ametlikes dokumentides märked Jeesusest peaaegu puuduvad. Piiblit uuriv teadlane R.T. France kirjutab: „Ükski 1. sajandi kirjatükk ei maini teda, nagu ei ole ka säilinud ühtki asja või ehitist, mis oleks temaga kuidagi eriliselt seotud.“¹ See fakt on viinud isegi mitmed lääne ajaloolased valearu- saamale, et Jeesus ei ole kunagi elanudki.

Seetõttu peame oma uurimuse põhialusena kasutama pühakirju, mis räägivad Jeesuse isikust ja tema sõnumist. Kasutame neid pühakirju, mida kristlased ja moslemid ise ametlikult tunnustavad. Et aga nendes pühakirjades oleval informatsiooni adekvaatselt analüüsida, peame kõigepealt nende tõepärasuses kindlad olema. Kas tegemist on usaldusväärsete dokumentaalse tõestuse allikatega, inimese loodud juttude ja müütidega või seguga mõlemast? Kas Piibli Vana ja Uus Testament on jumalikult ilmutatud pühakirjad? Kas Koraan on autentne?

Selleks, et Piiblit ja Koraani saaks Jumala sõnaks pidada, peavad need olema vabad igasugustest seletamatutest vasturääkivustest. Nende sisu ja autorite suhtes ei tohiks olla mingit kahtlust. Kui asjalood on nii, võib Vanas ja Uues Testamendis ning Koraanis sisalduvat materjali Jeesuse isiku ja sõnumi tuvastamisel usaldusväärseks informatsiooniallikaks pidada.

AUTENTSED KÄSIKIRJAD

Väga paljud erinevad kristluse harude ja sektide õpetlased on kinnitanud, et suur osa Piibli materjalist on kahtlase autentsusega.

Raamatu „The Myth of God Incarnate“² eessõnas kirjutab kirjutaja järgmist:

„Lääne kristlus tegi 19. sajandil kaks peamist uut täpsustust seoses laienenud inimteadmistega: see nõustus, et inimene on osa loodusest ja on arenenud läbi evolutsiooni erinevatest eluvormidest. Maal ja see nõustus, et Piibli raamatud on kirjutatud erinevate inimeste erinevates olukordades ja seega puudub neil verbaalne jumalik autoriteet.“³

Rahvusvahelise uudisteajakirja Newsweek⁴ artiklis nimega „O Lord, Who Wrote Thy Prayer?“⁵ jõudsid grupp peamisi protestantlikke sekte esindavad ja USA Rooma katoliku kiriku tuntud õpetlased peale üksikasjalikku vanimate Uue Testamendi käsikirjade uurimist ühisele järeldusele, et ainsad sõnad Meie-Isa⁶ palvest, mida tõesti Jeesusele omistada saab, on „meie Isa“. Nende igati haritud kiriku õpetlaste uurimuse kohaselt on seega kõik sõnad, mis tulevad peale Meie-Isa palve – kristluse ühe olulisima palve – kaht esimest sõna, lisanud kiriku kirjutajad, kes sajandeid hiljem evangeeliumite käsikirju ümber kirjutasid. Uudisteajakiri US News & World Report

tsiteerib sama uurimisgrupi sõnu, kirjutades, et üle 80% sõnadest, mis evangeeliumites Jeesusele on omistatud, võivad tegelikult hoopis apokrüüfilised⁷ olla. Siia hulka loetakse ka Jeesuse armulaua kõne viimase õhtusöögi ajal („Võtke, sööge. See on mu ihu ...“) ja kõik, mis ta olevat ristilööduna öelnud.⁸

Dr. J.K. Elliott Leedsi Ülikooli teoloogia ja religiooni-õppe teaduskonnast kirjutab The Timesis ilmunud artikli (10.09.1987) „Checking the Bible's Roots“⁹. Muu hulgas kirjutab ta seal järgmist:

„Rohkem kui 5000s käsikirjas on terve või osaline Uus Testament selle originaalkeeles. Need käsikirjad varieeruvad ajaliselt teisest sajandist kuni trükikunsti leiutamiseni. Ei ole olemas kahte käsikirja, mis oleksid identsed, kuna kõigis käsitsi kirjutatud dokumentides esineb alati kogemata tehtud ümberkirjutusvigu. Samas ei ole üllatav, et muutusi viidi sisse ka meelega, et vältida või muuta avaldusi, mis kirjutajatele ühel või teisel põhjusel ebamõistlikud tundusid. Kirjutajatel oli ka kombeks lisada teksti seletusi. Suure tõenäosusega on enamik tahtlikke muutusi sisse viidud kristluse varases staadiumis, kus Uus Testament ei olnud veel oma kanoonilist staatust saavutanud.“

Autor jätkab, et seletada, et „ükski käsikiri ei sisalda muutmata ja täielikku originaalteksti“ ja et „ei ole võimalik välja valida ühtki neist käsikirjadest ja vaid sellele tekstile toetuda, nagu sisaldaks see endas originaalautorite originaalteksti“.

Autor kirjutab ka järgmist:

„Kui keegi soovib veel väita, et originaaltekst on säilinud kusagil tuhandete säilinud käsikirjade hulgas, siis peab ta kõik need käsikirjad läbi lugema, et nende erinevused süstemaatilisel viisil üles tähendada ja seejärel kaaluma, variant variandi järel, milline neist käsikirjadest on originaaltekst ja milline sekundaarne. Selline väljavaade on tundunud hirmuäratav paljudele Piibli õpetlastele, kes seega on rahuldunud varaseimate trükitud tekstidega, mille kokkupanekuks on tegelikult kasutatud vaid paari ühel või teisel põhjusel eelistatud käsikirja. Isegi paljud hiljutised trükised kreekakeelsest Uuest Testamendist ja sellel baseeruvatest uueaegsetest tõlgetest, järgivad reeglina seda sisseharjunud tava, mille kohaselt nende tekst tegelikkuses põhineb väga kitsal alusel, mis suure tõenäosusega ei ole üldini algupärane.“

⁷ Apokrüüfilised: suure tõenäosusega mitte algupärased, valed, leiutatud. („Oxford Advanced Learner's Dictionary“, lk 45).

⁸ 01.07.1991, lk 57.

⁹ „Piibli juuri kontrollides“

¹ „Time“, detsember 18, 1995, lk 46.

² „Kehastunud Jumala müüt“

³ „The Myth of God Incarnate“, lk ix.

⁴ 31.10.1988, lk 44.

⁵ „Oh Issand, kes kirjutab Sinu palve?“

⁶ Luuka evangeelium 11:2 ja Matteuse evangeelium 6:9-10.

Lugeja küsib, lugeja vastab

Kas tahad minna palverännakule? Milliseid tundmusi see sinus esile toob, kui mõtled Meka, Arafati, Muzdalifa jne peale? Kuidas kujutad enda jaoks palverännakut ette? Kas arvad, et oled selleks valmis?

Palverännakule tahaks väga minna. Kord, paar aastat tagasi sai isegi ette võetud tõsisem plaan, kuid kahjuks jäi see soiku sel põhjusel, et hakkasime liiga hilja asju ajama. Ka laps oli väga väike, mis puhul korraldajad soovitasid lapse koju jätta, mis ei olnud kahjuks võimalik. Palverännaku aeg on sellest hoolimata väga helge, alati jälgime kogu perega otseülekandeid ja palvusi Mekast ja see meelsus, mis seal valitseb, on alati väga südantsoojendav. Ma arvan, et palverännakuks olen inimesena küll valmis, kuid hetkel on juba kaks väikest last ja tõenäoliselt ei saa nii väga ka rännakule endale ja iseendale keskenduda. Aga loodan kindlasti ühel päeval nende inimeste hulgas olla.

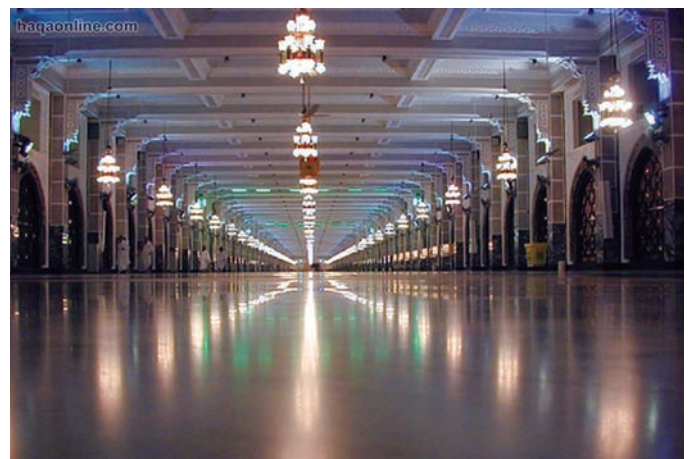
N.

Oi, hirrrrrrrrrrrmsasti tahaksin minna! Lausa sügeleb see teema juba! Aga kahjuks sel aastal ka veel see ei õnnestu, *alhamdulillah*.

Kummaline on mõelda, kuidas aastate jooksul minu tunded palverännakule mineku suhtes on muutunud. Kui ma kunagi ametlikult end moslemiks tunnistasin, ei kibelenud ma üldse palverännakule. Küllap tundsin, et ma ei ole selleks kaugeltki veel valmis, sest selleks, et sealt täit võtta, peab sellest asjast ikka midagi teadma ka, soovitavalt palju. Pealegi ei olnud ma siis abielus, seega ei olnud mul ka *mahramit*, kellega koos palverännakule minna. Praegu paneb mind imestama, millise rahuga suutsin tol ajal kuulata mošees terve kuu aega palverändureid ettevalmistavaid loenguid, olles vaid südamest rõõmus nende üle, kes minema hakkasid ja üldse mitte kade. Praegu olen juba väga kade (seda islamis lubatud kadedusega, st tahaksin ka, samas soovimata, et teised sellest ilma jääksid), kui kuulen, et kellelgi avaneb see suurepärase võimalus palverännakule minna.

Kujutan ette, et juba ainuüksi seal kohal olemine on nii ülev tunne, et mängib üle kõikisugused muud tunded elus. Näen vaimusilmas end Safa ja Marwa vahet

jooksmas, nagu kunagi seda tegi araablaste esiema Hažar. Samas annan ma endale samal ajal aru, et tänapäeval ei ole Safa ja Marwa enam künkakesed

tühja tühermaa kummaski otsas, nagu ka Zamzami allikas ei voola otse kõrbeliiva seest.

Paar aastat tagasi, kui oma esimese poja sain, avanes ka võimalus palverännakule minna, kuid siis ütlesin ma sellest ära – ka siis ei olnud ma selleks veel suguigi valmis; mõtted olid mujal. Nüüd tunnen, et olen valmis, aga kui sel aastal veel ei lähe, küllap siis Kõigekõrgem arvab, et ma tegelikult veel päris valmis ei ole. *Alhamdulillah!*

A.

Palverännakule minna on iga tõelise moslemi suur unistus. See on islamis jäämäe tipp. Korraks oli ka minul lootustuluke minna hadžile, ent see kukkus kolinal kokku. Mitte sellepärast, et poleks raha, aega vaid hoopis peres kasvamas 3 imetoredat (tihhti ka oma kraaklemistega viimseni väsitavad) poissi. Lapsi pole kuhugi ega kellegi juurde jätta. Olin mustas masenduses, et oleks kena võimalus minna ja täita eluunistus, ent ... Masendusest ärkamiseks kulus paar päeva, kuniks ütles miski peas: „Hei! Sul ju rinnalaps! Kuhu sa tema jätad? Kas keeldud talle piimast hadži nimel?“ ja siis mõistsin, et Allah oli mulle hoopis saatnud katsumuse. *In ša Allah*, tuleb selleks aeg ja saan oma moslemiunistuse ka täita.

K.

Jaa, loomulikult tahaks ma minna palverännakule aga sel aastal jääb see ära teatud asjaolude tõttu kuid *in ša Allah* mingi aasta ikka. Arvan, et ei ole selleks ise veel väga valmis ehk ka seepärast, et tean, et ma praegu

ei lähe sinna ega ole end ette valmistanud. Saab (ja peab) end küll ette valmistada selleks elu parimaks retkeks kuid tõelised tundmused tulevad kui õige aeg käes, olen selles täiesti kindel. Ma kujutan palverännakut endale nii ette, nagu läbi otseülekannete olen näinud, olen lugenud, kuid kahtlemata on see võrratum kui ise sinna jõuad ja sellest osa võtad.

A.

Kindlasti tahaks minna palverännakule, kuigi ma ei ole selleks kaugeltki mitte valmis. Ja tundeid sellele mõeldes ei oska veel hetkel kirjeldada. Aga ma tahtsin mainida Quanta A. Ahmedi raamatut, mille nimi on „In the Land of Invisible Woman“, milles on väga huvitavalt kirjeldatud mosleminaise elu ja kõige ilusam elamus minu jaoks oli just palverännaku kirjeldus. Lihtsalt seda lugedes oli selline tunne, et sinust pisike osa sai seal rünnakul kaasas kaia.

K.

Egiptuse fitiid

Lähis-Ida fatiir

Tuneesia ftair

Saudi araabia fatiir

Maroko fatiira

FATIIRA ERI

Allikas: http://www.cliffordawright.com/caw/food/entries/display.php/topic_id/17/id/75/, <http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=1054597>, <http://www.ukqna.com/food/2345-1-food-ukqna.html>, <http://regardsurdjibouti.free.fr/cuisine%20locale.htm>

Tõlkinud ja koostanud: Sarah Irimaalt

Sõnatüvi FTR tähendab araabia keeles „lõikama, midagi kiiresti tegema, lõhkema, pragunema“. Sellest tüvest tuleb näiteks sõna *fitr*, mis tähendab „paastu katkestamine“ või „hommikusöök“, kuna peale pikka aega mitte-söömist (olgu selleks „pikaks ajaks“ siis öö või päev) sööma asumisel me justkui lõikame või katkestame oma paastu. Samast tüvest tuletatud sõna *fatiir* tähendab „kiiresti tehtud, toores, mõtlematu, äkiline“. *Fatiira* on aga see, mida me kiiresti valmistame ja millega hommikul oma nälga kustutame.

Mis see *fatiira* täpsemalt on, on raske öelda, kuna erinevates araabia riikides kasutatakse sama sõna erinevate toitude tähistamiseks. *Fatiira* võib olla nii sai, pannkook, pontšik kui isegi pelmeen, pirukas või küpsis. Peale selle, et erinevates araabiarriikides tähistab *fatiira* erinevaid asju, on sellel sõnal ka erinevaid vorme – *fatiira*, *fatiir*, *fitiir*, *ftiir* jm. Sõnatüvi on aga sama, olgu toit milline tahes ja olgu see tehtud Marokos, Tuneesias, Egiptuses, Saudi Araabias, Djiboutis, Etioopias, Somaalias, Liibanonis või mujal.

MAROKO FATIIRA

Üle terve arabiamaailma on just Maroko *fatiira* kõige enam tuntud ja ka eurooplastele teada. Marokos nimetatakse *fatiiraks* üle panni saia, milles kindlasti peab leiduma peeneteralist mannat. Muu hulgas sisaldab *fatiira* tainas ka võid või toiduõli. *Fatiirat* võib valmistada piimaga või ilma, olenevalt sellest, kas soovitakse pehmemat või küpsiselaadsemat tulemust.

Mõnes Maroko piirkonnas kutsutakse *fatiirat* ka *haršaks*. Kuigi Maroko *fatiira* tundub veidi muffini

moodi, on see oma maitset ja struktuurilt siiski sarnasem maisisaiale.

Fatiira on Marokos väga populaarne hommikusöök ning maitseb kõige paremini soojalt, või ja moosi, kuid miks mitte ka juustu või meega.

SAUDI ARAABIA FATIIR

Saudi araablased on väga traditsionaalne rahvas ja nad söövad siiani toitu, mida nad on harjunud juba sajandeid sööma. Kuigi beduiinidest saudide toit on tunduvalt lihtsam kui linna-saudide oma, kes tänapäeval moodustavad juba enamuse riigi rahvastikust, on nende põhitoidus siiski sama: oad, nisu, riis, datlid, kana, jogurt ja piim (põhiliselt lamba-, kaamli- või kitsepiim).

Absoluutselt kõigi Saudi toitude juurde süüakse lamedat leiba (või meie mõistes saia), mida saudid nimetavadki *fatiiriks*. Saudi autentne *fatiir* on valmistatud röstitud odrajahust. Seda küpsetatakse soojas ahjus metallist kausis 3-4 minutit, misjärgselt hakkabki *fatiir* oma kuju võtma.

EGIPTUSE JA SOMAALIA FITIIR

Somaalias ja Egiptuses nimetatakse reeglina *fatiiriks* suurt praetud pannkooki, mis on tehtud jahust ja munast ja mida süüakse meega. Seda nimetatakse küll ka leivaks, kuid pigem on siiski tegemist tihed pannkoogisarnase küpsetisega.

Egiptuse *fatiir* on kohev pannil küpsetatud pagari-toode, mis on midagi pontšiku ja pannkoogi vahepealset. Seda võib serveerida nii magusalt kui vürt-

sikalt. *Fatiiri* tainas on kohev ja „lamineeritud“, nagu ütlesid tänapäeva pagarid, kuna taigen on iseenda sisse keeratud.

Oivaliselt maitseb *fatiir bi l-sakhiina*, millest on kaks erinevat varianti ; esimene on kaetud äädikas ning

küüslaugus küpsetatud köögiviljadest kastmega, teisel on kastmeks valmistatud kana hautatud sibulate ja samnaga (sulavõiga). Suurepärase magusa *fatiiri* saab teha aprikoosi ja tuhksuhkuruga, samuti värskete puuviljadega nagu banaanid.

DJIBOUTI FATIIRA

Djiboutis nimetatakse *fatiiraks* hoopis juurvilja- ja lihaomletti saia vahel. Saia, mille vahele juurviljad, liha ja muna lähevad, nimetatakse *galette*, kuigi tegemist on kõige lihtsama võimaliku saiataignaga.

ERINEVAID FATIIRASID MAAILMAST

Etiopia *fatiira*

Lähis-Ida soolased *fatiirid*

Liibanoni *kashta fatiira*

MAROKO FATIIRA

Kokk: berberinaine Tata Moulay Bouazzast

1 kl õli
½ kl suhkrut
1 tl soola
1 kl piima
3 kl peeneteralist mannat
natuke kuiva pärimi või küpsetuspulbrit
3 kl
jahu

Sega kõik toiduained kokku, jättes veidi mannat taldrikule. Sõtku parajalt sitke tainas ja veereta sellest pallikesed, seejärel vajuta pallid ketasteks. Prae kettad pannil nagu pannkoogid (soovitavalt lahtisel tulle), kuid ilma õlita (sest õli on juba koogi sees). Serveeri soojalt kas moosi, mee, sulajuustu või argaaniõliga.

TUNEESSIA FTAIR

Kokk: Karima

3 dl maisijahu
4spl suhkrut
2 spl õli
1 muna
1 dl piima
1 tl küpsetuspulbrit
natuke kaneeli
küpsetamiseks õli

Sega kokku küpsetuspulber, maisijahu ja kaneel, teises kausis klopi muna koos suhkruga lahti, lisa õli ja piim, sega läbi ning lisa kuivained. Sega kokku taignaks ning rulli taigent 1/2 cm paksuseks. Tee klaasiga ümarad rattad (et seest väikseid auke teha kasutasin limonaadi pudeli korki), kuumuta õli ning küpseta õlis kuldpruuniks. Soovi korral raputa veidi jahtunud saiakesed üle tuhksuhkruga või kuumuta potis veidi mett, lisa sinna seesamiseemneid või purustatud pähkleid ja kasta saiakesed mee sisse.

TUNEESSIA FTAIR

Kokk: Amira

250 g mannat
õli
vett
soola

Pane manna kaussi, lisa natukene soojaks tehtud vett ja soola vastavalt maitsele. Sõtku tainast ja vähehaaval lisa aegajalt vajadusel sooja vett juurde, sõtkuda tuleb umbes 30 minutit, kuni mannast on saanud taina mass ja manna tükke enam eriti näha pole. Võta väikesed palli kujulised tükid tainast ja sõtku rohke õliga, silu käteka õhukesteks ketasteks. Aseta kuuma panni peale (panni peale pole vaja enam õli). Küpseta mõlemalt poolt. Serveerida võib nii harissaga kui juustu ja tomatiga, kuidas aga isu on.

SAUDI FATIIR

6-7 kl röstitud odrajahu
3 spl suhkrut
1 spl soola
natuke pärimi või küpsetuspulbrit
2,5 kl vett

Sega kokku 6 kl jahu, suhkur, sool ja küps.pulber (Kui kasutad pärimi, siis sega see eelnevalt suhkruga ja vala vette.). Seejärel hakka vaikselt lisama vett, kuni tekib ühtlane tainas, mis enam sõrmede külge kinni ei jää. Sõtku korralikult, seejärel jäta tainas mõneks ajaks seisma. Kui tainas on piisavalt seisnud, mulju selle küljest parajad tükid, veereta nendest pallid ja seejärel laua peal väheses jahus pannkoogilaadset õhukesed kettad.

Küpseta kettad rasvaineta keskmise kuumusega pannil (soovitavalt wokil), pannilabidaga aegajalt ketastele peale vajutades, et kõik ketta osad panni puutuksid. Kui üks külg on küpsenud, keera teine külg. Valmis kettad aseta köögirätiku alla, et nad kohe ei jahtuks.

DJIBOUTI *FATIIRA*

jahu
vett
1 tl soola
½ porrulauku
1 väike sibul
1 tomat
1 roheline pipra kaun
50 g veiseliha
1-2 muna

Sega veest, soolast ja jahust tainas, mis käte külge ei kleepu ja prae sellest taignast pannkoogi-sarnased saiarattad (umbes nagu Saudi omad). Lõika porru, sibul, tomat ja pipar väikesteks tükides ja prae pannil, keskmisel tulel. Seejärel lisa veiseliha tükid ja prae veel. Eemalda segu pannilt ja pane sinna üks saiaratas. Saiaratta ühele poole kalla praetud juurviljad ja liha, nende peale klopitud muna ja tõsta teine pool saiarattast esimesele peale. Prae seni, kuni muna ei ole enam vedel.

Vürtside kasulikkusest

Tõlkinud: Sarah Iirimaalt

Ma olen märganud, et mida vanemaks ma saan, seda rohkem pööran ma oma söömisele tähelepanu. Lapse ja teismelisena oli mul suhteliselt ükskõik, mida suhu toppisin, peaasi, et kõhu täis sain. Nüüd aga mõtlen tihti sellest, mida ma süön ja kuidas see minu kehale mõjub.

Kuna Maroko köögis kasutan ma erinevaid maitseaineid, tekkis mul huvi, mis on nende vürtside saladus, et inimesed on neid kasvatanud ja kasutanud tuhandeid aastaid. Selgus, et vürtsid võivad meile olla kasulikud nii mitmel erineval moel.

Nüüd, kui ma oma *tažiini* maitsest, tunnen vürtsi lisades ilmselt veel suuremat rõõmu. Nad ei anna ainult mu toidule võrratut maitset, vaid on ka mu kehale väga kasulikud. Tooksin siinkohal välja vaid mõned kasulikud omadused ning kellel huvi on, võib ise juurde lugeda.

KURKUM EHK KOLLAJUUR

Kollajuur on üks looduse võimsamaid tervendajaid. Kollajuure toimeaine on kurkumiin ja seda on kasutatud üle 2500 aasta Indias, kus see oli tõenäoliselt

esimene asi, mida kasutati värvimiseks.

Kurkumi raviomadused on end sajandite jooksul aeglaselt paljastanud. Kauan on kurkum olnud tuntud oma põletikuvastase toime poolest. Hiljutised uuringud on näidanud, et kollajuur on loodusime, mis on osutunud kasulikuks paljude erinevate diagnooside puhul, vähist Alzheimeri tõveni. Tooksin siinjuures välja vaid mõned kurkumi toimed ja lisan alla lingi, kust saab inglise keeles rohkem juurde lugeda:

- Kurkumil on loomulik antiseptiline toime ja seda saab kasutada antibakteriaalse aineena kriimustuste ja põletuste desinfitseerimiseks.

- Katsed on tõestanud, et kasutades kurkumi koos lillkapsaga, on võimalik vältida eesnäärmevähi ning peatada olemasoleva eesnäärmevähi kasvu.

- Kurkumi on pikka aega Hiina meditsiinis kasutatud

depressiooni raviks.

- Kurkum kiirendab haavade paranemist ja aitab taastada kahjustatud nahka.

Allikas:<http://www.healthdiaries.com/eatthis/20-health-benefits-of-turmeric.html>

INGVER

Ingverit on juba sajandeid kasutatud loodusliku vahendina paljude haiguste raviks. Nüüd on ka teadus jõudnud loodusele järele ja teadlased üle maailma on leidnud, et ingver teeb imesid, ravides paljusid hädasid vähist migreenini.

Ingver aitab hommikuse iivelduse ja merehaiguse vastu, vähendab valu ja põletikku, leevendab migreeni, kõrvetisi ning menstruatsioonivalu. Seda kasutatakse ka külmetuse ja gripi ennetamiseks ning raviks.

seks ning raviks.

Allikas:<http://www.healthdiaries.com/eatthis/10-health-benefits-of-ginger.html>

KÖÖMNED

Ristiköömned aitavad kaasa seedimisele, leevendavad hingamisteede haigusi, astmat, bronhiiti, nohu ja aneemiat.

Allikas:<http://www.organicfacts.net/health-benefits/seed-and-nut/health-benefits-of-cumin.html>

KANEEL

Kaneeli kasutati juba traditsioonilises Hiina meditsiinis. Cassia kaneeli kasutatakse nohu, kõhupuhituse, iivelduse, kõhulahtisuse ja valuliku menstruatsiooni leevendamiseks. Samuti usutakse, et see parandab energiat, elujõudu ja vereringlust ning on eriti kasulik inimestele, kes tunnevad oma ülakeha soojana, kuid oma jalgu külmadena.

Allikas:<http://altmedicine.about.com/od/cinnamon/a/cinnamon.htm>

PAPRIKA

Paprika sisaldab palju C- vitamiini, pea üheksa korda rohkem kui tomatid. Samuti on selles palju antioksüdante, mis tugevdavad immuunsüsteemi. Paprika on väga populaarne antibakteriaalne vahend. On teada, et paprika aitab kontrollida vererõhku ja parandada vereringet. Paprika aitab kaasa seedimisele ja seda kasutatakse ka ulatuslikult depressiooni, ve-

reringeprobleemide, väsimuse ja letergia raviks.

Allikas: <http://lifestyle.iloveindia.com/lounge/health-benefits-of-paprika-9235.html>

MUST PIPAR

Must pipar aitab leevendada hingamisteede haigusi, köha, nohu, kõhukinnisust, aneemiat, impotentsust, lihasvalu, hambavalu, kõhulahtisust, südamehaigused ja parandab seedimist.

Allikas: <http://www.organicfacts.net/health-benefits/herbs-and-spices/health-benefits-of-black-pepper.html>

KORAANINURK

86. SUURA – AṬ-ṬAARIQ – ÖINE TULIJA (17 äjät)

	Jumala, kõige Armulisema, Halastavama nimel.	<i>bismilläahi r-rahmääni r-rahiim.</i>	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
1	Taeva ja Öise Tulija nimel.	<i>wa s-sämää'i wa ṭ-ṭaariq.</i>	وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ
2	Ja mis ütleks sulle, mis on Öine Tulija ¹ ?	<i>wa mää ädraakä mää ṭ-ṭaariq.</i>	وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ
3	(See on) läbistavalt ere ² täht.	<i>än-näzmu ṭ-ṭäaqib.</i>	النَّجْمُ الثَّاقِبُ
4	Ei ole hinge, kellel ei oleks oma hoidjat ^{3 4 5} .	<i>in kullu näfsil-lämmä 'äleihää ḥääfiz.</i>	إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ
5	Las siis inimene näeb, millest ta loodi ⁶ –	<i>fäl-jänzuri l-insäanu mim-maa ḥuliq.</i>	فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ
6	ta loodi välja heidetud vedelikust,	<i>ḥuliqa mim-mää'in dääfiq.</i>	خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ
7	mis väljub selgroo ⁷ ja ribide vahelt ⁸ .	<i>jaḥružu min bäini ṣ-ṣulbi wa t-täraa'ib.</i>	يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ
8	Tõesti, Tal (Jumalal) on võim ta (inimene) tagasi tuua	<i>innähu 'älaa raž'ihilä-qaadir.</i>	إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ
9	päeval, mil uuritakse läbi kõik saladused ⁹ ,	<i>jäwmä tublää s-säraa'ir.</i>	يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ
10	ja tal ¹⁰ ei ole ei võimu ega abilist.	<i>fämää lähu min quuatin wa lää naaṣir.</i>	فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ
11	Taeva nimel(, mis laseb) ikka ja jälle (sadada) ¹¹	<i>wa s-sämää'i däätir-raž'.</i>	وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ

12	ja maa nimel, mis avaneb ¹² ,	<i>wa l-ardi dääti ş-şad'</i>	وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ
13	tõesti, see (Koraan) on otsustav sõna	<i>innähu lä-qaulun faşl.</i>	إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَصْلٌ
14	ja see ei ole naljatamiseks.	<i>wa mää huwä bi-l-häzl.</i>	وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ
15	Tõesti, nad sepitsevad plaani	<i>innähum jäkiiduunä käidä.</i>	إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا
16	ja Mina sepitsen plaani.	<i>wa äkiidu käidä.</i>	وَأَكِيدُ كَيْدًا
17	Ole siis uskmatutega kannatlik, anna neile veel veidi aega ¹³ .	<i>fä-mähhili l-kääfiriinä ämhillum ruuäidä.</i>	فَمَهِّلِ الْكَافِرِينَ أَمْهَلِهِمْ رُوَيْدًا

¹ Qatadah (رضي الله عنه) ja teised on öelnud: „Tähte nimetatakse Öiseks Tulijaks, kuna seda võib näha vaid öösel; päeval on see peidus.“ (At-Tabari 24:351)

² Ibn Abbas (رضي الله عنه) ütles: „See tähendab valgustav või helendav.“ (At-Tabari 24:352)

³ Ibn ‘Abbas (رضي الله عنها) jutustas: Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles, rääkides oma Isandast: „Jumal käskis (teile määratud inglitel) halvad ja head teod üles kirjutada ja näitas, kuidas seda teha tuleb. Kui keegi tahab teha head, kuid ei tee seda, kirjutab Jumal üles ühe hea teo ning kui keegi tahab teha head ja teebki seda, kirjutab Jumal Enda juures selle üles kümne- kuni seitsmesajakordselt ja palju kordi veel. Kui keegi aga tahab teha halva teo, kuid ei tee seda, kirjutab Jumal Enda juures üles ühe hea teo ning kui keegi tahab seda (halba) teha ja teebki, kirjutab Jumal üles ühe halva teo.“ (Sahih Al-Bukhari 8/6491)

⁴ Abu Hurairah (رضي الله عنه) jutustas: Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Inglid tulevad (teie juurde) järjest ööl ja päeval ja kõik nad saavad *fažri* ja *asri* palvete ajal kokku. Need, kes on teie juures olnud öösel, tõusevad üles Jumala juurde, Kes neilt küsib: 'Kuidas jäid teist maha Minu sulased?' Nad vastavad: 'Me lahusime nende juurest, kui nad palvetasid ja me läksime nende juurde, kui nad palvetasid.'“ Prohvet (صلى الله عليه وسلم) lisas: „Kui keegi teist ütleb *amiin* (Al-Fatiha retsiteerimise lõpul palves) ja inglid taevas ütlevad sama ning see juhtub samal ajal, siis selle (palvetaja) kõik eelnevad patud andestatakse.“ (Sahih Al-Bukhari 4/3223)

⁵ Vaata ka 13:11.

⁶ Vaata ka 30:27.

⁷ Või niuete (Tafsir Ibn Kathir, suura 86)

⁸ Ibn Abbas (رضي الله عنه) ütles: „Mehe selgroo ja naise ribide vahelt. See (vedelik) on kollakas ning peenekoeline. Laps tuleb vaid siis, kui mõlemad (st nii mehe kui naise seemnevedelik) segunevad.“ (Ad-Durr Al-Manthur 8:475)

⁹ Ibn Umar (رضي الله عنهما) jutustas: Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Iga reeturi selja taha tõstetakse lipp ning öeldakse: „See on selle reetur, selle poeg.““ (Al-Bukhari 6177, 6178, Muslim 3:1359)

¹⁰ St inimesel Viimsel Kohtupäeval. (Tafsir Ibn Kathir, suura 86)

¹¹ Ibn Abbas (رضي الله عنه) ütles: „See tähendab vihma.“ Ta on ka öelnud: „See tähendab pilvi, millest vihma tuleb.“ (At-Tabari 24:360)

¹² Ibn Abbas (رضي الله عنه) ütles: „Avaneb selleks, et lasta taimedel kasvada.“ (At-Tabari 24:361) Seda on kinnitanud ka Said ibn Jubayr, Ikrimah (رضي الله عنه), Abu Malik, Ad-Dahhak, Al-Hasan, Qatadah, As-Suddi ja teised. (Ad-Durr Al-Manthur 8:477)

¹³ Vaata ka 31:24.

صحيح البخاري
The Translation of the Meanings of
Sahih Al-Bukhari
Arabic-English
Volume 1

SAHIH AL-BUKHARI

35. *Kitaabu s-salam* (ettemaksu raamat) – valitud hadithe

2240. Ibn Abbas (*raa*) jutustas: „Prohvet (*saws*) tuli Me-diinasse ja inimestel oli kombeks maksta ette datlite eest, mis tuuakse alles kahe või kolme aasta pärast. Ta ütles: „Igaüks, kes maksab ette asja hinna, mis tuuakse kätte hiljem, peaks maksma kindlaksmääratud mõõdu, kindlaksmääratud kaalu ja aeg peab olema kindlaks määratud.““

Ibn Abi Najah jutustas sama, mis eespool, öeldes: „Ta peab maksma hinna kindlaksmääratud mõõdu eest kindlaks määratud aja ette.“

2242. 2243. Shuba jutustas: „Muhammad või Abdullah ibn Abu Al-Mujalid ütles: „Abdullah ibn Shaddad ja Abu Burda olid ettemaksu suhtes lahkarvamusel, seega saatsid nad mu Ibn Abi Aufa (*raa*) juurde ja ma küsisin temalt selle kohta. Ta vastas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*), Abu Bakri ja Umari eluajal oli meil kombeks ette maksta nisu, odra, rosinat ja datlite hinna, mis kätte toodi hiljem.“ Ma küsisin ka Ibn Abza käest ja temagi vastas sama.““

2247. 2248. Abu Al-Bakhtari jutustas: „Ma küsisin Ibn Umarilt (*raa*) datlite ettemaksu kohta. Ta vastas: „Prohvet (*saws*) keelas datleid enne müüa, kui nende kasu on selge ja nad on söömiseks valmis ja ta keelas ka hõbeda (kulla eest) krediidiga müümise.“ Ma küsisin Ibn Abbasilt datlite ettemaksu kohta ja ta vastas: „Prohvet (*saws*) keelas datleid enne müüa, kui need on söömiseks valmis ja neid on võimalik hinnata.““

2254. 2255. Muhammad ibn Abi Al-Mujalid jutustas:

„Abu Burda ja Abdullah ibn Shaddad saatsid mind Abdur Rahman ibn Abza ja Abdullah ibn Abi Aufa juurde, et neilt ettemaksu kohta küsida. Nad vastasid: „Me saime sõjasaaki, kui olime koos Jumala Sõnumitoojaga (*saws*) ja kui Shami talupojad meie juurde tulid, oli meil kombeks neile ette maksta nisu, odra ja õli eest, mille pidime kätte saama teatud kindlaks määratud aja pärast.“ Ma küsisin neilt: „Kas talupoegadel oli juba vili põllul?“ Nad vastasid: „Me ei küsinud neilt kunagi selle kohta.““

36. *Kitaabu š-šufa'a* (eelisostuõiguse raamat) – valitud hadithe

2257. Jabir ibn Abdullah (*raa*) jutustas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) andis jagamata ühisvara kohta välja eelisostuõiguse otsuse. Kui aga (ühisomandi) piirid on paika pandud ja teed ning tänavad kindlad, siis eelisostuõigust ei ole.“

2258. Amr ibn Ash-Shaid jutustas: „Samal ajal kui me Saad ibn Abi Waqqasiga seisime, tuli Al-Miswar ibn Makhrama ja pani oma käe mulle õlale. Samal ajal tuli Prohveti (*saws*) vabaks lastud ori Abu Rafi ja pakkus Saadile müüa kahte ruumi, mis olid tema majas. Saad vastas: „Jumala nimel, ma ei osta neid.“ Al-Miswar ütles: „Jumala nimel, sa ostad need.“ Saad vastas: „Jumala nimel, ma ei maksa nende eest rohkem kui neli tuhat (dirhamit) osamaksetena.“ Abu Rafi ütles: „Mulle on selle eest pakutud viissada dinaari' ja kui ma poleks kuulnud Prohvetit (*saws*) ütle-

mas: „Naabritel on nende läheduse tõttu rohkem õigust kui ükskõik kellel muul,“ ei annaks ma neid sulle nelja tuhande (dirhami) eest, samal ajal kui mulle nende eest viissada dinaari pakutakse.“ Seega müüs ta Saadile.“

37. Kitaabu I-žaara (palkamise raamat) – valitud hadithe

„Tõesti, parim keda palgata on tugev ja usaldatav.“ (28:26)

2260. Abu Musa Al-Ashari (*raa*) jutustas: „Prohvet (*saws*) ütles: „Aus varahoidja, kes annab lahkelt, mida tal on käsitud anda, on üks kahest heategijast (teine on omanik).““

2262. Abu Huraira (*raa*) jutustas: „Prohvet (*saws*) ütles: „Allah ei ole saatnud ühtki prohvetit, kes ei oleks lambakarjus olnud.“ Ta kaaslased küsisid ta käest: „Kas ka sina tegid seda?“ Prohvet (*saws*) vastas: „Jah, ma karjatasin mõne *qiraati* eest Meka rahva lambaid.““

2264. Prohveti (*saws*) abikaasa Aisha (*raa*) jutustas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) ja Abu Bakr palkasid endale asjatundjast teejuhiks Banu Ad-Dailist ühe mehe – polüteisti, kes järgis Quraishi polüteistide usku. Prohvet (*saws*) ja Abu Bakr andsid talle oma kaks ratsakaamlit ja võtsid temalt lubaduse, et ta toob nende ratsakaamelid kolmanda päeva hommikul Thauri koopa juurde.“

2265. Yala ibn Umaiyya (*raa*) jutustas: „Ma võitlesin Jaish Al-Ustras koos Prohvetiga (*saws*) ja minu meelest oli see minu parim tegu. Tol ajal oli mul tööline, kes läks kellegagi vaidlema ja üks neist hammustas teise sõrme otsast, kaotades seetõttu oma hamba. Seejärel läks ta Prohveti (*saws*) juurde, kuid Prohvet (*saws*) tühistas kaebuse ja ütles kaebajale: „Kas sa eeldasid, et ta jätab oma sõrme sulle suhu, et saaksid sellest kinni hakata ja selle otsast hammustada nagu kaamelitakk?““

2268. Ibn Umar (*raa*) jutustas: „Prohvet (*saws*) ütles: „Näide teist ja kahest Raamatu rahvast (juudid ja kristlased) on nagu näide mehest, kes palkas mõned tööliised ja küsis neilt: „Kes töötab minu heaks ühe *qiraati* eest hommikust keskpäevani?“ Juudid nõustusid ja tegid töö ära. Siis küsis ta: „Kes töötab minu heaks ühe *qiraati* eest keskpäevast pärastlõunapalveni?“ Kristlased nõustusid ja tegid töö ära. Siis küsis ta: „Kes töötab minu heaks pä-

rastlõunapalvest päikeseloojanguni?“ Teie, moslemid, võtsite pakkumise v astu. Juudid ja kristlased said vihaseks ja ütlesid: „Miks peame meie rohkem töötama ja vähem palka saama?“ Ta (Jumal) vastas: „Kas olen osa teie õigusest andmata jätnud?“ Nad vastasid eitavalt. Ta ütles: „See on Minu õnnistus, Ma kingin selle kellele soovin.““

2270. Abu Huraira (*raa*) jutustas: „Prohvet (*saws*) ütles: „Jumal ütles: „Ma saan Ülestõusmispäeval olema kolmesuguste inimeste vastane: (1) see, kes Minu nimel lepingu teeb, kuid petlikuks osutub; (2) see, kes vaba inimese (orjaks) müüb ja hinna ära sööb; (3) see, kes võtab töölise tööle, laseb tal kogu töö ära teha, kuid ei maksa talle töö eest.““

2275. Khabbab (*raa*) jutustas: „Ma olin sepp ja tegin Al-Aas ibn Wali jaoks veidi tööd. Kui ta mulle töö eest raha võlgnes, läksin seda temalt küsima. Ta vastas: „Maksan sulle vaid juhul, kui sa enam Muhammedi (*saws*) ei usu.“ Ma vastasin: „Jumala nimel, ma ei tee seda iialgi, isegi kui sured ja uuesti üles tõused.“ Ta küsis: „Kas ma suren ja tõusen peale surma üles?“ Ma vastasin: „Jah.“ Ta ütles: „Seal saab mul vara ja järeltulijaid olema ja siis maksan ma sulle mis vaja.“ Siis ilmutas Jumal: „Kas nägid seda, kes eitab meie märke ja ütleb: „Mulle kindlasti antakse vara ja lapsi.““ (19:77)“

2276. Abu Said (*raa*) jutustas: „Ühed Prohveti (*saws*) kaasalased võtsid ette teekonna, kuni jõudsid mõnede araabia hõimude juurde. Nad palusid viimaseid, et nood neid külalistena vastu võtaksid, kuid nood keeldusid. Hõimu pealikku hammustas mürgimadu (või nõelas skorpion) ja nad andsid endast parima, et teda terveks ravida, kuid asjatult. Mõned neist ütlesid: „Mitte midagi ei aita teda. Kas keegi teist lähaks nende juurde, kes siin öösel olid? Võib-olla on neil midagi (mis aitaks).“ Nad läksidki Prohveti (*saws*) kaaslaste juurde ja ütlesid: „Mürgimadu hammustas (või skorpion nõelas) meie pealikku ja me oleme kõike proovinud, kui asjatult. Kas teil on midagi (mis aitaks)?“ Üks neist vastas: „Jah, Jumala nimel! Ma võin *rukjat* lugeda, aga kuna te keeldusite meid oma külalistena vastu võtmast, loen ma *rukjat* vaid juhul, kui te meile selle eest maksate.“ Nad nõustusid neile lambakarja andma. Seejärel läks üks neist ja luges (Fatiha suurat): Ülistus olgu Jumalale, maailmade Isandale ... ja puhus pealikule peale ning too sai terveks, justkui oleks ta keti otsast vabastatud, tõusis püsti ja hakkas käima, näitamata mingisuguseid haigusmärke. Nad maksid neile, nagu kokku lepitud. Osad neist panid siis ette teenitu omavahel ära jagada, kuid see, kes oli lugenud, ütles: „Ärgem jagagem seda enne, kui oleme läinud Prohveti (*saws*) juurde, kogu loo talle ära rääkinud ja tema otsuse saanud.“ Nii nad läksidki Jumala Sõnumitooja (*saws*) juurde ja jutustasid oma loo. Jumala Sõnumitooja (*saws*) küsis: „Kuidas te teada saite, et Fatiha suurat *rukjas* loetakse?“ ja lisas: „Te tegite õigesti. Jagage ja määrake ka mulle osa.“ Seepeale Prohvet (*saws*) naeratas.“

2277. Anas ibn Malik (*raa*) jutustas: „Kui Abu Taiba Prohvetile (*saws*) kuppe pani, käskis Prohvet (*saws*) talle üks või kaks *saad* toidukraami anda ja kostis ta eest tema omanike ees, et nood tema makse vähendaksid.“

2282. Abu Masud Al-Ansari (*raa*) jutustas: „Jumala Sõ-

38. Kitaabu I-hawaala (võla ülekandmise raamat) – valitud *hadithe*

1. peatüki sissejuhatus: Al-Hasan ja Qatada ütlesid: „Kui see, kellele võlg üle kanti, oli võla üle kandmise hetkel rikas, on kokkulepe lõplik ja võlausaldaja ei saa seda tühistada.“

Ibn Abbas (*raa*) ütles: „Kui kahe inimese äripartnerlus lõpeb ja üks neist nõustub oma osana võtma vara, samal ajal kui teine võtab muu hulgas ka võlgasid, siis juhul kui võlgu pole võimalik sisse nõuda (kuna võlgnik on surnud, pankrotis või eitab võlga jne), ei ole sellel, kes oli nõus oma osana võlgasid võtma, õigust oma endiselt partnerilt kompensatsiooni nõuda.“ Sama kehtib ka pärijate asjus.

2287. Abu Huraira (*raa*) jutustas: „Prohvet (*saws*) ütles: „See, kui rikas mees võla maksmisega viivitab, on ebaõiglus. Seega, kui teie võlg kantakse teie võlgnikult rikkale võlgnikule üle, peaksite te nõustuma.““

2289. Salama ibn Al-Akwa (*raa*) jutustas: „Kord, kui me Prohveti (*saws*) seltsis istusime, toodi meie ette üks surnukeha. Prohvetil (*saws*) paluti kadunukesele matusepalve pidada. Ta (*saws*) küsis: „Kas ta on võlgu?“ Inimesed vastasid eitavalt. Ta küsis: „Jättis ta mingit vara?“ Nad vastasid: „Ei!“ ja ta juhtis matusepalvet. Toodi teine surnu ja inimesed palusid: „Oo Jumala Sõnumitooja, juhi matusepalvet.“ Prohvet (*saws*) küsis: „Kas ta on võlgu?“ Nad vastasid: „Jah!“ Ta küsis: „Jättis ta mingit vara?“ Nad vastasid: „Kolm dinaari,“ ja ta juhtis matusepalvet. Siis toodi kolmas surnukeha ja inimesed ütlesid: „Palun juhi tema matusepalvet.“ Ta küsis: „Jättis ta mingit vara?“ Nad vastasid: „Ei!“ Ta küsis: „Kas ta on võlgu?“ Nad vastasid: „(Jah, ta peab maksma) kolm dinaari.“ Ta ütles: „Palvetage oma (surnud) kaaslase eest.“ Abu Qatada ütles: „Oo Jumala Sõnumitooja, juhi tema matusepalvet ja ma maksan tema võla.“ Seega ta juhtis palvet.“

numitooja (*saws*) keelas koera hinna, prostituudi palga ja ennustaja maksu võtta.“

2284. Ibn Umar (*raa*) jutustas: „Prohvet (*saws*) keelas võtta raha loomade paaritumise eest.“

22. peatüki sissejuhatus: Ibn Sirini kohaselt ei ole pärijatel õigus üürnikku enne lepingu lõppemist välja tõsta. Al-Hakam, Al-Hasan ja Ayas ibn Muawiya ütlesid: „Leping kehtib kuni selle lõpuni.“

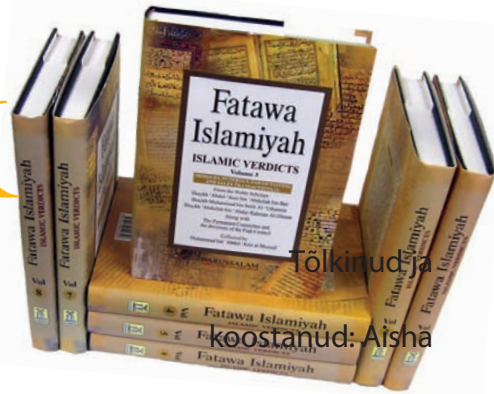
Ibn Umar (*raa*) ütles: „Prohvet (*saws*) rentis Khaibari maad välja tingimusel, et pool selle tulust kuulub talle. See leping kehtis Prohveti (*saws*) ja Abu Bakri (*raa*) eluajal ja Umari (*raa*) valitsusaja alguses.“ Ei ole mainitud, et Abu Bakr (*raa*) oleks lepingut peale Prohveti (*saws*) surma uuendanud.

2285. Abdullah ibn Umar (*raa*) jutustas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) andis Khaibari maa juutidele, et nood saaksid sellel töötada ja seda harida ja poole selle tulust omale jätta.“ Ibn Umar (*raa*) lisas: „Seda maad renditi välja teatud osa (tulu) eest. Nafi mainis seda osa, aga olen selle unustanud.“

FATWANURK

palverännak

Tõlkinud ja

koostanud: Aisha

PALVERÄNNAK ILMA ABIKAASA LOATA

Küsimus: Mis ütleb islami seadus naise kohta, kes läheb (esimesele kohustuslikule) palverännakule ilma abikaasa nõusolekuta?

Vastus: Kohustuslik palverännakonainultsi kohustuslik, kui kõik tingimused selleks on täidetud ja abikaasa nõusolek ei kuulu nende tingimuste hulka. Mehel ei ole õigust oma naist palverännakule minekus takistada; ta peab hoopis teda selles kohustuses abistama.¹

Islamiuuringute ja fatwade alaline komitee
Fataawa al-Lajnah ad-Daa'imah lil-Buhooth al-
'Ilmiyyah wal-Iftaa. – köide 11, lk 20, fatwa nr
5866.

10-AASTASE PALVERÄNNAK

Küsimus: Ma käisin palverännakul, kui olin 10-aastane ja uuesti, kui olin 13-aastane. Kas mõlemad need palverännakud lähevad mulle kirja kui kohustuslikud palverännakud?

Vastus: Kohustuslik palverännak läheb arvesse, kui see on tehtud peale teatud ikka jõudmist. Selle ea tunnusteks on seemnepurse unes või karvade kasvamine intiimpiirkonnas. Tütarlastel on sellesse ikka jõudmise tunnuseks ka menstruatsiooni algus. Kui kõik need tunnused viibivad, on selleks eaks 15 eluaastat.

Islamiuuringute ja fatwade alaline komitee
Fataawa al-Lajnah ad-Daa'imah lil-Buhooth al-
'Ilmiyyah wal-Iftaa. - köide 11, lk 23, fatwa nr 10938.

KAS IHRAAMI ON LUBATUD VAHETADA?

Küsimus: Kas on lubatud *ihraami* vahetada, et seda pesta?

Vastus: *Ihraami* pesemises või vahetamises ei ole midagi halba, nagu ka teise *ihraami* kasutamises.

Šeik Ibn Baaz
Majmoo' Fataawa Samaahatu ash-Shaykh Ibn
Baaz - köide 6, lk 96, fatwa nr 45.

¹ Kui mees keelab naisel palverännakule minna, kuid naise isa, vend, poeg või onu saab temaga minna, on naisel õigus minna isegi siis, kui mees on selle vastu, kuna tegemist on islami ühe tugisambaga. (Tõlkija märkus.)

NAISTE IHRAAM

Küsimus: Kas naine võib tõesti *ihraami* astuda ükskõik millises riietuses?

Vastus: Jah, ta võib *ihraami* astuda ükskõik mis riietes, st tal ei ole mingit erilist riietust selleks otstarbeks, kuid talle on parem, kui ta astub *ihraami* riietes, mis ei ole ilusad ja seega ei tõmba teiste tähelepanu. See on sellepärast, et palverännakul puutub ka paratamatult kokku meestega, seega ei tohi ta riietus meestes tähelepanu äratada. See peaks olema tavapärane ja lihtne.

Šeik Ibn Baaz
Fataawa al-Mar.ah.

SOKID JA KINDAD NAISTE IHRAAMI JUURES

Küsimus: Mida ütleb islami seadus selle naise *ihraami* kohta, kes kannab sokke ja kindaid? Kas ta võib ära võtta midagi, mis ta *ihraami* astudes selga oli pannud?

Vastus: Talle on parem kanda sokke või jalanõusid. Piisab, kui ta riietab end tagasihoidlikesse rõivastesse. Kui ta paneb jalga sokid ja siis eemaldab need, ei ole selles midagi halba. Ka mehed võivad kingad jalga panna ja siis need ära võtta ja sellest ei juhtu midagi halba. Kuid samas ei ole naisel õigus *ihraami* seisundisse asuda, kandes kindaid, sest *ihraami* ajal ei tohi naised kindaid kanda. Ka ei tohi naine oma nägu loori või millegi muu sarnasega katta, sest Jumala Sõnumitooja (*saws*) on selle keelanud. Kuid samas peaks naine oma loori näole laskma, kui tema juures on mitte-*mahramist* mehi. Sama peab ta ka tegema *tawaafi* ja *saii* ajal. Aisha (*raa*) ütles: „Ratsutajad möödusid meist, kui olime Jumala Sõnumitoojaga (*saws*). Kui nad olid meie vasta või meiega paralleelselt jõudnud, lasime me (st naised) oma loorid oma nägudele ja peadele langeda ja kui nad möödusid, võtsime loorid jälle nägude eest ära.“ (Abu Dawud, Ibn Majah).

Mehed võivad kanda susse või kingi, isegi kui need ei ole lõigatud; see on õige arvamus. Samas enamik õpetlasi on arvamusel, et nad peaksid need siiski lõikama. Õige arvamus on, et kingi ei ole vaja lõigata, kui mees ei ole sandaale leidnud. Prohvet (*saws*) pöördus Arafatil inimeste poole ja ütles: „See, kes ei leia *izaari* (õmblusteta riidetükki), kandku pükse ja kes ei leia sandaale, kandku

kingi." (Al-Bukhari, Muslim). Prohvet (*saws*) ei käskinud neil oma kingi lõigata.

Šeik Ibn Baaz
Fataawa Muhimmah tata'allaq bil-Hajj wal-'Umrah - lk 18, fatwa nr 6.

WUDU TAWAAFI JA SAII AJAL

Küsimus: Kas *tawaafi* ja *saii* ajal on *wudu* kohustuslik või mitte?

Vastus: *Tawaafi* ajal on *wudu* kohustuslik. Mis puutub aga *saiisse*, siis oleks parem selle ajal *wudus* olla, aga kui ei ole, ka siis on *saii* lubatud.

Šeik Ibn Baaz
Fataawa al-Hajj wal-'Umrah waz-Ziyaarah - lk 78.

TAWAAF JA SAII KOHUSTUSLIKU PALVE AJAL

Küsimus: Mida peaks tegema, kui algamas on kohustuslik palve, aga palverändur ei ole veel *tawaafi* või *saiid* lõpetanud?

Vastus: Sellisel juhul peaks palverändur teistega koos palvetama ja hiljem oma *tawaafi* või *saiid* sealt jätkama, kus see pooleli jäi.

Šeik Ibn Baaz
Fataawa al-Hajj wal-'Umrah waz-Ziyaarah - lk 80.

KAKS RAKAT AABRAHAMI SEISMISKOHA TAGA

Küsimus: Kas on kohustuslik peale *tawaafi* kaks *rakat* Aabrahami seismiskoha taga palvetada ja mis peaks tegema see, kes selle unustab?

Vastus: Kahe *raka* Aabrahami seismiskoha taga palvetamine ei ole kohustuslik, seda võib teha ükskõik mis kohas Masžid Al-Haraamis. Kui aga keegi unustab need palvetada, siis sellest ei ole midagi, sest need on soovituslikud ja mitte kohustuslikud.

Šeik Ibn Baaz
Fataawa al-Hajj wal-'Umrah waz-Ziyaarah - lk 81.

NAISED KOOS MEESTEGA SAFAL JA MARWAL

Küsimus: Nii palju kui ma tean, siis Safa on kitsas ja Marwa on veel kitsam. Siiski näeme naisi, kes koos meestega Safa ja Marwa otsa ronivad ja seal koos meestega trügivad. Kas sunna järgi naised peavad sinna ronima?

Vastus: Õpetlased on seisukohal, et naistele ei ole Safa ja Marwa otsa ronimine kohustuslik. Selle asemel võivad nad kummagi mäe jalamil seista ja siis tagasi liikuda, kuni edasi-tagasi käigud on tehtud. Samas võib olla, et naised, keda on nähtud Safale ja Marwale ronimas, on seal koos oma *mahramitega*. Sellisel juhul on neil õigus, kuna nad võib-olla kardavad oma *mahrami* ära kaotada ja seetõttu liiguvad koos nendega. Kuid naistele oleks

muidugi parem mitte koos meestega kusagil trügida, kui see just kohustuslik ei ole.

Šeik Ibn Uthaymeen
Daleel al-Akhtaa.a yaqa'a feehaa al-Haaj wal-Mu'tamir wat-tahdtheer minhaa - lk 56.

ENNE PÄIKESELOOJANGUT ARAFATILT LAHKUMINE

Küsimus: Mida ütleb islami seadus selle kohta, kes pidi palverännakut tehes töö tõttu Arafatilt enne päikeseloojangut lahkuma?

Vastus: Enamik õpetlasi on arvamusel, et see, kes Arafatilt enne päikeseloojangut lahkub, peab maksma *fidja* (lunarah), aga kui ta öö jooksul sinna tagasi läheb, pole *fidjat* maksta vaja. *Fidjaks* on ohvriloom, mille liha peaks Meka vaeste vahel ära jaotama.

Šeik Ibn Baaz
Fataawa al-Hajj wal-'Umrah waz-Ziyaarah - lk 96.

PALVERÄNDURITE VEAD MASŽID AL-HARAAMI SISENEDES

Küsimus: Mis vigu palverändurid Masžid Al-Haraami sisenedes teevad?

Vastus: Vigu on mitmeid, kuid tähtsamad neist:

1. Mõned inimesed arvavad, et palverännakut või omrat tehes tuleb Masžid Al-Haraami siseneda ühest kindlast uksest. Näiteks arvatakse, et omrat tehes peab sisenema uksest nimega „omra uks“ (*baab ul-umra*) ja et sealt sisenemine on kohustuslik. Teised jälle arvavad, et on kohustuslik siseneda uksest nimega „rahu uks“ (*baab us-salaam*) ja et ükskõik millisest teisest uksest sisenemine on patt või ebasoovitav. Tegelikult võib palverändur või omral olia siseneda ükskõik millisest uksest soovib ja ta peak sisenemisel jälgima, et astub parem jalg ees ja ütleva seda, mida mošeesse sisenemisel öeldakse. Seega ta saadab tervituse Prohvetile (*saws*) ja ütleb: „Oo Jumal, andesta mulle mu patud ja ava mulle Oma halastuse ukseid.“

2. Mõned inimesed leiutavad ise *duaasid* selleks puhuks, kui nad Masžid Al-Haraami sisenevad või Kaabat näevad. Nad leiutavad midagi, mida Prohvet (*saws*) ei ole õpetanud ja paluvad sellega Jumalat. See on *bida* (uuendus, leiutis, innovatsioon). Iga leiutis, mida me Jumala teenimisel sõnas või teos kasutame või usume ja mida Prohvet (*saws*) või tema kaaslased ei ole meile õpetanud, on *bida* ja seega keelatud, kuna Jumala Sõnumitooja (*saws*) on meid selle eest hoiatanud.

Šeik Ibn Uthaymeen
al-Bid'u wal-Muhdathaat wa maa laa Asla lahu - lk 384;
Fiqh al-'Ibaadaat - lk 344.

JEEMENI NURGA SUUDLEMINE

Küsimus: Kas Kaaba Jeemeni nurka on lubatud suudelda?

Vastus: Jeemeni nurga suudlemist ei ole Prohvet Muhammedilt (*saws*) edastatud. Iga jumalateenimisega seotud tegu, mida Prohvet Muhammed (*saws*) ei ole kinnitanud, on aga *bida* ja mitte midagi, mis meid Jumalale lähemale viiks. Sellest tulenevalt ei tohiks islami seaduse järgi Jeemeni nurka suudelda. Seda tegu on mainitud vaid ühes nõrgas *hadithis*, mida tõendina kasutada ei saa.

Šeik Ibn Uthaymeen
al-Bid’u wal-Muhdathaat wa maa laa Asla lahu -
lk 388;
Fiqh al-’Ibaadaat - lk 348.

TALBIJA KOORIS LAUSUMINE

Küsimus: Kas *talbijat* on lubatud kooris lausuda?

Vastus: Osad palverändurid lausuvad *talbijat* kooris koos – üks neist ütleb ees ja teised järgi. Seda ei ole edastanud ükski Prohveti (*saws*) kaaslastest. Anas ibn Malik (*raa*) ütles: „Me olime (hüvastijätku palverännaku ajal) koos Prohvetiga (*saws*) ja meie hulgas oli neid, kes lausuvad „Allaahu akbar!“ ja neid, kes lausuvad „Lää ilääha illallaah!“ ja neid, kes lausuvad *talbijat*.“ Seega peaksid moslemid ka samamoodi toimima – igaüks öelgu *talbijat* omaette.

Šeik Ibn Uthaymeen
al-Bid’u wal-Muhdathaat wa maa laa Asla lahu -
lk 394;
Fiqh al-’Ibaadaat - lk 343.

TAWAAFI VEAD

Küsimus: Milliseid vigu tehakse *tawaafi* ajal?

Vastus: Paljud palverändurid lausuvad mingeid kindlaid *duaasid*, samal ajal kui nad *tawaafi* teevad. Osad isegi lasevad kellelgi oma grupist midagi ette lugeda ja lausuvad siis kõik kooris etteluige järgi. See on kahel põhjusel vale: 1. Inimesed lausuvad *duaad*, mille kohta selles paigas (*tawaafi* ajal) lausumisest info puudub, kuna ükski religioosne allikas ei maini ühtki kindlat *duaad*, mida Prohvet Muhammed (*saws*) olevat *tawaafi* ajal lausunud. 2. Grupis *dua* tegemine on *bida*, mis segab teiste palverändurite keskendumist. Islami seadus näeb ette, et igaüks palub Jumalat omaette, ilma häält tõstmata.

Šeik Ibn Fowzaan
al-Bid’u wal-Muhdathaat wa maa laa Asla lahu -
lk 398;
al-Fataawa Fadheelatush-Shaykh Saalih Ibn
Fowzaan al-Fowzaan - köide 2, lk 30.

KIVIVISKE KIVIDE PESEMINE

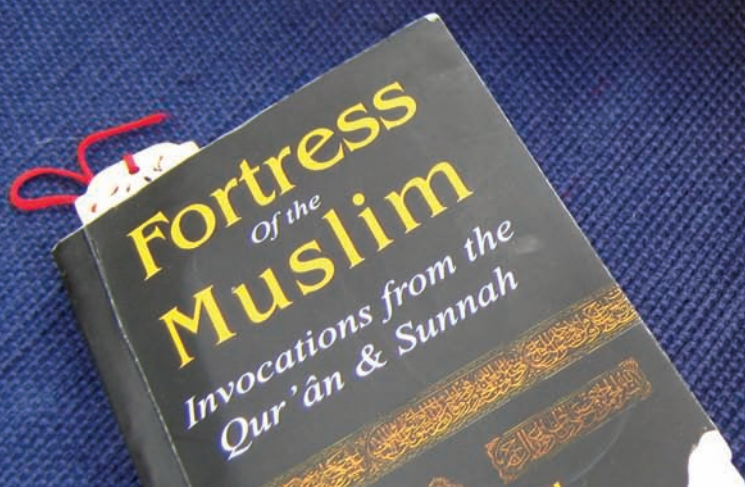
Küsimus: Mida ütleb islami seadus selle kohta, kui Džamaraatil kivikiseks kasutatavad kivid enne puhtaks pesta?

Vastus: Neid kive ei tohi pesta. Kui keegi neid kive sellepärast peseb, et arvab, et see Jumala teenimisel parem on, on tegemist *bidaga*, kuna Prohvet Muhammed (*saws*) ei teinud seda.

Šeik Ibn Uthaymeen
al-Bid’u wal-Muhdathaat wa maa laa asla lahu -
lk 404.

Allikas: www.fatwa-online.com

„MOSLEMI KINDLUS – duaasid Koraanist ja sunnast“

Said ibn Wahf Al-Qahtani
Tõlkinud ja koostanud: Aisha

13. MOŠEESSE SISENEMISEL

20. *audhu billāhi l-aziim, wabiwažhihi l-kāriim, wasultaanihi l-qadiim, min aš-šaitaani r-ražiim (bismi llāh, wa s-salaatu) (wa s-sälāmu ālāa rasuuli llāh) allaahumma ftāh lii abuāābā rahmatik.* – Ma otsin kaitset Kõikvõimsalt Jumalalt, läbi tema Lahke näo, ürgse Jõu, neetud saatana eest. (Abu Dawud; Al-Albani „Sahihul Jami As-Saghir“ – hadith 4591) (Jumala nimel ja õnnistused (Ibn As-Sunni – hadith 88, Al-Albani järgi *hasan*)) (ja rahu olgu Jumala Sõnumitoojal (Abu Dawud 1/126; Al-Albani „Sahihul Jami As-Saghir“ 1/528)) Oo Jumal, ava mulle Oma halastuse uksed. (Muslim 1/494, Ibn Majah)

14. MOŠEEST LAHKUMISEL

21. *bismi llāhi wa s-salaatu wa s-sälāmu ālāa rasuuli llāh. allaahumma innii ās'ālukā min fadlik, allaahumma asimnii mina š-šaitaani r-ražiim.* – Jumala nimel ja õnnistused ja rahu olgu Jumala Sõnumitoojal. Oo Jumal, ma palun Sinu soosingut, oo Jumal, kaitse mind neetud saatana eest. (Muslim 1/494)

15. KUI KUULED ADHAANI

22. Korda, mida ütleb muessin, välja arvatud kui ta ütleb *hājjā ālāa salaatu* (kiirusta palvele) ja *hājjā ālāa l-fālāh* (kiirusta lunastusele) – siis ütle: *lāā hāulā wa lāā quwwata illāā billāh.* – Ei ole väge ega võimu peale Jumala. (Al-Bukhari 1/152, Muslim 1/288)

23. *wa ānā āšhādu ān lāā ilāhā illa llaahu wāhdāhu lāā šariikā lahu wa ānnā muhāmmādān ābduhu wa rasuuluh. radiitu billāhi rabbān wa bimuhāmmādir-rasuulān wabi-islāāmi diinān.* – Ma tunnistan, et keegi teine ei väeri kummardamist peale Jumala, Ta on ainus, Tal ei ole kaaslast ja et Muhammed on Tema sulane ja sõnumitooja. Ma olen rahul Jumalaga oma Isandana, Muhammediga oma Sõnumitoojana ja islamiga oma usuna. (Muslim 1/290)

24. Peale muessini kutsele vastamist peaks arabia keeles Prohvetile (*saws*) õnnistust paluma. (Muslim 1/288)

25. *allahummarabbahādhid-dāuatit-tāāmmā, was-salaati l-qaa'imā, āāti muhāmmādān āl-wasiilātā wal-fadiilā wabathuhu maqaamam-māhmuudāl-lādhii waadtāh. (innākā lāā tukhlifu l-miāād.)* – Oo Jumal, selle täiusliku kutse ja peatselt algava palve Isand, võimalda Muhammedile eestkoste ja soosing ja tõsta ta austatud kohta, mille talle lubasid. (Al-Bukhari 1/152) (Tõesti, Sa ei jäta iial lubadusi hooletusse. (Al-Bayhaqi 1/410 – *hasan hadith*))

26. *Adhaani* ja *iqaama* vahel peaksid Jumalat enda eest paluma, sest sel ajal tehtud *duaad* ei lükata tagasi. (At-Tirmidhi, Abu Dawud, Ahmad; Al-Albani „Irwa'ul-Ghalil“ 1/262)

HIŽAAB ...

KAS KANDA VÕI MITTE KANDA ...

ON SEE ÜLDSE KÜSIMUS???

ÕPIME ARAABIA KEELT!

Koostanud ja tõlkinud: Kätlin Hommik-Mrabte

.....

Ja ongi meil terve „Modernse araabia keele õpik“ läbi võetud – sel kuul pühendame end viimasele, 16. peatükile.

Peale teksti ja sõnavara on seekordseteks pikkadeks ja süvendatud grammatika teemadeks näitavad asesõnad, *masdar* ehk teonimi ja neljatähelised verbitüved.

Detsembris alustame *in ša Allah* juba millegi hoopis uuega!

Jõudu tööle!

الدرس السادس عشر

النص:

ركبنا السيارة للرجوع إلى المدينة . وعندما وصلنا إلى القرية التي كنا قد وقفنا فيها سابقًا ، سمعنا لولة نساء ترتفع من بيت العمدة . وظهر أمامنا بعض الناس يصيحون . فطلبت من السائق أن يقف و سألت :

- مات العمدة ؟

ونظرنا فظهر أمامنا شرطيون يحملون شيئًا في أيديهم ، وحوالهم نساء يزغردن و في أيديهن دقوف عليها ونظرت جيدًا إلى الشيء الذي يحمله الشرطيون فظهر لي أنه تلفون . وصاح رفيقي مذهولًا :

- إن التلفون له زُفَّةٌ كاتِّها زُفَّةٌ عروس ۱۱۱

أما أنا فصحت بشرطي كان يمشي أمام سيارتنا فجاءنا وسألته لماذا هذه الضجة . أجابني أن الحكومة منيت اليوم عمدة جديدًا من الأسرة المتافسة لأمرة العمدة القديم ففهمنا كل شيء ، وقال رفيقي ضاحكًا :

- يظهر أن تلفون الحكومة هو رمز السلطة في تلك القرية . فإن الضجة البرتفعة من بيت العمدة القديم و هذه الولة التي تصاحب التلفون الخارج منه دليل على مصيبة . و إن هذه المصيبة

تُقال في مصر : **سونا، متدا** egiphtased kasutavad hinnapea või killavanema tähendus.

1 - عمدة (ج) - ات - ۲

۲ - ات (ج) زُفَّةٌ (ج) : pulnarongkäik - saadab pruudi tema vanemate kodust abikaasa koju

ككل مصيبة لها وجهها الآخر السعيد . ولذلك تزغرد نساء الأسرة التي تستقبل التلفون ويغربن على الدقوف .

فقلت له :

- إن هذه القرية ككل قرية اليوم في مصر . بها أسرتان قويتان تنافس كل أسرة الأخرى وتنتمي كل منهما إلى حزب من أحزاب البلد . فلماذا تُريد أن تكون هذه القرية مختلفة عن القرى الأخرى في بلدنا ؟ إنها كالبلد كله .

SÕNAVARA

ستة عشر	سِتَّةَ عَشْرَ	kunsteist
الدرس السادس عشر .	سادسَ عَشْرَ	kuueteistkümmes
هذه القرية ككل قرية	كأن	nagu (+ nimisõna)
اليوم بمصر .	سابقًا	varemalt, enne
كنا قد وقفنا فيها سابقًا .	حملَ (-) هـ	kandma
يحملون شيئًا في أيديهم .	ضحكَ (-) مِنّ عَلَى	(kellegi üle) nalja heitma
ضحك رفيقي .	مصريُّ ج وَنّ عَلَى	egiptlane, egiptuse
كان علي مصريًا .		

۳ - See tekst on inspireeritud Tawfiq al-Hakimi (1898-1987) 1937. aasta romaanist

تأليف تافيق حاكمي في الأزمان

kirjanduse suurkujusid.

عينت الحكومة عمدة جديداً.	عين / يعين ه هـ	kedagi ametisse määrama	في أيديهن دُفوف.	tamburin
صاحبني إلى المسجد.	صاحب / يصاحب ه هـ	saatma	ظهر لي أنه تلفون.	telefon
تنافست كل أسرة الأخرى.	نافس / ينافس ه هـ	konkureerima	لماذا هذه الضجة.	kisa, kära, müra
ينتمي إلى هذا الحزب.	انتمى / ينتمي إلى	kuuluma	سمعنا ولولة نساء	hala, matuse nutt
ارتفعت ضجة من بيت العمدة.	ارتفع / يرتفع	kõrguma	تلفون الحكومة رمز.	sümbol
حولهم نساء يزغردن.	زغرد / يزغرد	kilendat rõõmukisa tegema (naised)	هو رمز السلطة في تلك القرية.	võim, autoriteet
النساء يضربن على الدفوف.	امرأة - النساء ج نساء	naine	هو حزب من أحزاب البلاد.	partei (pol.), erakond
مات العمدة؟	عمدة ج عمد	linnapea, külavanem (m)	إن هذه المصيبة ككل مصيبة.	õnnetus, häda
له زفة كائنها زفة عروس.	عروس ج عرس عروس - عروسه ج عرائس	peig pruut	هذه الضجة دليل على مصيبة.	märk, tunnus, em
الزوج والزوجة.	زوج ج أزواج	abikaasa (m), paar	هي امرأة سعيدة.	õnnelik, rõõmus
	زوجة ج ات	abikaasa (n), naine	في القرية أسرتان قويتان.	võimas, tugev
			ليس مختلفاً عن القرى الأخرى.	erinev (millestki)

ان قويتان. perekond أسرة ج أسر في القرية أسر

- Tuletatud verbivormide puhul on võimalik peaaegu alati ette teada, milline teonimi välja näeb. Igale tuletatud verbivormile vastab üks teatud teonime skeem.

2. verbivormi mašdar:

تَفْعِيلٌ <=> فَعْلٌ

Näiteks:

تَفَكَّرَ <=> فَكَّرَ
تَكَبَّدَ <=> كَبَّدَ
تَوَجَّهَ <=> وَجَّهَ

mõtlemine

kinnitama; kinnitus, jaatus

ühendamise; ühendamine, ühdistus

3. verbivormi mašdar:

فِعَالٌ <=> فَاعِلٌ
مُفَاعَلَةٌ
või

Osade kolmanda verbivormi verbide teonimi on skeemil فِعَالٌ ja teistel مُفَاعَلَةٌ.

Näiteks:

جَاهَدَ <=> جَاهِدَ .
صَاحَبَ <=> مَصَاحَبًا .
püüdma, võitlema; püüdlus, võitlus
saatma, kaasa minema; saatmine

4. verbivormi mašdar:

إِنْعَامٌ <=> اِنْعَمَ

Näiteks:

أَسْلَمَ <=> إِسْلَامٌ

rahu leidma, end Jumalale allutama; rahu leidmine, end Jumalale allutamine, islam uskuma; usk

أَيَّانٌ <=> إِيَّانٌ

5. verbivormi mašdar:

تَفَعَّلٌ <=> تَفَعَّلَ

Näiteks:

تَأَخَّرَ <=> تَأَخَّرَ

hiljaks jääma; hilinemine

تَحَمَّلَ <=> تَحَمَّلَ

taluma; talutavus, vastupidavus

6. verbivormi mašdar:

تَفَاعَلَ <=> تَفَاعَلٌ

Näiteks:

تَخَاَهَرَ <=> تَخَاَهَرٌ

teesklemine; teesklus

NB! Modernses araabia keeles asendatakse 6. verbivormi puhul tihti selle oma teonimi 3. verbivormi teonimega.

Näiteks:

تَفَارُضٌ	<i>lähivõtkimisi pidama</i>
مُتَارِضَةٌ (ج) ات	<i>lühivõtkimised</i>

تَخَاصُمٌ	<i>tillitsemata</i>
خِصَامٌ	<i>tilli</i>

Nende verbide **maşdarid** **تَفَارُضٌ** ja **تَخَاصُمٌ** on killil olemas, kuid neid vastavate verbide teonimedena ei kasutata.

7. Verbivormi maşdar:

اِنْفِعالٌ	=	اِنْفِعالٌ
------------	---	------------

Näiteks:

اِنْفِتاحٌ	=	اِنْفِتاحٌ
اِنْدِهَاشٌ	=	اِنْدِهَاشٌ

avama; avamine
imestama; imestus

8. Verbivormi maşdar:

اِنْفِعالٌ	=	اِنْفِعالٌ
------------	---	------------

Näiteks:

اِرْتِفَاعٌ	=	اِرْتِفَاعٌ
اِبْتِسَامٌ	=	اِبْتِسَامٌ

tõusma, kerkima; kõrgus
naerulama; naerutus

9. Verbivormi maşdar:

اِنْفِعالٌ	=	اِنْفِعالٌ
------------	---	------------

Näiteks:

اِخْفِرَارٌ	=	اِخْفِرَارٌ
-------------	---	-------------

rohutama, haljendamata; rohelus

10. Verbivormi maşdar:

اِسْتِفْعالٌ	=	اِسْتِفْعالٌ
--------------	---	--------------

Näiteks:

اِسْتِفْعالٌ	=	اِسْتِفْعالٌ
--------------	---	--------------

vastata võimata; vastavõtte

NB! Nagu ka 7., 8., 9. ja 10. verbivormi verbide, nii ka nende teonimede puhul on hamza ebastabiilne ning seega seda tavaliselt ei kirjutata:

اِنْدِهَاشٌ / فِي اِنْدِهَاشٍ
اِنْدِهَاشٌ / فِي اِنْدِهَاشٍ

- Kasutus:

Teonimi on nimisõna. Te kasutate juba neist teatud hulka, teadmata, kuidas nad moodustati (مُخَابَرَاتٌ و اِئْتِابٌ و تَوْجِيْدٌ).

Teonimedest on omakorda võimalik moodustada teisi sõnu:

- Võib juhtuda, et **nisbad** (omadussõnad, mille lõpus on **ي**) moodustatakse teonimedest või siis jälle on teonimest võimalik lõppu liites moodustada nimisõna (n: **اِشْتِرَاجِيَّةٌ**).

TEKSTI TÖLGE

16 - Kuusteist. Kuueteistkümmes õppetükk. Tekst. Võtsime auto, et linna tagasi minna. Kui jõudsime külla, kus me enne peatunud olime, kuulsime küllavanema majast naiste hala. Hulk inimesi ilmus kisedades meie ette. Ma palusin autojuhil auto peatada ja küsisin: „Kas küllavanem on surnud?“ Me vaatasime ja meie ette ilmusid politseinikud, kes kandsid midagi käes. Nende ümber tegid naised rõõmukisa. Neil olid käes tamburiinid, mida nad tagusid. Ma vaatasin hästi seda asja, mida politseinikud kandsid ja mulle tundus, et see oli telefon. Mu sõber hüüdis hämmeldunult: „Telefoni saadetakse justkui pruuti pulmarongikäigus!“ Mina aga hüüdsin politseinikku, kes meie auto ees käis. Ta tuli meie juurde ja ma küsisin temalt, milleks kogu see kära. Ta vastas, et sel päeval oli valitsus nimetanud uue küllavanema endise rivaalperekonnast. Me saime kõigest aru ja mu sõber ütles naerdes: „Paistab, et valitsuse telefon on selles külas võimu sümboliks. Lärm, mis tuleb vana küllavanema majast ja sellest väljuv halaga saadetud telefon annavad tunnistust katastroofist. Ja sellel katastroofil, nagu igal teisel, on ka positiivne (lit. õnnelik) külg, mistõttu telefoni vastu võtva perekonna naised hõiskavad rõõmust ja mängivad tamburiini.“ Ma ütlesin talle: „See küla on nagu kõik Egiptuse külad tänapäeval. Siin on kaks võimsat perekonda, kes omavahel rivaalitsevad. Kumbki neist on seotud ühe riigi parteiga. Miks tahad sa, et see küla oleks teistest meie riigi küladest erinev? See on nagu kogu riik.“

HARJUTUSED

التمارين

التمرين الأول : Kirjutage ümber 16. õppetüki tekst, lisades kõik vokaalid ja muud hääldusmärgid (pärisnimesid käänamata). Harjutage vokaalidega ja vokaalideta lugemist.

التمرين الثاني

Tõlkige ja vokaliseerige järgmised laused:

1. Ma võtsin vastu kliendi, kes sõi restoranis ja ei maksnud midagi.

- Kui tuletatud verbivormi teonime lõppu lisada ة, moodustub nimisõna, mille tähenduseks on verbi poolt väljendatud teo ühekoradne tegemine (ühe korra nimisõna الْمَرَّةَ (اسم المرأة):

إِتِسَامٌ - naeratus

إِتِسَامَةٌ - üks (teatud, kindel) naeratus

أَرَى إِتِسَامَةً عَلَى وَجْهِهِ. - Ma näen su näol üht naeratust.

NB! Ükskõik milline on 1. verbivormi verbide teonimi, ühe korra nimisõnad tehakse alati skeemil فَعْلَةٌ:

ضَرْبٌ = ضَرْبَةٌ - löök

Teonimi võib olla igas nimisõna funktsioonis:

وَصَلْنَا بَعْدَ تَعْيِينِ الْمُدِيرِ الْجَدِيدِ.

- Me saabusime peale uue direktori nimetamist.

Teonimi võib vastata ka eesti keele da-tegevusnimele:

أَجِبْتُ الضَّحْكَ.

3. NELJATÄHELISED VERBID:

Teatud arv araabia keele verbe on nelja tüvekaashaälklikuga. Nende ebareeglipärasusel võib olla mitmeid põhjuseid:

- tekkinud teatud heli või kõla kahekordistamisel:

يُؤَلِّقُ / يُؤَلِّقُ - halama (, wiili-wiili!)

- üle võetud teistest keeltest:

يُتَلْفَنُ / يُتَلْفَنُ - helistama, telefoneerima

Kuna neil verbidel on samasugune rütm kui 2. verbivormi verbidel, siis pööratakse neid ka samamoodi - يُفَعِّلُ / يُفَعِّلُ.

2. Uus kiltavanem, kelle valitsus nimetas, kuulub tihete kiltla suurde (tähtsasse) perekonda.
3. Talupojad, kes siin enne elasid, on pealinn emigreerunud.
4. See on restoran, kus me eile sõime.
5. Naised, keda sa siin näed, elavad selles külas.
6. See on projekt, millest nad osa võtsid.
7. Ta õpetab Riyadi uues tükikoolis islami ajalugu.
8. Ta istus ja avas ajalehe, mille ta oli ostnud.
9. Lause, mille üliõpilane tahvile kirjutas, ei ole õige.

المُثْرَيْنِ الثالثُ : Kasutage näitavaid asesõnu nende kahes funktsioonis, vokaliseerige ja tõlkige.

... رفٌ ... مصيبةٌ ... فلاخونٌ ... أمزابٌ منافسةٌ ... حكايةٌ
أخرى ... العمدة الجدید ... أسرة من أسر القرية .

المُثْرَيْنِ الرابعُ: Öelge, mis verbivormiga on tegemist, moodustage meädar, tegijanimi ja tud-kesksõna.

رَكِبَ . نَظَّمَ . حَدَّدَ . أَبْعَدَ . أَلْحَقَ . تَوَقَّعَ . تَعَلَّقَ . اقْتَرَحَ . افْتَرَضَ .
اعْتَبَرَ . اسْتَعْمَلَ . اسْتَحْسَنَ .

المُثْرَيْنِ الخامسُ: Jagage verbid nende verbivormide järgi, kirjutage välja nende tähed.

المأهلي : فغسل . جالس . أدخل . تركب . تنازل . انبمتم . ارتكب .
تناظروا . أخرجاه . قدخلت . تفاهمنا . اندفمن . قمنا .
المضارع : نفقش . أستنتج . يبايعون . يتناظران . تجتهدين .
يصحن . يصل .

المُثْرَيْنِ السادسُ
meşdarile vastav verb.

تطوير . معاملة . إبراز . انطباع . تجسس . مفاوضة . كفاح .
استسلام . اقتباس . انفصال . إجماع . تعبير . تعزين . تعاطف .

المُثْرَيْنِ السابعُ
mitmusesse, ühildage ja vokaliseerige.

- 1- أين الكتاب الذي تركته قبل ساعة على الطاولة؟
- 2- كان زبون القهى يسكت ليستمع إلى الأخبار .
- 3- ليس هذا الطعام مفتوحاً اليوم .
- 4- كانت هذه المرأة تزغرد .

المُثْرَيْنِ الثامنُ: Kirjutage tekst teemal:

يهاجر فلاح من القرية التي كان يعيش فيها .

١٦ - سِتَّةَ عَشَرَ الدَّرْسُ السَّادِسُ عَشَرَ

النَّصُّ :
رَكِبْنَا السَّيَّارَةَ لِتَرْجِيعِ إِلَى الْمَدِينَةِ . وَعِنْدَمَا وَصَلْنَا إِلَى الْقَرْيَةِ
الَّتِي كُنَّا قَدْ وَقَفْنَا فِيهَا سَابِقًا ، سَمِعْنَا وَلَوَّةَ نِسَاءِ تَرْغِفُ مِنْ
بَيْتِ الْعُمْدَةِ . وَظَهَرَ أَمَامَنَا بَعْضُ النَّاسِ يُصِيبِحُونَ . فَطَلَبْتُ مِنْ
السَّائِقِ أَنْ يَقِفَ وَسَأَلْتُ :
- مَاتِ الْعُمْدَةُ ؟

وَنظَرْنَا فَظَهَرَ أَمَامَنَا شَرَطِيونَ يَحْمِلُونَ شَيْئًا فِي أَيْدِيهِمْ ، وَحَوْلَهُمْ
نِسَاءٌ يَزْعُرْنَ وَ فِي أَيْدِيَهُنَّ دَفُوفٌ يُضْرِبْنَ عَلَيْهَا وَتَطْرَتْ جِدًّا إِلَى
الشَّيْءِ الَّذِي يَحْمِلُهُ الشَّرَطِيونَ فَظَهَرَ لِي أَنَّهُ تِلْفُونٌ . وَصَرَاحُ
رَفِيقِي مِنْدَهَشًا :

- إِنَّ التِّلْفُونَ لَهُ زَقَّةٌ كَأَنَّهَا زَقَّةُ عُرُوسٍ !! ؟

أَمَّا أَنَا فَصَحْتُ بِشَرْطِي كَانَ يَمْشِي أَمَامَ سَيَّارَتِنَا فَجَاءَنَا وَسَأَلْتُهُ
لِمَاذَا هَذِهِ الْمَضْجَةُ . أَجَابَنِي أَنَّ الْحُكُومَةَ عَيَّنَتْ الْيَوْمَ عُمْدَةً جَدِيدًا
مِنَ الْأُسْرَةِ الْمُنَافِسَةِ لِأُسْرَةِ الْعُمْدَةِ الْقَدِيمِ فَتَهَيَّأْنَا كُلُّ شَيْءٍ ، وَقَالَ
رَفِيقِي ضَاحِكًا :

- يَظْهَرُ أَنَّ تِلْفُونَ الْحُكُومَةِ هُوَ رَمَزُ السَّلْمَةِ فِي تِلْكَ الْقَرْيَةِ . فَإِنَّ
السَّخِجَةَ الْمَرْتَفِعَةَ مِنْ بَيْتِ الْعُمْدَةِ الْقَدِيمِ وَهَذِهِ الْوَلَوَّةُ الَّتِي

تُصَاحِبُ التِّلْفُونَ الْخَارِجَ مِنْهُ دَلِيلٌ عَلَى مُصِيبَةِ . وَإِنَّ هَذِهِ
الْمُصِيبَةَ كَكُلِّ مُصِيبَةٍ لَهَا وَجْهٌ الْآخِرُ السَّعِيدُ . وَكَذَلِكَ تَرْغِفُ
نِسَاءَ الْأُسْرَةِ الَّتِي تُسْتَقْبِلُ التِّلْفُونَ وَيَضْرِبْنَ عَلَى الدَّفُوفِ .

فَقُلْتُ لَهُ :
- إِنَّ هَذِهِ الْقَرْيَةَ كَكُلِّ قَرْيَةِ الْيَوْمِ فِي مِصْرَ . يَبُهَا أُسْرَتَانِ قَوِيَّتَانِ
تُتَافَسُ كُلُّ أُسْرَةٍ الْآخَرَى وَتُنْتَقِي كُلُّ مِنْهُمَا إِلَى جِزْبٍ مِنْ أَحْزَابِ
الْبَلَدِ . فَلِمَاذَا تَرِيدُ أَنْ تَكُونَ هَذِهِ الْقَرْيَةُ مُخْتَلَفَةً عَنِ الْقَرْيِ الْآخَرَى
فِي بَلَدِنَا ؟ إِنَّهَا كَالْبَلَدِ كُلِّهِ .

اللتعريفين الأولين: Vaadake õpiku osast, kus on vokalisecitnud tekstid.

التعريف الثالثي:

- 1- استفتيتك زبونا اكل في العظم ، وما دفع هنيئا .
- 2- إن العنة الجيدة الذي عينته الحكمة ينتمي إلى أسرة من الأسر الكبيرة في القرية .
- 3- هاجر قلاخون كانوا يعيشون هنا إلى العاصمة .
- 4- هذا العظم الذي أكلنا فيه أسن .
- 5- إن النساء اللاتي تراهن هنا ، يسكنن في هذه القرية .
- 6- هذا مشروع اشتركا فيه .
- 7- يعلم التاريخ الإسلامي في جامعة الرياض الجديدة .
- 8- جلس وفتح الجريدة التي قد اشترها .
- 9- إن الجماعة التي كتبها الطائيل على اللوح ليست صحيحة .

التعريف الثالث:

هذا ذلك . هذه مصيبة . هؤلاء قلاخون . هذه أخزاب منافسة . هذه حكاية أخرى . هذا هو العنة الجديد . هذه أسرة من أسر القرية .

See on tamburiin. See on katastroof. Need on talupojad. Need on riivahisavad osapooled (parteid). See on üks teine hngu. See on uus hinapea. See on üks kila perekonadest.

هذا اللذف . هذه المصيبة . هؤلاء القلاخون . هذه الأخزاب المنافسة . هذه الحكاية الأخرى . هذا العنة الجديد . هذه الأسرة من أسر القرية .

See tamburiin. See katastroof. Need talupojad. Need riivahisavad osapooled. See teine hngu. See uus hinapea. See kila perekona.

التعريف الرابع:

اللتعريفين الأولين: استعمل

skuum / الوزن

(2. verbiivorm) فعل

مركب

ركب

منظم

نظم

محدد

حدد

(4. verbiivorm) اعمل

منبند

ابعد

معلق

المق

(5. verbiivorm) تفعل

مفتوح

توقع

متعلق

تعلق

(8. verbiivorm) افعل

مفتوح

اقترح

مفتوح

افترض

معتبر

اعتبر

(10. verbiivorm) استعمل

مستعمل

استعمل

مستحسن

استحسن

التعريف الخامس:

(1. verbiivorm) فعل

باع

بعث

[اقوم]

تعمنا

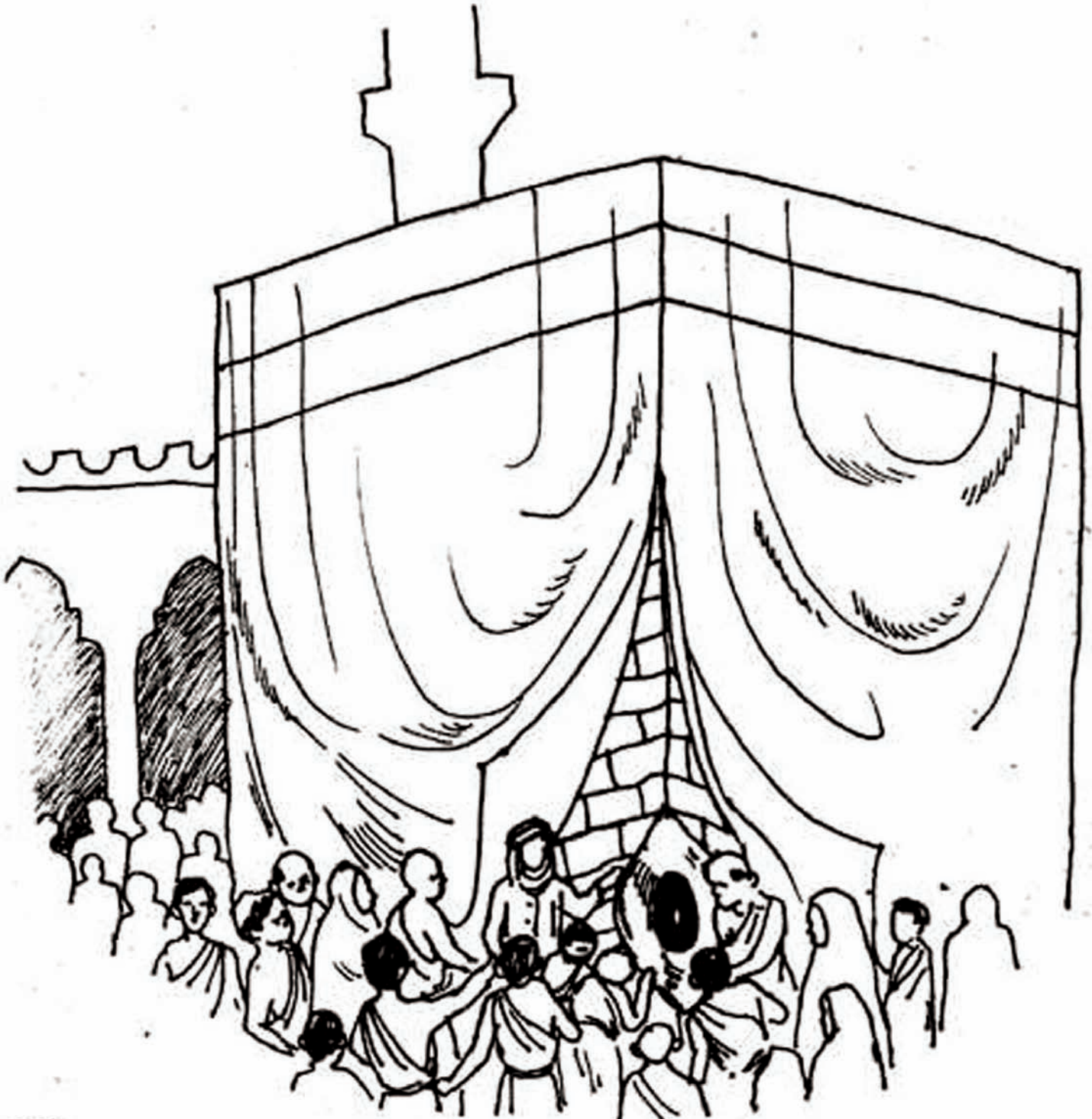
التعريفات السادسة:

- تطویر (طور). معاملة (عامل). إبراز (أبرز). انطباع (انطبغ).
تجسس (تجسس). مفاوضة (فاوض). كفاح (كافح). استسلام
(استسلم). اقتباس (اقتبس). انفصال (انفصل). إجماع (أجمع).
تعبير (عبر). تمرين (مرن). تعاطف (تعاطف).

التعريفات السابعة:

- ١- أين الكتب التي تركتها قبل ساعة على الطاولة؟
٢- كان زبائن المقهى يستمتعون بسماعهم إلى الأخبار.
٣- ليست هذه المطاعم مفتوحة اليوم.
٤- كانت هؤلاء النساء يزغردن.

يصبح	صاح	[صبح]
يصل	وصل	[وصل]
فعل (2. verbivorm)		
فضل	فضل	[فضل]
فتش	فتش	[فتش]
فاعل (3. verbivorm)		
جالس	جالس	[جلس]
يباعون	باع	[باع]
أفعل (4. verbivorm)		
أدخل	أدخل	[دخل]
أخرجناه	أخرج	[خرج]
تفعل (5. verbivorm)		
تركب	ركب	[ركب]
تدخلت	دخل	[دخل]
تفاعل (6. verbivorm)		
تنازل	تنازل	[نزل]
تناظروا	ناظر	[نظر]
تفاهمنا	فهم	[فهم]
يتناظران	ناظر	[نظر]
انفعل (7. verbivorm)		
انبعث	بعث	[بعث]
اندفعن	دفع	[دفع]
اقتعمل (8. verbivorm)		
ارتكب	ركب	[ركب]
تجتهدين	جهد	[جهد]
استفعل (10. verbivorm)		
استنتج	نتج	[نتج]

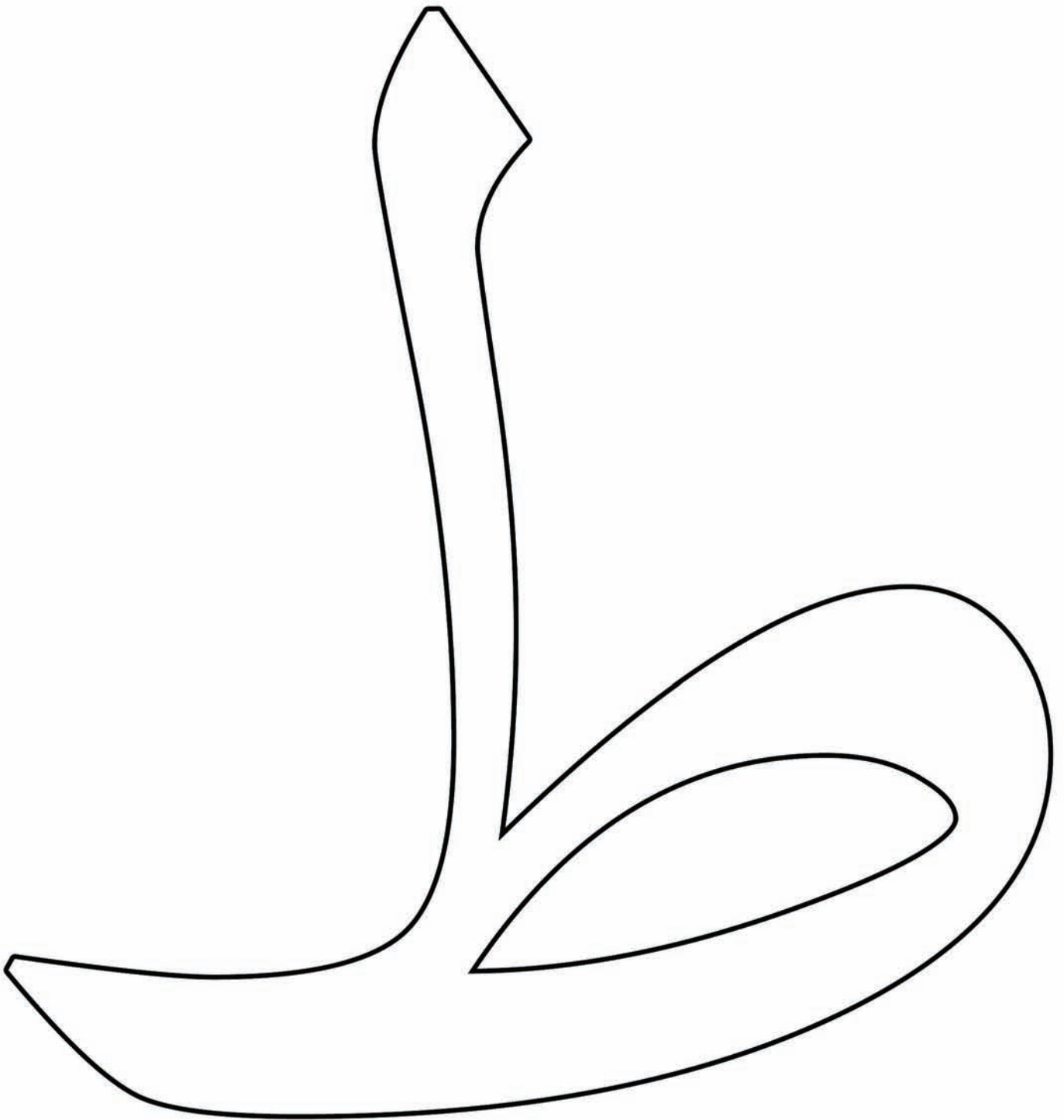

KUS ON NIMED?

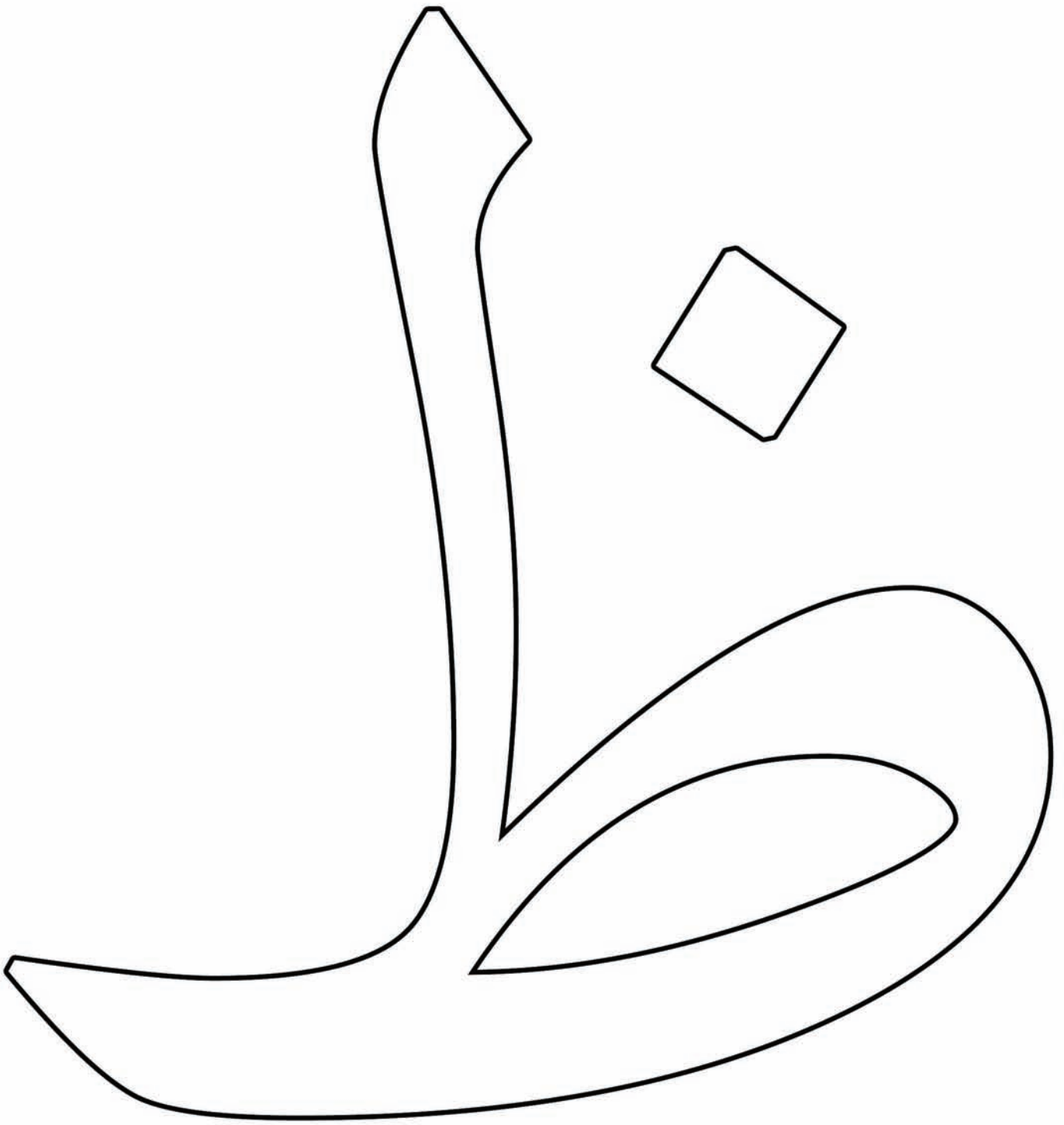
L	E	A	M	S	I	S	ž	I	H	R	A	M	L	A
õ	A	R	A	F	A	T	J	J	A	I	R	F	P	A
K	I	B	E	B	R	õ	K	U	D	A	S	N	A	N
D	D	W	U	M	R	A	T	M	ž	B	M	E	L	I
H	U	N	D	P	A	A	D	A	M	A	U	M	V	I
U	L	ž	S	A	R	A	H	L	A	A	V	E	E	T
L	A	D	A	M	A	R	W	A	Z	K	I	E	R	S
H	D	B	F	G	õ	A	K	E	M	K	O	J	ä	E
I	H	R	A	L	E	I	R	B	A	A	G	E	N	L
ž	A	H	A	I	N	G	E	L	Z	B	L	ž	N	A
ž	ä	I	V	I	K	I	S	I	I	D	A	R	A	P
A	O	H	V	E	R	D	A	M	I	N	E	V	K	R

ARAFAT	INGEL	DHU-L-HIŽŽA
AIDULADHA	AADAM	PARADIISIKIVI
AABRAHAM	EEVA	SARAH
UMRA	MEKA	HažAR
PALVERANNAK	KõRB	ISMAEL
IHRAM	BAKKA	KAABA
ZAMZAM	SAFAA	OHVERDAMINE
GAABRIEL	MARWA	HADž
JEEMEN	ISMAEL	JUMAL
PALESTIINA	VESI	

VÄRVI TÄHTI

TAA

ZAA

KAABA

Kaaba saib keset mošeed, mille nimeks on Masžid al-Haraam ja mis asub Meka linnas. Palju aega tagasi nägi Kaaba tänasest väga erinev välja. Kaabat ümbritsesid legendikud, mäed ja orud. Lugu algab väga ammu prohvet Aabrahamist (olgu Jumal talle armuline).

Allahi armastatud prohvet Aabraham oli saanud 86-aastaseks. Aastate jooksul oli Aabrahami usk ja kindlus Jumalasse kasvanud väga tugevaks. Allah oli talle andnud sügava arusaama isalmist ja Aabrahami pühendumus oli täiuslik. Palju aastaid oli Aabrahamil soov saada endale laps, kes oleks sama pühendunud Jumalale kui tema ise. Aabraham soovis, et ka tema poeg jagaks rahvale islami sõnumit, mis on ainus tee Paradiisi.

Teades, et Allah on ainus, kes jagab õnnistusi ja täidab palveid, pöördus Aabraham Jumala poole palves: „Isand, lase sündida mulle vaga järglane!” (37:100)

Ainult Allah vastab meie palvetele ja Ta vastas ka Aabrahami palumistele. Ta õnnistas Aabrahami poega, kelle nimeks sai Ismael (olgu Jumal talle armuline).

Õnnelik isa võttis poja kasvatamise enda kätte ja Aabrahami hea ja hoolitseva kasvatuse alla õppis poeg palju asju. Aabraham õpetas talle Allahi vägevust ja armulikkust, austust ja kartust. Noor Ismael õppis isalt kõike, mida Prohvet peab inimestele õpetama ja Jumal juhtis Aabrahami tegemisi.

Sellel ajal oli maal palju kurjust ja korrupsiooni. Inimesed olid Jumala unustanud. Selle asemel, et Allahi poole paluda ja ainult Teda ülistada, olid inimesed hakanud jumaldama kive ja puid. Rahvas oli eksinud kaugele Paradiisi viivalt teelt ja oli suundumas Põrgutulle.

Muidugi Allah nägi kõike, millega inimesed tegelesid ja Ta soovis, et inimesed pöörduksid tagasi õigele teele. Jumal ei jäta kunagi inimesi ekslema valele teele, ilma et Ta saadaks neile prohveti õiget sõnumit kuulutama.

Lisaks sõnumile õige eluviisi kohta ja Jumala ainuõigsuse kohta, käskis Allah Aabrahamil ja ta pojalt ehitada väga eriline palvete pidamise koht. Selleks kohaks oli Kaaba, mis ehitati Mekasse.

Aabraham ja Ismael olid valmis ehitamiseks, kuid kuna Meka oli suur ala, siis nad ei teadnud, täpselt kuhu ehitada Kaaba. Siis saatis Allah neile rahustava

tuule, mis pidi neid juhatama. Tuul puhus suunda, mida Allah käskis ja Aabraham ja ta poeg järgnesid tuulele, kuni see peatus täpselt kohas, kuhu pidi Kaaba ehitatama.

„Ja kui Aabraham tõstis Ismaeliga Koja alused (hakkas Kaabat ehitama, ütles ta:) „Meie Isand, võta see meilt vastu! Tõesti, Sina oled Kõikekuulja, Kõiketeadja. Ja meie Isand, tee meist moslemid (Jumala tahtele allujud) Sinule ja meie järeltulijatest moslemikogukond (Jumala tahtele allujate kogukond) Sinule. Ja näita meile meie (palverännaku) kombeid ja võta vastu meie patukahetsus. Tõesti, Sina oled Patukahetsuse Vastuvõtja ja Halastav. Oo meie Isand, saada nende hulgast Sõnumitooja, üks nende endi seast, kes edastaks neile Sinu aajad (värsid, märgid) ja õpetaks neile Seda Raamatut (Koraani) ja Tarkust (sunnat) ja puhastaks nad. Tõepoolest, sa oled Kõikvõimas, Kõige Targem.” (2:127-129)

Kaabast sai inimestele Ainujumala sümbol, st et ei ole olemas teist jumalat peale Allahi. See on siiani meeldetuletus inimestele, et peale Allahi ei tohi kedagi kummardada ja kõik usklikud suunavad oma keha palve ajal just Kaaba poole.

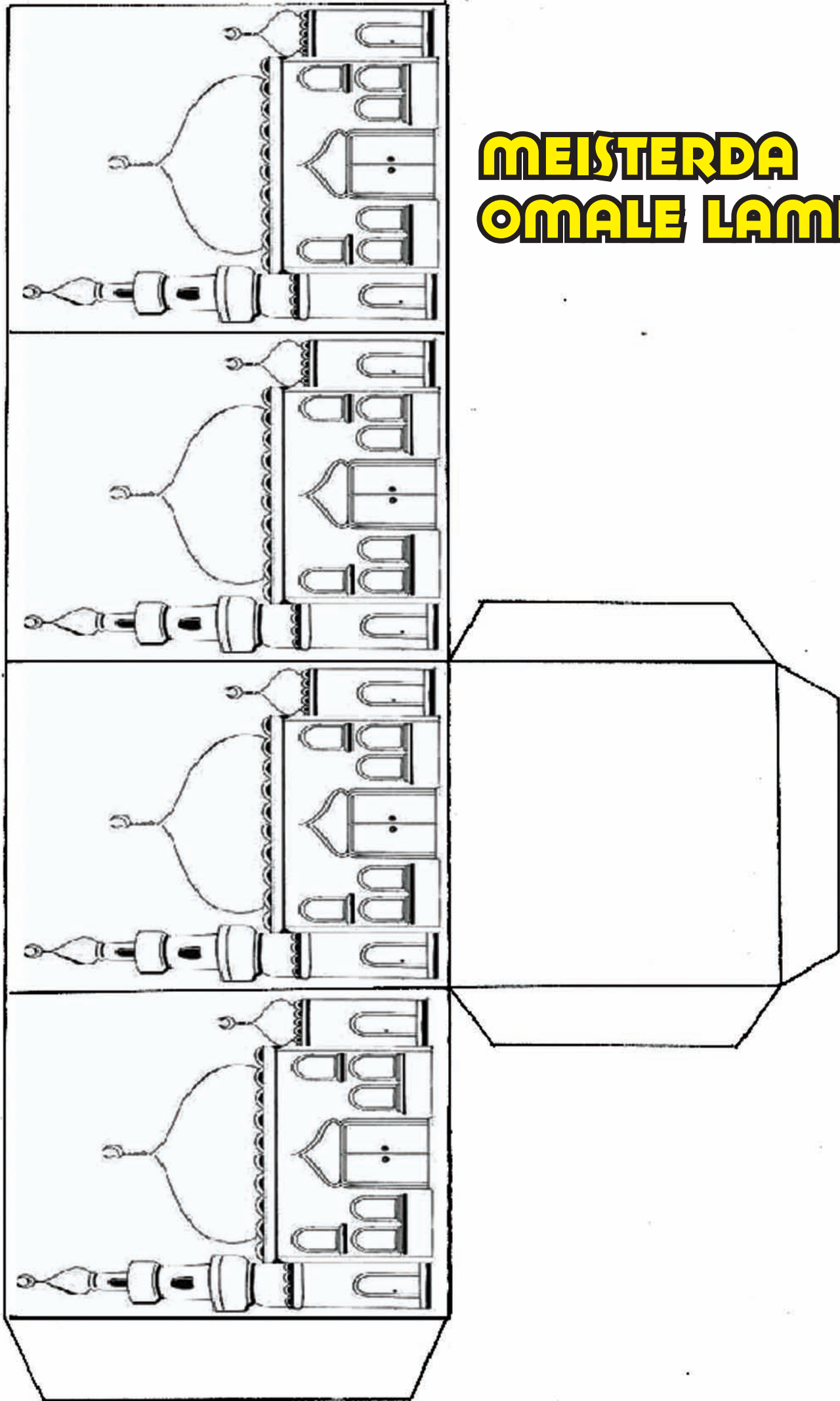
Allah on ainus, keda inimesed võivad paluda ja kummardada. Ja kõige suurem kurjus on palvetada kellegi teise poole peale Allahi.

Jumal tegi meist moslemid ja käskis meil järgida Aabrahami eeskujut. Aabrahami palus oma palves Jumala poole, et Too saadaks meile viimase sõnumitooja ning Allah saatis meile Prohvet Mohammedi (Jumala rahu ja õnnistused olgu temaga), kes on samal teel, millel oli ka Aabraham. Selleks teeks on islam, mis on täiuslik ja kindel tee Paradiisi!

© www.123rf.com

MEISTERDA OMALE LAMBIKE

ARVAMUSKÜLG

Iqras meeldivad mulle alati nn persoonilood. Eelmisest numbrist jäid eredamalt meelde “Minu Maroko” kleidilugu, ämm justkui minevikust kätt ulatamas, lugu haiglas olemisest, mis tõi pisarakese silmanurka. Huvitav oli ka Moslemi päevikud ja Bahrain, mis sel korral läks üldse Bahrainist välja. Just see, kuidas tegelikult elatakse ja islamit igapäevases elus praktiseeritakse on haarav. Aga huvitav oli lugeda ka islami kalendrist ja muust. Jaksu!

Nele

Viimased Iqrad on minu jaoks läinud väga põnevaks. Oktoobrikuu numbris oli kaks lugu, mis olid nii liigutavad, et nende lugemise ajal lausa nutta lõristasin: Amina viimane „Niqaabiga lirimaal“, kus ta oma pojakesest kirjutas, ja Khadija „Õöd, mil ema ei maga“. Sellest ajast, kui ise emaks sain, on mu süda eriti hellaks läinud. Eriti huvitavaks ja sisukaks on läinud Iqra köögipool. „Islamikalender“ oli minu jaoks väga hariv – sain palju uut teada. Iga kord uurin väga suure huviga *hadithe* ja *fatwasid*, kuna sealt saab otse algallikatest väga täpset ja kasulikku infot. Väga hea meel on ka uue rubriigi – *duaanurga* üle.

Aisha

Iqra on selle ilmumiset peale mind köitnud ja iga numbriga läheb see aina paremaks. Praegune number pole sama, mis oli esimene väljalase. Olen saanud palju targemaks just tänu Koraaninurgale, hadithidele, fatwadele ja rubriikidele nagu „Mosleminaise käsiraamat“, „Põrgu Ja Paradiis“. Palju huvitavat on olnud ka ajaloo poolelt, mida ise nii vabatahtlikult ei kipu lugema; samuti teadus.

Huvitav on lugeda samuti teiste eesti moslemite elamusi ja igapäevaseid toimetusi nene kodumaal, kus iganes see ka poleks. Et Allah õnnistaks Iqrat, eesti moslemite kuldaväärt lugemist! Amiin.

Khadija

*Detsembrikuu Iqra
pateemaks abiellumise seadused.*

IQRA

TOIMETAJAD: Aisha (Kätlin Hommik-Mrabte) ja Khadeja (Airi Hunt)
KUJUNDUS: Khadeja
RUBRIIGID: Amina Iirimaalt, Sarah Iirimaalt, Sarah Egiptusest, Amina Bahrainist ja Eliza erakogu, internet
PILDID: erakogu, internet
KONTAKT: iqra@islam.pri.ee

MOŠEE JA EESTI ISLAMI KOGUDUS:
Keevise tn 9
11415
Tallinn
EESTI/ESTONIA
telefon +372 55 94 76 89

SADAQA - ANNETUSED:
www.islam.pri.ee toetamine
(tasuta materjalide saatmine, raamatute tõlkimine, toimetamine ning trükkimine, loengud jne):

Kätlin Hommik
Märkusega "SADAQA"
Ühispanga konto nr. 10010608670016
IBAN: EE231010010608670016
BIC: EEUHEE2X

Eesti Islami Koguduse töö toeks
(vaeste abistamine, laagrite korraldamine, araabia keele ja Koraani õpe jne):

MTÜ Eesti Islami Kogudus
Märkusega "SADAQA"
Swedbank arve nr. 221027395302
IBAN: EE742200221027395302
BIC: HABAE2X

ÜHE VANA ON TEISE UUS ...

Võimalus saata inimestele riideid, mänguasju jne, mida ise enam ei vaja, kuid ära ka visata ei tahaks. Järgnevalt pakume välja aadressid, kuhu võiksid oma paki saata. Tegemist on erinevate organisatsioonide ja eraisikutega, kes tegelevad humanitaarabi ning vaeste igakülgse abistamise ning toetamisega ja jagavad sinu saadetise nendele, kes seda kõige enam vajavad. Kui äkki tead veel mõnda aadressi, mis sinu meelest peaks siin nimekirjas olema, siis anna meile sellest teada meiliaadressil info@islam.pri.ee.

AFGHANISTAN:

Mohammad Qasim Popal
UNAMA Kabul, Compound B
OSRSG/FSCU, Building 7, Room 101
Peace Avenue, Zanbaq Square
Wazir Akbar Khan (beside French Embassy)
Kabul
AFGHANISTAN
phone: +93 700217289/0790005381

MAROKO:

Najat Mrabte
Rue 8, No 10
54400 Moulay Bouazza
P.Khenifra
MOROCCO

Eesti moslemite kuukiri "IQRA" on eesti moslemite tasuta elektrooniline kuukiri. Ilmub inshallah, igal kuul uue sisuga. Kuukirja sisu koostamisel on oodatud eesti moslemite ettepanekud nii eesti kui ka vene keeles.

Ежемесячник мусулман Эстоний "ЙКРА" выходит каждый месяц. Все тусулманы Эстоний могут учавствовать и писать на эстонском или русском языке.